

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**KARMA EĞİTİM SİSTEMİNİN ÖĞRENCİ
GÖRÜŞLERİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ
(SAKARYA ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Caner ÇAĞLAR

Enstitü Anabilim Dalı: Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi

Enstitü Bilim Dalı: Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi

Tez Danışman: Yrd. Doç. Dr. Mübin KIYICI

HAZİRAN- 2010

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

KARMA EĞİTİM SİSTEMİNİN ÖĞRENCİ
GÖRÜŞLERİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ
(SAKARYA ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Caner ÇAĞLAR

Enstitü Anabilim Dalı: Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi

Enstitü Bilim Dalı: Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi

Bu tez 29/06/2010 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oybirliği ile kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Erman COŞKUN

Jüri Başkanı

Kabul
 Red
 Duzeltme

Yrd. Doç. Dr. Mübin KIYICI

Jüri Üyesi

Kabul
 Red
 Duzeltme

Yrd. Doç. Dr. Özcan E. AKGÜN

Jüri Üyesi

Kabul
 Red
 Duzeltme

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Caner ÇAĞLAR

29.06.2010

ÖNSÖZ

Karma eğitim sistemi, yüz yüze öğrenme ve uzaktan öğrenme sistemlerinin birleşmesi sonucu ortaya çıkan bir sistemdir. Öğrenciler hem internet teknolojileri kullanarak hem de okula gelerek eğitimlerine devam etmektedirler. Peki, karma eğitim sisteminin içinde yer alan öğrenciler bir parçası oldukları sistem hakkında neler düşünmektedirler?

Bu araştırmada, karma eğitimin sisteminin değerlendirilmesinde öğrencilerin kendi görüşlerine başvurulmuştur. Öğrenciler, eğitim gördükleri sistemi kendileri değerlendirmektedirler.

Araştırmam boyunca bana akademik olarak destek sağlayan, değerli görüşlerini benimle paylaşan ve değerli vaktini bana harcayan danışmanım ve hocam Sayın Yrd. Doç. Dr. Mübin KIYICI'ya, tezim boyunca manevi desteklerini benden esirgemeyen çalışma arkadaşlarıma, anket ve görüşmelerin uygulanması sırasında beni sabırla bekleyen, sorularıma yanıt veren Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Karma Eğitim Programı birinci sınıf öğrencilerine, beni bugünlere kadar yetiştirip hiçbir zaman desteklerini esirgemeyen aileme ve tüm yüksek lisans çalışmam boyunca bunaldığım her an yanımda olan Mine İPLİKÇİOĞLU, Gamze ŞAHİN ve Didem ÇAĞLAR'a teşekkürü bir borç bilirim.

Caner ÇAĞLAR

29.06.2010

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	iv
TABLO LİSTESİ	v
ŞEKİL LİSTESİ	viii
ÖZET	ix
SUMMARY	x
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1: KURAMSAL ÇERÇEVE	5
1.1. Uzaktan Eğitimin Tanımı	5
1.1.1. Uzaktan Eğitimin Amaçları	6
1.1.2. Uzaktan Eğitimin Temel Özellikleri	6
1.1.3. Uzaktan Eğitim Modelleri	7
1.1.3.1. Tek Yönlü İletişim	7
1.1.3.2. Çift Yönlü İletişim	8
1.1.4. Uzaktan Eğitimin Olumlu Yönleri	9
1.1.5. Uzaktan Eğitimin Olumsuz Yönleri	11
1.1.6. Uzaktan Eğitimin Tarihçesi	12
1.1.6.1. Dünya’da Uzaktan Eğitim	12
1.1.6.2. Türkiye’de Uzaktan Eğitim	13
1.1.7. Türkiye’de Uzaktan Eğitim Öğretim Uygulamaları	15
1.2. Uzaktan Eğitim Sistemi	17
1.2.1. Uzaktan Eğitim Sisteminin Sahip Olması Gereken Özellikler	18
1.2.2. Uzaktan Eğitim Sisteminin Tasarımı	19
1.2.3. Eğitim Yönetim Sistemi (Learning Management System-LMS)	21
1.2.3.1. Eğitim Yönetim Sisteminin Temel Öğeleri	23
1.2.3.2. İyi Bir Eğitim Yönetim Sisteminin Özellikleri	24
1.2.4. Uzaktan Eğitim Sisteminde Olası Görevliler	26
1.2.4.1. Yöneticiler	26
1.2.4.2. Sınıf Yöneticileri	26
1.2.4.3. Öğretmenler	27
1.2.4.4. Öğrenciler	27

1.2.4.5. Bilgi İşlem Ekibi	29
1.2.4.6. İçerik Geliştirme Ekibi	29
1.2.4.7. Ölçme ve Değerlendirme Ekibi.....	30
1.3. Değerlendirme Nedir?	30
1.3.1. Değerlendirme Türleri.....	31
1.3.1.1. Tanıma ve Yerleştirmeye Yönelik Değerlendirme	31
1.3.1.2. Biçimlendirmeye (Formative) Yönelik Değerlendirme	31
1.3.1.3. Değer biçmeye (Summative) Yönelik Değerlendirme.....	32
1.3.2. Uzaktan Eğitimde Değerlendirme Modelleri	32
1.3.2.1. Utah Modeli	32
1.3.2.2. Alaska Modeli	33
1.3.2.3. Nirengi (Trainquulation) Modeli.....	34
1.3.2.4. Desire2learn Modeli	35
1.4.Karma Öğrenme Nedir?	37
1.4.1.Karma Öğrenmenin Amacı	39
1.4.2.Karma Öğrenmenin Elemanları	41
1.4.3.Karma Öğrenmenin Avantajları Ve Zorlukları	42
1.4.4. Karma Öğrenme Modelleri	44
1.4.5.Karma Öğretim Ortamı Nasıl Oluşturulur?	46
BÖLÜM 2: KONUYLA İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	49
BÖLÜM 3: YÖNTEM	59
3.1. Araştırma Modeli	59
3.2. Araştırmanın Evreni	59
3.3. Araştırmanın Örneklemi.....	59
3.4. Araştırmanın Bağlamı	59
3.5. Verilerin Toplanması	60
3.6. Verilerin Analizi.....	60
BÖLÜM 4: BULGULAR ve YORUM	62
4.1. Araştırma Katılımcılarının Demografik Verilerine İlişkin Bulgular	62
4.2. Anket Sorularına Verilen Cevapların Analizi.....	66

4.3. Görüşme Sorularına Verilen Cevapların Analizi	85
SONUÇ ve ÖNERİLER	110
KAYNAKLAR	114
EKLER	123
ÖZGEÇMİŞ	155

KISALTMALAR

AÜ	: Anadolu Üniversitesi
BÖTE	: Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi
EYS	: Eğitim Yönetim Sistemi
FRTEB	: Film Radyo Televizyonla Eğitim Başkanlığı
İBÜ	: İstanbul Bilgi Üniversitesi
İDEA	: İnternete Dayalı Eğitim Asenkron
LMS	: Learning Management System
MBA	: Master of Business Administration
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
ODTÜ	: Orta Doğu Teknik Üniversitesi
ÖSS	: Öğrenci Seçme Sınavı
ÖSYM	: Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi
SAÜ	: Sakarya Üniversitesi
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu
WWW	: World Wide Web
YAYKUR	: Yaygın Yüksek Öğretim Kurumu
YÖK	: Yüksek Öğretim Kurulu
YÜ	: Ahmet Yesevi Üniversitesi

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Araştırma Katılımcıların Cinsiyet Göre Dağılımları.....	62
Tablo 2. Araştırma Katılımcıların Yaş Gruplarına Göre Dağılımları	62
Tablo 3. Araştırma Katılımcıların Sürekli Kullandığı Bir Bilgisayara Sahip Olma Durumuna Göre Dağılımları	62
Tablo 4. Araştırma Katılımcıların Bilgisayar Kullanma Yıllarına Göre Dağılımları ..	63
Tablo 5. Araştırma Katılımcıların Günde Bilgisayar Başında Geçirdikleri Saate Göre Dağılımları	63
Tablo 6. Araştırma Katılımcıların İnternete En Çok Bağlandıkları Yerlere Göre Dağılımları	63
Tablo 7. Araştırma Katılımcıların İnternete Günde Bağlanma Saatlerine Göre Dağılımları	64
Tablo 8. Araştırma Katılımcıların İnternette En Çok Zaman Harcadıkları Etkinliğe Göre Dağılımları	64
Tablo 9. Araştırma Katılımcıların Uzaktan Eğitim Sistemine Girme Sıklığına Göre Dağılımları	64
Tablo 10. Araştırma Katılımcıların Uzaktan Eğitim Sistemine Bağlı Kalma Sürelerine Göre Dağılımları	65
Tablo 11. Araştırma Katılımcıların Gelir Durumuna Göre Dağılımları.....	65
Tablo 12. Araştırmaya Katılan Öğrencilere Yöneltilen Nitel Soruları Boş Bırakan Öğrenci Sayıları	66
Tablo 13. Araştırma Katılımcılarının Sitenin Görsel Yönünü Değerlendirmesine İlişkin Temalar	67
Tablo 14. Araştırma Katılımcılarının Sitede Yer Alan Navigasyona İlişkin Temalar .	68
Tablo 15. Araştırma Katılımcılarının Sistemi İlk Defa Kullanacak Kişiler İçin Site Açıklayıcı Mı? Sorusuna Verdikleri Yanıtlara İlişkin Temalar	69
Tablo 16. Araştırma Katılımcılarının Sitede Bir Konuyu Öğrenmek İçin Yeteri Kadar ve Farklı Formatta Bilgi Var Mı? Sorusuna Verdikleri Yanıtlara İlişkin Temalar	70
Tablo 17. Araştırma Katılımcılarının Ödevlere Konulan Süreyi Değerlendirmesine İlişkin Temalar	72

Tablo 18. Araştırma Katılımcılarının Eş Zamanlı ve Eş Zamansız İletişim Uygulamalarına İlişkin Temalar	73
Tablo 19. Araştırma Katılımcılarının Yapılan Değerlendirme Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Temalar	73
Tablo 20. Araştırma Katılımcılarının Kısa Sınavların Sistemde Olmasını Değerlendirmelerine İlişkin Temalar	74
Tablo 21. Araştırma Katılımcılarının Sitedeki Karşılaştıkları Sorunlar ve Teknik Desteğe Ulaşmalarına İlişkin Temalar	75
Tablo 22. Araştırma Katılımcılarının Dosya Aktarımı Yeterince Hızlı Mı? Sorusuna İlişkin Temalar	76
Tablo 23. Araştırma Katılımcılarının Uzaktan Eğitim Alma Sebepleri ve Okula Gelmelerine İlişkin Temalar	77
Tablo 24. Araştırma Katılımcılarının Sistemin Verimliliğini Arttırmak İçin Neler Yapılabilir? Sorusuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Temalar.....	80
Tablo 25. Araştırma Katılımcılarının Sistemin Aksayan ve İyi Yönleri Nelerdir? Sorusuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Temalar.....	81
Tablo 26. Araştırma Katılımcılarının Sistemdeki Kendi Rollerini Değerlendirmelerine İlişkin Temalar	82
Tablo 27. Araştırma katılımcılarının sistemdeki öğretmen rollerini değerlendirmelerine ilişkin temalar.....	83
Tablo 28. Araştırma katılımcılarının eklemek istediğiniz başka bir şey var mı sorusuna verdikleri cevaplar a ilişkin temalar	84
Tablo 29. Araştırma katılımcılarının karma eğitim sisteminin en önemli eksiğini belirtmesine ilişkin temalar	86
Tablo 30. Araştırma Katılımcılarının Karma Eğitim Sisteminde Kendi Rollerine İlişkin Temalar	89
Tablo 31. Araştırma Katılımcılarının Karma Eğitim Sistemindeki Dokümanların Durumuna İlişkin Temalar	91
Tablo 32. Araştırma Katılımcılarının Dersin Anlatımı Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Temalar	94
Tablo 33. Araştırma Katılımcılarının Karma Eğitim Sisteminde Zorlandıkları Kısma İlişkin Temalar	95

Tablo 34. Araştırma Katılımcılarının Karma Eğitim Sistemdeki Sınavlar ve Değerlendirme Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Temalar.....	97
Tablo 35. Araştırma Katılımcılarının Karma Eğitim Sisteminde En ok Memnun Oldukları Kısma İlişkin Temalar	99
Tablo 36. Araştırma Katılımcılarının Karma Eğitim Sisteminde Teknik Desteğe Ulaşmasına İlişkin Temalar.....	101
Tablo 37. Araştırma Katılımcılarının Karma Eğitim Sisteminde Akademik Desteğe İlişkin Temalar	103
Tablo 38. Araştırma Katılımcılarının Karma Eğitim Sisteminin Verimliliğinin Arttırılmasına İlişkin Temalar.....	104
Tablo 39. Araştırma Katılımcılarının Karma Eğitimi Seçme Sebeplerine İlişkin Temalar	107
Tablo 40. Araştırma Katılımcılarının Eklemek İstedikleri Sözlere İlişkin Temalar ..	108

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1. Karma Öğrenmenin Oluşumunun Aşamalı Olarak Gösterilmesi	39
Şekil 2. En Yaygın Karma Öğrenme Tipleri	44
Şekil 3. Bersin'in Karma Öğrenme Model Önerileri.....	45
Şekil 4. Khan'ın Sekizgen Taslağı.....	47

Tezin Başlığı: Karma Eğitim Sisteminin Öğrenci Görüşleri İle Değerlendirilmesi (Sakarya Üniversitesi Örneği)

Tezin Yazarı: Caner ÇAĞLAR **Danışman:** Yrd. Doç. Dr. Mübin KIYICI

Kabul Tarihi: 29.06.2010 **Sayfa Sayısı:** X(ön kısım) + 122 (Tez) + 33 (ekler)

Anabilim dalı: Bilgisayar ve Öğretim Teknolojiler Eğitimi

Karma eğitim sisteminin değerlendirilmesi amacıyla yapılan bu çalışmada Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Karma Eğitim Programında öğrenim gören 1. sınıf öğrencilerinden, karma eğitim sistemini değerlendirmeleri istenmiştir. Bu değerlendirmeyi gerçekleştirmek için açık uçlu sorulardan oluşan bir anket geliştirilmiş ve bu anket 31 kişiye uygulanmıştır. Uygulanan anketlerden gerekli değerlendirmeler yapıldıktan sonra seçilen 6 kişi ile bire bir görüşme yapılmıştır.

Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim deseni kapsamında yürütülmüştür. Elde edilen verilerin yorumlanmasında içerik analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın sonunda Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Karma Eğitim Programı, öğrencilerin görüşleri doğrultusunda değerlendirilmiş, güçlü ve zayıf yönlerinin neler olduğu, hangi konularda eksiklerin bulunduğu araştırılmıştır.

Bulunan sonuçlar doğrultusunda öğrencilerin karma eğitim web sitesinin daha iyi olabileceği görüşünü savundukları görülmektedir. Karma eğitim ve uzaktan eğitim kavramları arasında üniversite ve yüksek öğrenim kurumu arasında bir tutarsızlık olduğu ve bunun da öğrenci tercihlerini etkilediği görülmektedir. Öğrencilerin devam zorunluluğu olmayacağını düşündükleri için bu eğitimi tercih ettikleri ortaya çıkmıştır. Derslerin yüzeysel anlatıldığı, forumun olmadığı ve etkileşimin sağlanmadığı öğrenciler tarafından başlıca sorun olarak dile getirilen konular olarak göze çarpmaktadır. Hem okuyup hem de çalışan öğrencilerle, sadece okuyan öğrencilerin cevapları arasında farklılar göze çarpmaktadır. Teknolojiye dayalı bir sistem olduğu için öğrenciler hem teknik hem de danışmanlık desteklerini çevrimiçi olarak almayı istemektedirler. Genel olarak sistemi eleştiriyor olsalar da alacakları diploma ile öğretmenlik mesleğini yapabilecek olmaları öğrencileri en çok memnun eden kısım olarak göze çarpmaktadır.

Anahtar kelimeler: Karma öğretim, Değerlendirme, Öğrenci görüşleri

Title of The Thesis: The Evaluation of Blended Learning System With Students' Opinions (Sakarya University Sample)

Author: Caner ÇAĞLAR **Supervisor:** Asst. Prof. Dr. Mübin KIYICI

Date: 29.06.2010 **Nu. of Pages:** X(pre text) + 122(main body) + 33 (appendices)

Department: Computer and Instructional Technology

The main goal of this research is to evaluate the blended learning system and for this reason Sakarya University Faculty of Education Computer and Instructional Technology Programme students is asked to evaluate the blended learning system. A survey that includes open ended questions developed to carry out the evaluation and applied to thirty one students. After the necessary evaluations made from the applied surveys an interview had with six chosen person.

This research is carry out according to a one of the qualitative research methods: phenomenologic pattern. On interpretation of acquired data, content analysis method is used. At the end of the research Faculty of Education Computer and Instructional Technology Programme evaluated according to the student opinions and made a search about what are the powerfull and weak sides of it and in which cases it has deficiencies.

The findings of the research revealed that students think that the co-education web site could be much better. It can be seen that there is a repugnance that effects the chose of students between the university and the council of higher education about the terms of co-education and distance education. It reveals that students choose this education because they think there would be no compulsory attendance. The main problems that students put into words are: Superficial lesson teaching, Having no forum and interactivity that can not provide. There is a difference between the answers of working and non-working students. Just because it's a system that depends on technology students want to have technical and counseling supports to be online. Even in general they criticize the system, the thought of being a teacher with the diploma hey'll have stand out like the most pleasing part.

Key Words: Blended Learning, Evaluation, Student Opinions

GİRİŞ

Eğitim, en genel anlamıyla bireyde kendi yaşantıları yoluyla davranış değişikliği meydana getirme sürecidir. Eğitim yoluyla kişinin amaçlarının, bilgilerinin, davranışlarının, tavırlarının ve ahlak ölçülerinin değiştiği anlatılmaktadır (Varış, 1988). Eğitim anlayışı zaman içersinden değişikliğe uğramaya başlamıştır. Eskiden eğitimin sadece sınıfta yapılacağını öngören bir anlayış varken, günümüzde gelişen teknoloji ve değişen koşullar sebebiyle çağdaş bir eğitim anlayışı yer almaktadır.

“Eğitim ve öğretim talebindeki artış sebebiyle, eğitim öğretim alanında ciddi tartışmalar ve radikal arayışlar ortaya çıkmıştır. Geliştirilen alternatif eğitim öğretim modellerinin birleştiği ortak nokta, bu modellerin sınıfta yapılan geleneksel eğitim ve öğretimin yetersiz kaldığı ya da islemediği durumlarda daha değişik ve daha elverişli eğitim öğretim olanakları sağlama amacıyla geliştirilmeleridir” (Özdil, 1986).

Eğitim almak isteyen öğrenci sayısının fazlalaşması, eğitim alanının daha çok genişlemesi sonucunu doğurmuştur. Bunun sonucunda belli bir gruba belli bir zamanda verilen eğitim öğretim etkinliklerinin yerini, her yastan bireye hayat boyu öğrenme imkânı sağlayan öğretim uygulamaları almaya başlamıştır. Bu noktada uzaktan eğitim, zaman ve mekân sınırlılığını ortadan kaldırdığı, sürekli eğitim imkânı sağladığı için günümüzde yaygın olarak kullanılan bir öğretim uygulamasıdır. İçinde bulunduğumuz çağda teknolojinin de gelişimi ile zenginleşen, yüz yüze eğitime alternatif bir hal alan uzaktan eğitimin yadsınamaz gerekliliği ortaya çıkmıştır (Ağır, 2007).

Teknolojinin giderek ilerlemesi sonucu İnternet ve bilgisayar kullanımı eğitim alanında da ön plana çıkmaya başlamıştır. Klasik eğitim anlayışında var olan sınıf kavramları ortadan kalkmaya başlamıştır. Öğrenciler okulların dışında istedikleri yerlerden istedikleri zamanda bilgiye ulaşma fırsatı yakalamışlardır. Buna bağlı olarak temelde zaman ve mekândan bağımsız eğitim olarak tanımlayabileceğimiz uzaktan eğitim kavramı ortaya çıkmıştır.

Uzaktan eğitim, farklı ortamlarda bulunan öğrenci ve öğretmenlerin, öğrenme-öğretme faaliyetlerini, iletişim teknolojileri ve posta hizmetleri ile gerçekteştirdikleri bir eğitim sistemi modeli olarak tanımlanabilir (İşman, 1998). Uzaktan eğitim, kişi (öğrenci) merkezlidir. Uzaktan eğitim uygulamalarını diğerlerinden ayıran nokta, klasik sınıf

eğitimlerinde eğitim alacak kişilerin eğitime yani eğitim veren kişiye ulaşmaları gerekirken, uzaktan eğitim uygulamalarında eğitimin, teknolojik araçlar sayesinde eğitim alacak kişiye ulaşmasıdır. Uzaktan eğitim, eğitim kendi başına takip edilerek renilebildiği gibi, uygulamalarında karşılıklı etkileşimi içerir. Bunun yanında teorik olan eğitimlerde, uzaktan eğitim öğrencinin ihtiyaını tam olarak karşılarken uygulamaya dönük durumlarda yetersiz kalmaktadır. Bu durumu ortadan kaldırmak için uzaktan ve klasik eğitim birlikte kullanılarak karma eğitim adı verilen yeni bir yöntem geliştirilmiştir.

Karma eğitim (b-learning veya blended learning). Uzaktan eğitim tekniklerinin aynen ya da kısmen değiştirilerek klasik eğitim metotlarıyla beraber kullanılmasına dayalı bir yöntemdir (Akben ve diğ., 2009).

Karma e-eğitim aşağıdaki standartlar kullanılarak yapılmaktadır:

- Normal bir sınıf düzeninde hocalarla verilen eğitim sınıfları.
- Eş zamanlı e-eğitim sınıfları vardır: Normal bir sınıf düzeninin İnternet veya intranet üzerinden canlı benzetimi.
- Eş zamansız e-eğitim sınıfları: Normal bir sınıf düzeni simülasyonunun kaydı veya kendi kendine öğrenme eğitim paketlerinin internet/intranet veya cd ile dağıtımı (Akben ve diğ., 2009).

Karma eğitim (b-learning), birlikte öğrenim ortamının sağlanması için yaratılmış bir sistem olup öğrencilerin ihtiyaçlarına göre tasarlanabilir bir eğitim programıdır. Karma eğitim özetle öğrencilerin sadece bilgisayar başına oturup eğitim alması yerine daha sosyal bir ortamda bir araya gelebilmelerine olanak veren eğitim kavramıdır (Akben ve diğ., 2009). Acaba, ğrenciler karma eğitim sistemi hakkında ne düşünmektedirler?

Problem Cümlesi

Bu araştırmanın amacı karma eğitim sisteminin, o sistemde öğrenim gören öğrenciler tarafından değerlendirilmesidir.

Alt Problemler

1. Araştırma katılımcılarının karma öğretim (öğrenme) hakkındaki düşünceleri nelerdir?
2. Araştırma katılımcıları karma öğretim web sitesini nasıl bulmaktadırlar?
3. Araştırma katılımcılar karma öğretimin yüz yüze eğitim kısmı hakkında ne düşünmektedirler?
4. Araştırma katılımcıları karma öğretim sistemi içinde kendi rollerini nasıl tanımlamaktadırlar?
5. Araştırma katılımcıları karma öğretim sistemi içinde öğretmenlerinin rollerini nasıl tanımlamaktadırlar?

Çalışmanın Amacı

Teknolojinin gelişmesiyle İnternet tüm alanlarda olduğu gibi eğitim alanında da etkili bir rol oynamaya başlamıştır. Geleneksel eğitim anlayışının yanında yükseköğrenim alanında uzaktan eğitim kavramı da ortaya çıkmış ve günden güne kendini geliştirerek daha fazla öğrenciye hitap etmeye başlamıştır. Artık uzaktan eğitim sistemleri öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanmaktadır. Bu nedenle uzaktan eğitim sistemlerinde öğrencilerden geri bildirim almak önemli hale gelmiştir.

Bu çalışmanın konusu, karma eğitim programını uygulayan bir kurumun, karma eğitim sistemini öğrenciler tarafından değerlendirilmesini sağlamaktır.

Bu araştırmada Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Karma Eğitim Programı'nda öğrenim gören birinci sınıf öğrencilerinin görüşlerine başvurulmuştur.

Bu araştırmanın amacı, bir kuruma ait karma eğitim sisteminin öğrenciler tarafından değerlendirilerek, sistemin aksayan ve iyi yönlerini tartışmak ve sistemin daha verimli bir hale gelebilmesi için önerilerde bulunmaktır.

Araştırmanın Önemi

Bu araştırma bir üniversitenin, karma eğitim sisteminin, öğrencilerin görüşleri alınarak değerlendirilmesi amaçlandığından dolayı oldukça önemlidir. Bu araştırma sonunda, öğrencilerin görüşleri doğrultusunda aksayan yönlerin belirlenip yeniden düzenlenmesiyle uygulanacak karma eğitim sistemi geliştirilerek tasarlanan uzaktan eğitim web siteleri, öğrenme-öğretme faaliyetlerini de daha anlamlı hale getirecektir. Çünkü sistem, öğrenciler üzerine kuruludur. Bu yüzden sistemin geleceği öğrencilerin memnuniyetinin sağlanması açısından oldukça önemlidir.

Sınırlıklar

Bu araştırma;

1. 2009–2010 eğitim-öğretim yılında Sakarya ilindeki Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Karma Eğitim Programı'nda öğrenim gören birinci sınıfta okuyan 31 öğrenci ile sınırlıdır.
2. Araştırmada nitel veri toplama araçlarından anket ve görüşme yöntemi kullanılmıştır.
3. Araştırma bulguları anketi cevaplayan otuz bir, görüşmeye katılan altı öğrenciden toplanan verilerle sınırlıdır.

BÖLÜM 1: KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Uzaktan Eğitimin Tanımı

“Uzaktan Eğitim” terimi ilk olarak Wisconsin Üniversitesinin 1892 katalogunda geçmiştir (Verduin ve Clarck, 1994: 7).Günümüze kadar uzaktan eğitimin birçok farklı tanımı yapılmıştır. Bu tanımlara göre uzaktan eğitim:

—Farklı ortamlarda bulunan öğrenci ve öğretmenlerin, öğrenme öğretme faaliyetlerini, iletişim teknolojileri ve posta hizmetleri ile gerçekleştirdikleri bir eğitim sistemi modelidir (İşman, 1998: 23).

—Temel olarak öğretmenin ve öğrencinin birbirlerinden farklı ortamlarda buldukları sistemdir (Keegan, 1995; Peters, 1993; Akt: İşman, 2005: 12).

—Birçok öğretim işlevinin, eğitmen ile öğrencinin birbirinden uzakta oldukları bir ortamda yapıldığı, resmi eğitim biçimidir (Verduin ve Clark, 1994).

—Öğretmen ve öğrenciler arasındaki eğitimsel sürecin desteklenmesi ve yapılandırılması amacıyla öğretmen ve öğrencilerin iki yönlü iletişiminin teknoloji aracılığı ile uzaktan sağlandığı eğitimdir (Kaya, 2002: 13).

—Peters’a göre (1973), uzaktan eğitim, çok sayıda öğrencinin yaşadıkları yerde bile bilgilendirilmesini olanaklı kılan, yüksek standartlardaki öğretim gereçlerinin üretilmesi amacıyla, teknik medyanın kullanımı için düzenlenmiş ilkeler ve iş bölümü uygulamalarında akla uygun davranış, yetenek ve bilginin verilmesi yöntemidir (Akt: Kaya, 2002: 12).

Uzaktan eğitimle ilgili yapılan bu tanımlara bakılacak olursa uzaktan eğitimin geleneksel eğitim anlayışından farklı olduğu gözükmektedir. Öğrenci ve öğretmenin farklı mekânlarda olması, öğrencilerin istediği zaman eğitimi alabilmesi, eğitimi alırken günümüz teknolojilerini kullanabilmesi; uzaktan eğitimi, geleneksel eğitimden ayıran en önemli yönlerdir.

1.1.1. Uzaktan Eğitimin Amaçları

Uzaktan eğitimin en temel amacı, eğitim hizmetini yaygınlaştırarak, eğitimi belirli sosyal grupların tekelinden kurtarıp, eğitimden bütün bireylerin faydalanmasını sağlamaktır (Hızal, 1983: 20).

Uzaktan eğitimin tanımı göz önünde bulundurularak uzaktan eğitimin amacı, büyük bir kitlenin gerekli eğitimleri buldukları yerden ve istedikleri zamanda almalarıdır. Eğitimi alacak kişiye sunulan bu esneklik, eğitimin alınmasını kolaylaştırmaktadır. Ayrıca tam anlaşılmamış konuların birden çok tekrar edilmesi, sınav ve testlerin çoğunluğu bu eğitimin verimini artırmaktadır(Alkan, 1998).

Bu bakış açılarından yola çıkılarak uzaktan eğitimin diğer bir amacının da, artan kişi sayısı ile beraber eğitimi herkes için olanaklı hale getirmek ve eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak olduğu söylenebilir.

1.1.2. Uzaktan Eğitimin Temel Özellikleri

Uzaktan eğitimin başlıca özellikleri aşağıdaki biçimde sıralanabilir (Demiray, 1993; Aytekin, 2004; Çetiner ve diğ. , 1999):

- Eğitim; öğrencilerin değişik zekâ ve öğrenme yeteneklerine göre olmayıp, grubun genel seviyesine göre düzenlenir.
- Öğrenciler kendi bilgi seviyesine, öğrenme yeteneklerine ve algılama hızlarına göre konuları işleyebilir. Böylece kendilerine uygun zamanda eğitim alma olanağına sahiptirler.
- Öğrenciler, öğretmenin etkisi altında olmaksızın, eğitimi kendi istekleri ile alır.
- Öğretmen ile öğrenciler eğitim süresince farklı mekânlarda bulunur.
- Öğretmen ile öğrenciler arasındaki iletişimi sağlamak amacı ile bilgisayar, televizyon, radyo, telefon, video vb. gibi iletişim teknolojilerinden faydalanılır.
- Öğrencilerin performansları bilgisayarlar tarafından otomatik olarak değerlendirilir.

Uzaktan eğitimin tanımı nasıl yapılırsa yapılsın aşağıdaki temel özellikler göze çarpmaktadır (Keegan, 1993; Heinich ve diğ. , 1999):

- Eğitmen ve öğrencilerin, öğrenme sürecindeki fiziksel ayrılığı,
- Düzenlenmiş bir öğretim programı,
- Bir eğitim kurumunun varlığı (program derslerinin planlanması, materyallerin hazırlanması, akademik ve öğrenci destek hizmetlerinin sağlanması),
- Teknoloji araçları (ders içeriklerini aktarmak ve etkileşimi sağlamak için basılı materyaller, ses, video görüntü ve bilgisayar gibi teknolojilerin ve araçların kullanılması),
- Çift yönlü etkileşim.

1.1.3. Uzaktan Eğitim Modelleri

İletişim teknolojilerinin kullanımı açısından farklı uzaktan eğitim dağıtım modelleri vardır (İşman, 1998; Böte, 2006). Bu modeller:

1.1.3.1. Tek Yönlü İletişim

İletişimin tek yönlü olduğu bir dağıtım modeli olup, bireyler bu modelde birbirlerine (öğrenci-öğretmen, öğrenci-öğrenci) soru soramazlar veya sorularına hemen cevap bulamazlar. Bireyler sadece kendilerine verilen dokümanlar ve bilgilerle yetinmek zorundadırlar.

1.1.3.1.a. Mektupla Dağıtım Modeli

Öğretmen ve öğrencilerin birbirini göremedikleri ve eğitim materyallerinin öğrencilere posta yolu ile gönderildiği modeldir. Öğretmen tarafından konular ve sınavlar öğrencilere mektupla gönderilir. Öğrenci de verdiği cevapları ya da soracağı soruları mektupla öğretmene geri yollar.

1.1.3.1.b. Tek Yönlü Radyo ile Dağıtım Modeli

Eğitim hizmetlerinin öğrencilere radyo vasıtası ile verildiği ve öğrencilerin derslerini kendi imkânları ile radyodan takip edebildiği modeldir. Öğrencilerin soru sorma imkânı yoktur. Dersleri radyo üzerinden takip ederler.

1.1.3.1.c. Tek Yönlü Televizyon ile Dağıtım Modeli

Bu modelde öğrenciler derslerini televizyondan takip ederler. Diğer modellerden farklı olarak öğrenciler öğretmenlerin yüzünü görebilmektedir. Ancak yine de aralarında herhangi bir etkileşim söz konusu değildir.

1.1.3.1.d. Tek Yönlü Etkileşimli Bilgisayarla Dağıtım Modeli

Derslerin işlenişi internet aracılığı ile gerçekleşmektedir. Öğretmenler ilgili web sitelerine ders ile ilgili bilgileri eklerler. Öğrenciler ise anlayamadığı kısımları öğretmenlerine e-posta yoluyla sorup, cevaplarını aynı yöntemle alırlar. Günümüzde halen kullanılmaya devam eden bir yöntemdir.

1.1.3.2. Çift Yönlü İletişim

Öğrenci ve öğretmenler arasındaki iletişimin çift taraflı olarak gerçekleştirildiği modeldir.

1.1.3.2.a. Çift Yönlü Etkileşimli Radyolu Konferans Dağıtım Modeli

Öğrenciler ile öğretmenlerin telefon aracılığı ile bağlantı kurduğu ve ders işleyişinin bu şekilde gerçekleştirildiği modeldir. Genellikle öğrenciler, öğretmen ve arkadaşları ile aynı anda iletişim kurarak derse katılırlar. Bu modelde kişiler birbirlerinin yüzünü görmeyip sadece sözlü olarak iletişim kurarlar. Uygulamalı derslerde kullanım imkânı olmayıp sadece sözel dersler için etkili bir biçimde kullanılabilir.

1.1.3.2.b. Çift Yönlü Etkileşimli Televizyonlu Konferans Dağıtım Modeli

Derslerin telekonferans sistemi kullanılarak gerçekleştirildiği modeldir. Bu modelde bilgi alışverişi, öğretmen ve öğrenciler arasında görsel olarak sağlanmaktadır.

1.1.3.2.c. Çift Yönlü Etkileşimli Bilgisayarlı Konferans Dağıtım Modeli

İnternet vasıtası ile öğretmen ve öğrencilerin telekonferans yaparak görsel bir şekilde dersleri işledikleri modeldir. Bu modelde kişiler çeşitli bilgisayar yazılımlarını kullanarak çift yönlü iletişim kurarlar. En etkili yöntemdir. Dersin

anlatımı, sorulacak sorular ve verilen cevaplar aynı anda derse katılan bütün öğrenciler tarafından takip edilebilir.

1.1.4. Uzaktan Eğitimin Olumlu Yönleri

- İstenilen yer ve zamanda birey tarafından eğitimin alınmasına olanak verir. Zaman ve mekândan bağımsızlık sağlar.
- Birey bir seferde ne kadar çalışmak istediğine karar verebilir, dinlenme aralarını belirleyebilir ve önceden öğrendiklerini gözden geçirebilir. Bireyin kendi hızına göre öğrenmesine izin verir.
- Öğrenim giderlerinde önemli bir yer tutan ulaşım ve diğer harcamaları önemli derecede azaltır. Ekonomik yönden kazanç sağlar.
- Edinilen bilgilerin hızlı bir şekilde hayata geçirilmesine yardımcı olur.
- Etkileşimli bir ortam sayesinde öğrenime katılanlar arasındaki etkileşimi artırarak bilgi ve birikimlerin paylaşılmasına olanak verir. Öğrenciler arasında bilgi alışverişinin gerçekleşmesini sağlar.
- Klasik sınıf öğrenimine göre daha az rahatsız edici bir ortam sunar (İnet, 2009). Öğrenciyi sınıf ortamında öğrenim görmeye zorlamaz.
- Öğrenim materyallerinin uygunluğu ve doğruluğunun sürekli olarak gözden geçirilip gerekli değişikliklerin daha hızlı yapılmasına imkân verir. Güncellemeler yapıldıktan sonra en son teknolojiye uygun öğretim materyallerinin kullanılır.
- Web üzerindeki zengin işitsel ve görsel tasarımlar yoluyla öğrenimi çekici hale getirir ve öğrenmeyi artırır. Birden fazla duyu organına hitap ederek öğrenmeleri daha kalıcı yapar.
- Bilgi ve birikimlerin hızlı bir şekilde elde edilmesi ile çalışanların hızla değişen iş dünyasına uyumunu artırır.
- Sürekli, yaşam boyu, bireysel ve bağımsız öğrenme olanağı sağlar.

- Maliyet / yarar analizi açısından düşük maliyetli bir uygulamadır. Sunulan imkânlar ve alınan eğitim açısından bakıldığında fiyatı gayet uygundur.
- Kamu kurum ve kuruluşlarında veya özel sektör çalışanlarına, görevlerini bırakmadan eğitimlerini sürdürebilme, kendilerini geliştirebilme ve meslekte yükselme olanağı sağlar. Uzaktan hizmet içi eğitim fırsatını çalışanlara verir.
- Kolay güncellenebilir ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemleri sunar. Klasik ölçme ve değerlendirme araçları fazla kullanmaz.
- Mesajların kaynaktan alıcılara gönderilmesini ve alıcıların da fırsat eşitliği ile bu mesajlardan yararlanmasına olanak verir.
- Eğitim programlarının standardizasyonunu sağlar. Farklı yerlerde aynı eğitim programının alınmasını olanaklı hale getirir.
- Örgün ve yaygın eğitim kademelerinde ve farklı disiplinlerin öğretiminde kullanılabilir.
- Özel eğitime gereksinimi olan bireylerin eğitiminde de etkili olarak kullanılabilir (Uşun, 2006). Bireylerin eksik olan öğrenmelerini tamamlar.
- İnsanlara değişik eğitim seçeneği sunar.
- Kitle eğitimini kolaylaştırır.
- Eğitimde niteliği artırır.
- Bireye öğrenme sorumluluğu kazandırır.
- Uzmanlardan daha fazla kişinin yararlanmasını sağlar. Kullanılan teknolojiler sayesinde uzmanların görüşleri herkese aynı anda iletilir.
- Başarımın ayrı koşullarda belirlenmesini sağlar. Her öğrenci kendi hızına göre ilerlediği için değerlendirme koşulları farklılık gösterebilir.
- Eğitimi bir taraftan kitleselleştirebilirken, diğer taraftan bireyselleştirebilir. Hem kişinin kendi özelliklerine göre eğitim verilebilirken hem de ortak bir amaç için toplanmış grup eğitilebilir.

- Belli bir zamanda ve belli bir kapalı alanda bulunma zorluğunu ortadan kaldırır(Kaya, 2002: 21). Klasik eğitim anlayışında olan okul ve sınıf kavramı yoktur.
- Gereksinimlere göre şekillendirilen, göreve özgü eğitim olanakları sunar.
- Geleneksel eğitimden daha etkileşimli ve zengin olmasını sağlar.

1.1.5. Uzaktan Eğitimin Olumsuz Yönleri

- Duyuşsal ve psiko-motor becerilerin kazandırılmasında ve uygulamaya dönük disiplinlerde etkili değildir. Daha çok bilişsel alandaki bilgilerin kazandırılmasında etkilidir.
- Çalışma hayatı içerisinde yer alan öğrenciler, dinlenme zamanının bir bölümünü uzaktan eğitime ayırmak zorunda kalabilir. Hem okul hem iş hayatını bir arada yürütmek öğrencileri zorlamaktadır.
- Öğrenci destek hizmetlerinin sağlanmasında ve kaynak ve alıcı arasında etkili bir iletişimin kurulmasında nicel ve nitel bazı sınırlılıklar gözlenebilmektedir.
- Öğrenme ve öğretme süreçlerinde kullanılan, yazılı ve basılı materyaller, radyo ve televizyon yayınları ve çağdaş iletişim teknolojilerinin dağıtımı ve erişiminde bir takım teknik, mali, ulaşım gibi sorunlar ortaya çıkabilmektedir.
- Akademik danışmanlık hizmetlerinin sunulmasında sıkıntılar yaşanabilir. Bu sıkıntıların sebebi sistemden kaynaklanabileceği gibi kişinin kendisinden de kaynaklanabilir.
- Birey fikirlerini oluşturmak için basılı materyalleri incelemek zorunda kalmaktadır.
- Verim düşük gerçekleşmektedir (Uşun, 2006). Alınmak istenen ve alınan sonuçlar arasında büyük farklılıklar vardır.
- Yüz yüze eğitim ilişkileri kolay sağlanamaz. İnsanlar birbirlerini göreceği belli süreler ve günler yoktur.

- Yardımsız ve kendi kendine öğrenme alışkanlığı olmayan öğrencilere yeterince yardım sağlayamamaktadır. Öğrenciler öğrenme sırasında tek bir birey olarak yer almaktadırlar.
- Uygulamaya dönük derslerden yeterince yararlanılamamaktadır (Kaya, 2002: 22).
- Öğrenciler kendilerini öğrenci olarak tanımlamakta zorlanabilirler. Çünkü klasik öğrenci tanımlarına uygun görevleri yoktur.
- Öğrencinin daha çok kendi kendine öğrenmesi üzerine dayanır.
- Öğrencileri bilgisayar başında fazla tutarak sosyalleşmelerini engelleyebilir. Diğer eğitim anlayışlarına göre tamamen bilgisayar üzerinde vakit geçirilmesine dayanır.

1.1.6. Uzaktan Eğitimin Tarihçesi

1.1.6.1. Dünya’da Uzaktan Eğitim

Uzaktan Eğitim terimi, İlk olarak Wisconsin Üniversitesi’nin 1892 yılı katalogunda geçmiş; yine ilk kez aynı üniversitenin yöneticisi William Lighty tarafından 1906 yılındaki bir yazıda kullanılmıştır. Daha sonra bu terim, Alman eğitimci Otto Peters tarafından 1960 ve 1970’lerde Almanya’da tanıtılmış ve Fransa’da uzaktan eğitim kurumlarına isim olarak verilmiştir (Verduin ve Clark, 1994).

Uzaktan eğitim tarihinin başlangıcı 1700’lerin başlarında mektupla eğitime dayanır, fakat teknoloji temelli uzaktan eğitimin başlangıcı 1900’lü yılların ilk yarısında görsel işitsel araçların okullara girişine dayanır. Teknoloji geliştikçe, buna paralel olarak uzaktan eğitim uygulamaları da değişmiştir. Kavram olarak ilk ortaya atılışı 1700’lü yıllara dayanan uzaktan eğitimin ilk halka duyurulma tarihi tartışmalıdır. 20 Mart 1728 tarihli Boston Gazetesinde mektupla steno dersleri verileceği ilanı yer almıştır (Kaya, 2002: 27; İşman, 2005: 73). Bu ilan uzaktan eğitimin başlangıcı sayılabilir. Daha sonra 1833 yılında bir İsveç gazetesinde kompozisyon öğretimi konusunda bir ilan verilmiştir (İşman, 2005; Kaya, 2002).

Mektupla öğretim Chicago Üniversitesi'nde 1890 yılında kurulmuş ve üniversitenin vazgeçilmez bir parçası olmuştur ve her yıl 125 eğitimci öğretime, 3000 öğrenci de 350 kursa katılmıştır (Simonson ve diğ. , 2006).

1930'lu yılların başlarında Iowa Eyalet Üniversitesi, Purdue Üniversitesi ve Kansas Eyalet Üniversitesi gibi bazı üniversitelerde deneme programları yayınlanmıştır.1950 yılında Michigan Üniversitesi eğitim televizyonu yayınlarına başlamış, 1957 yılında da New York üniversitesi CBS televizyon şirketi ile anlaşarak bazı eğitim programları tasarlanmıştır (İşman, 2005).

1960'lı yıllarda uydu teknolojisi gelişmiş ve 1980'lerde eğitim televizyonlarında etkili olarak kullanılmıştır. İlk eğitimsel uydu sistemi 1980 yılında Alaska'da oluşturulmuştur.

1980'lerin sonlarında ve 1990'ların başında gelişen fiber optik teknolojisi çok hızlı ve kaliteli ses ve görüntü iletimini sağlamıştır. Bu gün Iowa Communications Network 600'den fazla sınıfına bu teknoloji ile ses, görüntü ve bilgi ulaştırmaktadır. Uzaktan eğitimde etkili olan bir diğer teknoloji de bütün dünyayı kapsayan bir bilgisayar ağı olan İnternettir. İnternetin uzaktan eğitimde kullanılması 1980'lerden sonra yaygınlaşmıştır. Öğretmen hazırladığı ders materyallerini, İnternet aracılığı ile kolaylıkla öğrencilere ulaştırabilmektedir. Bilgisayar ağları, dünyanın çeşitli bölgelerinde bulunan uzaktan eğitim öğrencilerine eğitim materyallerini dağıtmanın kolay bir yoludur (Simonson ve diğ. , 2006).

Günümüzdeyse uzaktan eğitim sistemleri her gün artan ve ortaya çıkan teknolojiler sayesinde etkisini ve kullanılabilirliğini arttırmaktadır. Zaman ve mekân sınırlaması olmaması dolayısıyla eğitim için vazgeçilmez bir alternatif haline gelmektedir.

1.1.6.2. Türkiye'de Uzaktan Eğitim

Türkiye'de uzaktan eğitim düşüncesi ilk kez 1927 yılında eğitim sorunlarının konuşulduğu bir toplantıda konu edilmiş ve halkın okuryazar duruma getirilmesi konusunda uzaktan eğitimden yararlanılabileceği tartışılmıştır (Alkan, 1987: 91).

1951 yılında Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) "Öğretici Filmler Merkezi" olarak Film Radyo Televizyonla Eğitim Başkanlığını (FRTEB) kurmuştur. MEB bu hizmeti daha

da yaygınlaştırarak; eğitim filmleri üretip, eğitim teknolojilerini köylere kadar ulaştırmıştır.

İlk uzaktan eğitim uygulaması; 1956 yılında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'nde başlatılmıştır. İş bankasının desteğiyle banka çalışanlarına mektupla eğitim verilmiştir. 1961 yılında Milli Eğitim Bakanlığı dışarıdan okul bitirmek isteyenlere hazırlık kursları vermek için Mektupla Öğretim Merkezi'ni kurmuş ve öğretime başlamıştır. Bu uygulamaları, Deneme Yüksek Öğretmen Okulunun kurulması, Yaygın Yüksek Öğretim Kurumunun kurulması ve öğretime başlaması izlemiştir (Kaya, 1996: 13).

1974'te Mektupla Yüksek Öğretim Merkezi kurulmuş, daha sonra yerini Yaygın Yüksek Öğretim Kurumu (YAYKUR)'na bırakmıştır. Fakat bu yapılanma da başarılı olamamıştır. 1974'te ise Mesleki ve Teknik Açıköğretim Okulu kurulmuştur. İlköğretim Okulu mezunu olan veya daha üst düzey öğrenim görmüş olan kişilere, uzaktan öğretim veya gerektiğinde yüz yüze eğitim programları uygulayarak meslek kazandırmayı amaç edinen bu kurum halen binlerce kişinin öğrenim görmesini sağlamaktadır. Ülkemizde, 1981 yılında okuma yazma seferberliği ilan edilmiş ve televizyondan yararlanılmıştır. Türkiye'de uzaktan eğitim alanında yapılan ilk başarılı çalışma budur. 1981 yılından sonra üniversitelerin uzaktan öğretim yapmasına olanak tanınmış, hazır olan Anadolu Üniversitesi bu yıldan başlayarak uzaktan öğretim yapabilir duruma gelmiştir (Zırhloğlu, 2006).

1992'de kurulan Açık Öğretim Lisesi de her yıl gerek yurt içinde gerekse yurt dışındaki binlerce öğrencinin öğrenim görmesini sağlamakta ve mezunlarına orta öğretim diploması vermektedir. Zorunlu ilköğretim yaş sınırını aşmış öğrencilerin öğrenimlerini sürdürebilmeleri amacı ile kurulan ve ilköğretim diploması veren Açık İlköğretim Okulu ise 1997 yılında kurulmuş ve 1998'de öğretime başlamıştır (Zırhloğlu, 2006).

2000'li yıllarda ise uzaktan eğitim Türk eğitim sisteminde kendisini daha fazla www (World Wide Web) üzerinde göstermektedir. Bu gelişmeye ayak uyduran bazı üniversiteler şu şekildedir:

- 1996 ODTÜ- IDEA Sertifikası

- 1996 Bilkent Üniversitesi – New York Üniversitesi ile video konferans sistemi
- 1997 Sakarya Üniversitesi – Adapazarı Meslek Yüksek Okulu (İDÖ)
- 1998 Mersin Üniversitesi – Meslek Yüksek Okulu (İDÖ)
- 2000 İstanbul Üniversitesi – Tıp Fakültesi dersleri
- 2002 Bilgi Üniversitesi – Yüksek lisans ve doktora eğitim programları (İşbulan, 2008).

Bütün gelişim süreçleri göz önüne alındığında uzaktan eğitimin günümüzde dünyada olduğu gibi Türkiye’de de tercih edilmesinin en önemli sebeplerinden birinin İnternet olduğu söylenebilir. İnternet sayesinde uzaktan eğitim istenilen yere istenilen zamanda götürülmeye başlanmıştır.

1.1.7. Türkiye’de Uzaktan Eğitim Öğretim Uygulamaları

ODTÜ’deki uzaktan eğitim uygulamalarından biri, Türkiye’ye bilgi teknolojileri konusunda yetişmiş eleman kazandırmak için planlanmıştır. Bu amaçla geliştirilen İDEA (internete dayalı eğitim asenkron), öncelikli olarak yaygınlaştırılmasında yarar görülen bilgilere ilişkin konularda bir dizi eğitim programı projesidir. Programa katılanlar internet üzerinden eğitilmekte ve dersleri başarıyla tamamlamaları durumunda sertifika almaya hak kazanmaktadırlar. TÜBİTAK-ODTÜ-Bilten İnternet Teknolojileri ve Uygulamaları Grubu tarafından matematik ve eğitim alanındaki uzmanlarla birlikte, İnternette matematik alanında eğitim vermek üzere, İntermat adında bir web sitesi geliştirilmiştir. İntermat, çoklu ortam teknolojilerini kullanarak İnternet üzerinden matematik alanında eş zamanlı/eş zamansız eğitim veren, çok amaçlı bir site şeklindedir (Yeniad, 2006).

İstanbul Bilgi Üniversitesi, 2002 yılında YÖK tarafından onaylanan ve Bilgi E-MBA olarak adlandırılan ilk elektronik işletme programını başlatmıştır. Bu programda pazarlama, girişimcilik, finans, insan kaynakları gibi alanlarda dersler sunulmaktadır. Dünyanın her yerinde İnternette izlenebilen program sonunda, uluslararası geçerliğe sahip MBA diploması verilmektedir (İBÜ, 2009).

Sakarya Üniversitesi, Temmuz 2000’de başlatılan bir proje ile lisans derslerini Web Tabanlı Eğitim ile sunmaktadır. Bu kapsamda öğrencilere üç lisans dersi verilmiştir. Platform IBM-Lotus tarafından kurulmuş, eğitimler ise Lotus-İtalya’nın eğitimleri

tarafından verilmiştir. Projenin ilk adımı olarak, pilot proje kapsamında 94 öğrenciye 3 tane web tabanlı ders başarıyla verilmiştir. Bu dersler, Temel Bilgi Teknolojisi Kullanımı, Bilgisayar Destekli Teknik Resim ve Dijital Elemanlar'dır. Pilot uygulamada elde edilen başarıdan güç alınarak 2001–2002 öğretim yılı bahar döneminde yerleşke içinde 10 bölümde, 1200 öğrenciye 4 ders verilerek web tabanlı eğitim gerçekleştirilmiştir. Günümüzde ise Sakarya Üniversitesi'nin Uzaktan Öğretim uygulamalarında Sakarya Meslek Yüksekokulu bünyesinde bilişim sektöründe ara eleman eksikliğini kapatmak ve İnternet üzerinden öğretimi yaygınlaştırmak amacıyla Bilgi Yönetimi Önlisans Programı kurulmuştur. Aynı zamanda Bilgisayar Programcılığı Önlisans Programı'nda İnternet üzerinden toplam 21 ders ve 20'şer günlük iki adet stajı tamamlayan öğrenciler "Bilgisayar Teknikeri" unvanı ile mezun olabilmektedir (SÜ, 2009).

Fırat Üniversitesi, 14 Aralık 1999 tarihli ve 23906 sayılı Resmi Gazete'de YÖK'ün "Üniversitelerarası İletişim ve Bilgi Teknolojilerine Dayalı Uzaktan Yüksek Öğretim Yönetmeliği"nin yayınlanması üzerine "Robotik" isimli bir dersi web tabanlı öğretim uygulaması olarak hazırlamıştır. 2000–2001 öğretim yılı bahar yarıyılında Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Elektrik-Elektronik Bölümü'ndeki öğrenciler ve 2001–2002 öğretim yılı güz yarıyılında da Sakarya Üniversitesi'nde bu dersi almak isteyen öğrenciler, Fırat Üniversitesi'nin gözetimi altında dersleri İnternet üzerinden takip etmişlerdir. Ayrıca, günümüzde Fırat Üniversitesi, bilgisayar alanına yönelik sertifika programlarıyla sürdürülen Uzaktan Öğretim yayınlarının İnternet ve video konferans sistemi kullanılarak daha yaygın hale getirilmesini hedeflemektedir (Kaya, 2005).

Anadolu Üniversitesi, İnternet yoluyla uzaktan öğretim uygulamasını 2002-2003 öğretim yılında başlatmıştır. Bu uygulamayla Açıköğretim Fakültesi bünyesinde Bilgi Yönetimi Önlisans Programı'nı sunmakta; öğrencilere Uzaktan Öğretim yöntemleriyle bilgiyi düzenleme, bilgiye erişim ve bilgiyi iletme ve verimli bir araç durumuna getirme becerisi kazandırılmaya çalışılmaktadır. Programdaki mesleki, kuramsal ve uygulamalı dersler İnternet ortamında işlenmektedir. Her üniteye özgün konu anlatımı bulunmakta, öğrenciyi yönlendirecek ve öğrendiklerini pekiştirecek öğelere yer verilmektedir. Uygulamalar sanal bir şirket olan Anadolu Yayıncılık A.Ş. üzerinde

kurgulanmıştır. Öğrencilere, her üniteye bu şirketin bir çalışanı biçiminde bir rol verilerek, öğrencilerin iş dünyasındaki gerçek sorunların çözümü konusunda deneyim kazanmaları sağlanmaktadır. Ünitelerde öğrencilerin kendilerini değerlendirmelerini sağlayacak ve sınavlara hazırlayacak testler bulunmaktadır. Uygulamalı derslerde öğrencilere çeşitli ödevler verilmekte, öğrenciler de ödevlerini teslim tarihine kadar e-posta kanalıyla teslim adresine iletmektedirler. Ayrıca akademik danışmanlık hizmetleri günün belirli saatlerinde sohbet ortamında, diğer saatlerde ise e-posta ve forum ortamında gerçekleştirilmektedir (AÜ, 2009).

“E-Çukurova Uzaktan Eğitim Sistemi”, 2004–2005 öğretim yılında Adana Meslek Yüksekokulu bünyesinde açılan “Bilgisayar Teknolojisi ve Programlama” programı ile kullanıma açılmıştır(Yalçınkaya, 2006).

Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi uluslararası anlaşmayla kurulmuş özel statülü bir devlet üniversitesidir. Ahmet Yesevi Üniversitesi’nden alınan diplomalar kanunen denk olarak kabul edilmektedir (Yesevi, 2006). *İnternetle Uzaktan Eğitim Sistemi* adı altında ayrı bir web sayfasında e-öğrenme portalını sunmaktadır. İşletme, Bilgi Teknolojileri ve Mühendislik, Yönetim Bilimleri bölümlerinin altında lisans ve yüksek lisans eğitimlerini uzaktan eğitimle sürdürmektedir. Uzaktan eğitim programında dersler internet üzerinden takip edilir, ara sınavlar, ödevler, öğretim elemanlarıyla görüşmeler tamamen internet üzerinden yapılır. Yarıyıl sonu sınavları ise Ankara ve Türkistan’da test yöntemi ile yapılmaktadır. Ara sınavların ve ödevlerin başarıya etkisi %30, yarıyıl sonu sınavların başarıya etkisi %70 olarak hesaplanmaktadır (YÜ, 2009).

1.2. Uzaktan Eğitim Sistemi

Uzaktan eğitim sistemi yüz yüze eğitim ile yapılabilecek eğitim aktivitelerinin birçoğunu web üzerinden yapmaya yarayan bir eğitim sistemidir. Uzaktan eğitim sistemi kullanarak normal lisans veya yüksek lisans eğitimleri, özel sertifika programları, kısa veya uzun süreli kurslar, kurum içi eğitim aktiviteleri, sanal dersane uygulamaları gibi eğitim uygulamalarını gerçekleştirmek mümkündür. Uzaktan Eğitim Sistemi, ülkemizde çağdaş anlamda uzaktan eğitim modeli ile yeni ihtiyaçların

karşlanması konusunda esnek bir yapıya, hızlı hareket etme özelliklerine sahip güçlü bir organizasyondur.

1.2.1. Uzaktan Eğitim Sisteminin Sahip Olması Gereken Özellikler

Uzaktan eğitim sistemlerinin web üzerindeki basit eğitim içeriklerinden ayrılabilmesi için sahip olması gereken temel özellikler vardır. Bu özellikler eğitim sisteminin amacına ve hedef kitlesine göre kimi zaman değişiklikler gösterse de genel hatlarıyla aşağıdaki fonksiyonları içermelidir (Aslantürk, 2002: 11–13; Özen ve Kahraman, 2001: 94–97).

1. Kullanıcıların tanımlanması ve yönetilmesi: Sistemde belli kullanıcıların tanımlanması, bu kullanıcılara belli haklar verilmesi ve bu kullanıcıların yönetilmesi gerekmektedir. Öğrencilere sistemde kullanacakları bir kullanıcı adı ve şifre verilmesi gerekmektedir.
2. Ders içeriklerinin hazırlanması: Sistemin temelini oluşturan ders içeriklerinin hazırlanması ya da hazırlanmış içeriklerin Web ortamına aktarılması sistem içerisinden yapılabilmelidir. Ders içeriklerinin öğrencilerin özelliklerine göre hazırlanması gerekmektedir.
3. Derslerin yönetilmesi: Öğrenci ders yüklerinin kontrol edilmesi, hangi dönem hangi dersi almaları gerektiği ya da hangi dersi aldıkları gibi bilgilerin takip edilebilmesi gerekmektedir.
4. Öğrenciye özel programların açılması: Eğitim programı zamandan bağımsız olarak tasarlanabildiğinden, ders yükleri farklı şekilde öğrenciye özel olarak belirlenebilir. Bu sayede her öğrencinin kendi özelliklerine göre programlar ayarlanabilir.
5. Ödev ve proje verilmesi/teslimi: Ödev ve projeler ile ilgili işlemlerin tek bir merkezden yapılması, sorumlu kişilerin üzerindeki iş yükünü azaltacağı gibi, sürece de hız kazandıracaktır. Tek bir merkezden kontrol sonucunda ödevlerin farklı konu ve alanlarda olması sağlanabilir.
6. Sınav ve testlerin hazırlanması ve uygulanması: Test ve sınavların tek bir merkezden hazırlanması ve uygulanması daha sistemli ve eşit değerlendirme yapmaya olanak

sağlayacaktır. Herhangi bir adaletsizlik ya da not dağılımında dengesizlik oluşmayacaktır.

7. Öğrenci davranışlarının izlenmesi ve incelenmesi: Öğrencilerin günün hangi saatinde sistemden ne ölçüde yararlandıkları, hangi ders içeriklerinde ne kadar vakit geçirdikleri gibi bilgilerin sistem üzerinden takip edilebilmesi gerekmektedir. Elde edilen verilerin belirli istatistikî bilgiler halinde sorumlu kişilere aktarılması yine sistemin sorumluluğunda olmalıdır. Sistemle ilgili genel veriler elde edilerek öğrencilerin sistemden hangi kısımda ne kadar yararlandıkları görülebilir.

8. Öğrencilerin başarı durumlarının değerlendirilmesi: Eğitim programlarında başarı durumlarının değerlendirilmesi sistemin düzgün çalışıp çalışmadığını kontrol etmeyi ve varsa aksaklıkları düzeltmeye olanak sağlar. Öğrencilere eksik oldukları konularda bir geri bildirim verilmesini sağlar. Öğrencilerin kendi eksiklerini düzeltmeleri için ikinci bir şans oluşturur.

9. Etkileşimli iletişim ortamlarının oluşturulması ve yönetilmesi: Sistem birçok değişik internet tabanlı iletişim sistemini kendi bünyesinde barındırmaktadır. Tartışma grupları, sohbet odaları, akışkan video ve ses aktarımı, flash gibi kullanıcı etkileşimi sağlayabilecek ara yüz teknolojilerinden en üst düzeyde fayda sağlanması, sistemin sahip olması gereken özelliklerin başında gelmelidir. Kullanıcı etkileşimi sağlanabilecek bu sayede de sisteminin verimi artacaktır.

1.2.2. Uzaktan Eğitim Sisteminin Tasarımı

Öğretim tasarımında nesnelci ve yapısalcı olmak üzere iki yaklaşım yer almaktadır. Nesnelci yaklaşımda gerçekleştirilen öğretim tasarımları yönlendirici plana sahip olduğundan içerik alanına bağlı olmaksızın her alana uygulanabilir. Yapısalcılıkta ise, öğrenme ortamlarının nasıl tasarlanacağına ilişkin ilkeler sağlanması gerekir. Ancak bu ilkeler öğretimin nasıl olması gerektiğine değil, öğrenme ortamının nasıl olması gerektiğine ilişkin ipuçları içerir. Yapısalcı yaklaşım, öğrencinin etkin biçimde katılımını ve rastlantısal öğrenmeyi destekleyen etkileşimli ve esnek öğrenme ortamlarının tasarımını önermektedir (Odabaşı ve Kaya, 1998).

Hangi materyal için olursa olsun, materyalin türüne bakılmaksızın kapsamlı bir öğretim tasarımında göz önünde bulundurulması, ele alınması gereken öğeleri şu şekilde yazabiliriz:

- Hedeflerin, sınırlılıkların, önceliklerin belirlenmesi,
- Öğrenci özelliklerinin belirlenmesi,
- Amaca uygun konu içeriğinin belirlenmesi,
- Öğretim etkinliklerinin ve değerlendirme süreçlerinin belirlenmesi.

Bunları belirleyebilmek için de kapsamlı bir ihtiyaç analizi yapılmalıdır. İhtiyaç analizi, tasarım sürecinin en önemli aşamasıdır. Çünkü öğrenci özelliklerine ve ihtiyaçlarına, materyalin özelliklerini ve alandaki diğer uygulama örneklerini bilmeden verilecek eğitim istenen hedefe ulaşmayacaktır. İyi bir öğretim tasarımı materyalin özelliğine göre değişir. Her materyalin taşıdığı üstünlük ve sınırlılıklar o materyalin tasarımındaki ilkeleri ve kuralları da belirler. Etkili bir materyal tasarımı iyi bir ekip çalışması ile gerçekleştirilir. Öğretim tasarımcıları materyalin amaçlarını belirlemek ve içerik ve uygulanacak strateji ile ilgili konulara karar vermek için alan uzmanıyla çalışır. Grafik tasarımcılar, yapımcılar ve içerik uzmanları öğretim tasarımcılarının fikirlerini kaliteli ders materyaline çevirmek için ekibe katılırlar. Son olarak da değerlendirme ve araştırma uzmanları aracın etkililiğini, öğrenenle öğretmenin gereksinimlerinin ne ölçüde karşılandığını değerlendirmek için plan yaparlar (Calvert ve Waterfaal, 1980; Akt; Köklü 2005). Genel olarak öğretim ortamı tasarımı ile uzaktan eğitim sistemi tasarımı arasında benzer noktalar yer almaktadır. Uzaktan eğitim sisteminin tasarımında dikkat edilecek noktalar maddeler halinde şu şekilde sıralanabilir:

- Hangi içerik ve ne kadarının verileceğinin belirlenmesi,
- İçeriğin düzenlenmesi,
- İçeriğin aktarılacağı en etkili medyanın belirlenmesi,
- Öğretim stratejilerinin saptanması,

- Öğrenmenin ölçülmesi için kullanılacak metotların seçilmesi,
- Dönüt alma biçimlerinin saptanması,
- Değerlendirme aşamasının yapılması.

İhtiyaç analizi aşamasında öğrencilerin özellikleri, öğrenme ihtiyaçları ve ortamları belirlenir. Daha sonra dersin genel ve özel amaçları belirlenir. İhtiyaç analizi sonuçlarına dayanarak anlatılacak olan içerik belirlenip düzenlenir. Daha sonra içeriği en etkili şekilde aktarabilecek olan medyanın, materyalin belirlendiği üretim aşaması gelmektedir.

Üretim aşamasında ise öğretim materyali tasarlanır, üretilir ve test edilir. Üretimi yapılan araca uygun yapım stratejilerinin geliştirilmesi de bu aşamada devreye girecek olan yapım ekibinin katkılarıyla gerçekleşir. Başarılması gereken ise, öğrencinin özelliğine uygun etkili öğrenme ortamını oluşturmaktır. Öğretmenlere de bu aşamada bir eğitim verilebilir (Akpınar, 1999). Materyal tasarlandıktan sonra öğretmenlere materyalin kullanımı ve özellikleri hakkında bilgi verilebilir. Bu sayede öğretmenler materyali daha etkili bir biçimde kullanabilirler. Üretimden sonra sıra değerlendirme aşamasına gelir.

Değerlendirme aşaması ise son aşamadır. Tasarım sürecini oluşturan bu aşamaların tümü tekrar başa dönen bir süreklilik gösterirler ve birbirleriyle içiçe geçmiştir. Ancak değerlendirme aşaması en önemli basamak olarak sayılmaktadır. Sistemden ne kadar verim alındığı ve öğrenciye geri bildirim sağlanan kısım değerlendirme aşamasında gerçekleştirilir (Akpınar, 1999).

1.2.3. Eğitim Yönetim Sistemi (Learning Management System-LMS)

Eğitim yönetim sistemi, eğitmen tarafından hazırlanan ders içeriğinin öğrencilere istenilen şekilde sunulması, öğrencinin takibiyle ilgili verilerin veritabanında tutularak gerektiğinde raporlanması ve benzeri işlevleri gerçekleştiren yazılım sistemidir. Eğitim Yönetim Sistemi öğrenen, öğretim elemanı ve ders materyali arasında etkileşim sağlayan, bunları yöneten, izleyen ve raporlayan internet tabanlı yazılımlara verilen genel addır. Bu yazılımlar, öğrencinin sisteme kaydı, alınan konu ve dersler hakkında zaman ve katılım raporlarının izlenmesi, sınavların yapılması ve notlarının saklanması,

derslerin tamamlanmasıyla ilgili uyarıların gönderilmesi ve öğretim yöneticilerinin öğrencilerin performansını değerlendirebilmeleri için bir platform oluşturur (Özkul, 2007).

Ayrıca ölçme değerlendirme yönetim sistemleri ve öğretmen yönetim sistemleri de eğitimin kalitesini artıran diğer e-öğrenme yazılımlarıdır. Bu yazılım çeşitlerinin ortak bir amaç etrafında toplanıp uyumlu şekilde çalışmaları ile Eğitim Yönetim Sistemleri oluşmaktadır. Bu sistemler, kurum içerisinde, e-öğrenme eğitimlerinin öğrencilere aktarılması, öğrencilerin eğitimleri alması, sonuçların takibi ve sonuçların raporlanması gibi eğitim yönetimi süreçlerini yürütmek için kullanılan web tabanlı yazılımlardır. Uzaktan eğitim sistemlerinin bütün süreçlerinde aktif olarak rol oynamaktadırlar. Öğrencilerle birebir olarak etkileşim sağlanan yapıları meydana getirmektedir.

EYS için başka bir tanım da ağ üzerinden eş zamanlı olmayan öğrenme materyali sunma, sunulan öğrenme materyalini değişik biçimlerde paylaşma ve tartışma, derslere kayıt olma, ödevler alma, sınav hazırlama, sınavlara girme, bu ödev ve sınavlara ilişkin dönüt sağlama, öğrenme materyallerini düzenleme, öğrenci ve öğretmen ve sistem kayıtlarını tutma, bu kayıtları düzenleme, raporlar alma gibi olanakların ağ üzerinden otomatik olarak gerçekleşmesini sağlayan yazılımlardır (Tooper, 2010).

EYS'nin eğitim stratejisini uygulayan öğrenim yöneticisi ve öğrenci olmak üzere temelde iki kullanıcısı vardır. Bir EYS, öğrenim yöneticisinin, kimin neye eriştiğini, eğitimin ne kadar verimli olduğunu ve eğitim stratejisinin başarılı olup olmadığını raporlamasına olanak verir. Genel olarak sistemin ve öğrencinin değerlendirilip, başarılarının belirlenmesinde aktif rol oynamaktadır. Öğrencinin de, kendi eğitim süreçlerini görmesini, yönetmesini, kurslara erişmesini, puanlarına bakmasını ve elbette dersleri çalıştırmasını sağlar. Online eğitimin en gerekli bileşeni olan EYS'nin en önemli özelliği öğrencilerin öğrenme aktivitelerini takip etmesidir. Ayrıca EYS öğrencilerin daha geniş öğrenme deneyimleri edinmelerini sağlamaktadır (Barbara ve diğ., 2005). Öğrenciler EYS sayesinde kendi durumlarını değerlendirip, sistem içerisinde buldukları konumu belirleyebilirler.

1.2.3.1. Eğitim Yönetim Sisteminin Temel Öğeleri

Eğitim yönetim sisteminin temel öğeleri Bayam'dan (2002), alınıp araştırmacı tarafından tekrar düzenlenmiştir. Buna göre eğitim yönetim sisteminin temel öğeleri aşağıdaki gibidir:

Ders ana sayfası: Ders hakkında genel bilgileri içeren sayfadır. Bu sayfa aracılığıyla dersle ilgili diğer sayfalarla bağlantı kurulur. Başlık olarak dersin tam adı, dönemi, yılı ve ders kodu kullanılmaktadır. Dersin kısaca tanımı da bu sayfada yapılmalı, dersle ilgili duyurular var ise bu duyurulara bağlantılar kolaylıkla görüntülenebilecek şekilde sayfada yer almalıdır. Dersin haftada kaç saat olduğu, dersi veren öğretim elemanları, bağlantı bilgileri, takvim, ders planı, tartışma forumları, sohbet odaları ve yardım sayfalarına bağlantılar bulunmalıdır.

Ders Planı Sayfası: Ders hakkında daha ayrıntılı bilgilerin bulunduğu sayfadır. Bu sayfa içerisinde dersin tanımı ve amacı öğrencinin ilgisini çekecek şekilde verilmelidir. Derslerde dönem olarak hangi haftada hangi konunun anlatılacağı ve sınavların hangi haftalarda yapılacağı açıkça belirtilmelidir.

Ders Sayfaları: Öğrencinin dersi takip ettiği sayfadır. Öğrenci bu sayfa aracılığıyla ders içerisinde açık olan konulara erişebilmekte ve hazırlanılmış olan içeriği takip edebilmektedir:

- Her dersin olduğu gibi konuların da başında konunun hedefleri yer almalı,
- Ders notları ders kitabı gibi yazılmamalı, pek çok uygulamada öğrenciye ayrıca ders kitabı verildiği unutulmamalı, sayfa çok uzun olmamalı, ancak ayrıntılı bilgi için doğru tasarlanmış bağlantılar yer almalı,
- Ders içeriği görsel öğelerle desteklenmeli, öğrenciyi aktif öğrenmeye yöneltme amacıyla etkileşimli uygulama, alıştırma gibi öğeler eklenmelidir.

Görevler Sayfası: Eğitimin sonuna kadar işlenmesi planlanan haftalık ders programı ve hedefler bu sayfada bulunur.

Tartışma Forumu: Tartışma forumları öğrencinin öğrenmekte olduğu konu hakkında tartışabildiği, soru sorup, sorulan sorular hakkında yorum ve cevaplarını yazabildiği

asenkron bir iletişim aracıdır. Öğrenciler hem kendi arkadaşlarına hem de dersin öğretmenlerine soru sorabilmelidir.

Sohbet (Chat): Etkileşimli iletişim aracı olan sohbet uygulaması kullanıcıların canlı olarak birbirlerine yazılı (bazı uygulamalarda ses ve görüntü de bulunmakta) iletişim kurmasını sağlar. Senkron bir iletişim aracıdır. Etkileşim özelliği tam olarak sağlandığında sistemin ve o dersin verimini büyük bir ölçüde arttırabilir.

Duyuru Sayfaları: Sınav tarihleri ve önemli duyurulara bu sayfadan ulaşılmaktadır. Öğrencilerin bu sayfaları düzenli olarak ziyaret etmeleri gerekmektedir.

Yardım Sayfaları: Öğretim yönetim sisteminin işleyişi, kullanıcının ekranda görmekte olduğu bağlantıların ve site araçlarının kullanımı ile ilgili teknik yardımın bulunduğu sayfadır. Bu sayfada, kullanıcıların karşılaşabileceği her türlü soruna karşı çözüm önerileri yer almaktadır (Bayam, 2002) .

1.2.3.2. İyi Bir Eğitim Yönetim Sisteminin Özellikleri

İyi bir eğitim yönetim sisteminin özellikleri Intermedia'dan (2010), alınıp araştırmacı tarafından düzenlenmiştir. Buna göre iyi bir eğitim yönetim sisteminin özellikleri aşağıdaki gibidir.

Dağıtım ve Yaygınlaştırma: Bir EYS'nin, içerikleri kullanmak için çeşitli yöntemler ve konular sunma esnekliği olmalıdır. Kullanıcıların uzaktan erişimlerine ya da malzemeleri indirmelerine ve parça parça almalarına izin vermek de öğrenmeyi daha erişilebilir kılar. Kullanıcıların farklı kaynaklara istedikleri yerden ulaşmasına olanak sağlar.

Kullanıcı Ara Yüzü: EYS'nin önemli bir ögesi olan kullanıcı ara yüzü; kullanıcıların gezinme, içeriğe erişme ve yardım alma kolaylıklarını etkiler. Ara yüz, eğitim kurumunun vizyonunu ve özelliklerini yansıtmalıdır. Kullanıcıların en çok karşılaştıkları kısım oldukları için tasarlanırken yapısına, renklerine, düzen ve uyumuna dikkat edilmelidir.

Sınıf Ortamında Eğitim Yönetimi: Karma çözümün parçası olarak sınıf ortamında eğitim, bir EYS ile takip edilip raporlanır. Ayrıca böylece kullanıcı kaydı, izleme ve

raporlama gibi idari işler de hafifletilebilir. İdari işler hafifletilerek, idari kısmın sadece kendisiyle olan işlere yoğunlaşması sağlanabilir.

Kayıt: Bu özellik, kullanıcıların gerçekleştirdiği her türlü işlem bilgilerinin gerektiğinde kullanılmak üzere ayrıntılı şekilde veritabanında saklanmasını sağlar. Kullanıcının ne zaman hangi işi yaptığına bakılabilir. Geçmişe dönük takip yapılabilir.

Kullanıcı İşlevleri: Pek çok kullanıcı işlevi arasından, yazdırılabilir eğitim planları, kataloglara erişim ve çevrimiçi not alma kullanılabilir.

Bilgi Yönetimi: Bilgi yönetimi işlevi, çalışan bilgisini takip eder, kısaltılmış eğitim planları ayırır, kurs ve eğitmeni değerlendirmelerini idare eder, teknoloji ortamı dışındaki eğitim faaliyetlerini (sınıf içi eğitim gibi) takip eder ve başka bir sistemden alınacak eski bilgilerin kullanımına olanak verir. Bilginin tamamen değerlendirildiği, işlendiği ve var olan bilgilerle bağlantı kurulduğu kısımdır.

Sınav: Sınav özellikleri, değerlendirmelerden alınan bilgilerin ayrı ayrı saklanmasını ve bu bilgilerin, hem kullanıcı deneyimini (örneğin geribildirim vererek) hem de genel stratejinin verimliliğini artırmak üzere kullanılmasını sağlar. Bir yandan öğrenciye nerede hata yaptığını anlatır.

Raporlama: Her EYS, belli bir düzeyde raporlama özelliğine sahiptir. En iyi sistemler, sınavları, öğrenci katılımını, kurs geliştirme maliyetlerini, kullanıcı gelişimini, içerik kullanımını, beceri değerlendirme sonuçlarını, kurumsal yeterlikleri ve kullanıcı erişimlerini ve içeriğin kullanım kaydını takip etmeye olanak sağlar.

Güvenlik: EYS, kurumla verimli ve güvenli çalışmayı sağlayacak ve kullanıcı verilerini ve lisanslarını koruyacak düzeyde güvenli olmalıdır. Yönetici ya da kullanıcıların bilgilerin güvenliğini riske edecek herhangi bir olayın yaşanmaması sağlanmalıdır.

Ek Kaynaklara Erişim: EYS'lerin pek çoğu, makaleler, kitaplar, web köprüleri, faydalı yazılar, çevrimiçi toplantı olanakları ve hatta kuruluştaki herhangi bir yerde tutulan veritabanı bilgileri gibi, EYS üzerinde bulunmayan tamamlayıcı kaynaklarla eğitim programını desteklemektedir. Birbirinden farklı özellikteki kaynakları öğrencilere

sunarak çeşitliliği sağlamaktadır. Öğrenciler farklı kaynaklardan bir konu hakkındaki eksiklerini kapatabilirler.

1.2.4. Uzaktan Eğitim Sisteminde Olası Görevliler

1.2.4.1. Yöneticiler

Yönetim, belirli bir takım amaçlara ulaşmak için başta insanlar olmak üzere parasal kaynakları, donanımı, demirbaşları, hammaddeleri, yardımcı malzemeleri ve zamanı birbiriyle uyumlu, verimli ve etkin kullanabilecek kararlar alma ve uygulama süreçlerinin toplamı olarak tanımlanabilir (Eren, 1988). Uzaktan eğitim öğretimin yöneticisi, uzaktan eğitim-öğretimi gerçekleştirmek üzere bir araya gelen bütün faktörlerin (insan ve madde) katkılarını amaca yönlendiren kimsedir.(Rumble, 2002; Akt: Ersoy, 2008).

Yöneticiler sistemin en üst basamağı olan yönetim kademesinden en alt basamağı olan öğrencilere kadar olan bütün kısımlardan sorumludurlar. Sistem için ayrılan mali kaynakların dağıtımını da yöneticinin bilgisi dâhilinde gerçekleşmektedir. Bir yöneticinin başarılı olması büyük oranda da sisteminin başarısı beraberinde getirmektedir.

1.2.4.2. Sınıf Yöneticileri

Geleneksel yapıda sınıf yöneticisi ismiyle görev yapan bir kadro veya kimse mevcut değildir. Ancak Toprakçı (2008)'nin geleneksel yapı için önerdiği bir kavram olarak "sınıf yöneticisi" yeni bir uzmanlık alanı gibi yorumlanabilir. Sınıf yöneticisi, içinde o sınıfın derslerine giren öğretmenlerin de bulunduğu sınıf örgütünü yönetme görevinde bulunan kimsedir. Bu sınıf yöneticisi, öğretmen olmadığından öğretmenlerden farklı bir uzmanlık bilgisiyle donanmış olmalıdır

Türkiye'de uzaktan eğitim-öğretim ile ilgili olarak çalışmaya başlayan kurumların çevrim-içi derslere olan yaklaşımları web sitelerinden incelendiğinde, web tabanlı eğitim programında öğrencilerin ortak çalışması kesinlikle yasaklanmaktadır. Verilen bilgilere göre, öğrenci tüm program boyunca tek başına çalışıp dersi tamamlamak durumundadır. Ancak öğrenmenin sosyal bir olgu olduğu, hele hele gerçek hayatta öğrenmenin tamamen sosyal bir ortam içinde gerçekleştiği göz ardı edilmektedir

(Çağiltay, 2001). Bu nedenlerle uzaktan eğitim-öğretimde sosyalleşmenin önünün açılması için dersliği sınıfa dönüştürecek yeni bir görevliye ihtiyaç vardır. Bu kişi Toprakçı tarafından geleneksel eğitimde önerilen sınıf yöneticisi olabilir. Sınıf yöneticisinin görevi öncelikli olarak kurum yönetimine yardım etmek olarak tanımlanmaktadır (Ersoy,2008). Ayrıca sınıf ile öğrenciler arasındaki iletişimi sağlamak ve öğrencilerin eğitim hayatı boyunca karşılaştıkları sorunları çözmektir.

1.2.4.3. Öğretmenler

Gage ve Berliner (1984), Uzaktan eğitim-öğretim öğretmeni öğrenciyi tanıyabilmek için onunla iletişimini sürekli hale getirmelidir. Forumları takip etmeli, öğrenci soru ve cevaplarını görmelidir. Video konferans imkânı olan öğrencilerle sanal da olsa geleneksel görüşmeler düzenlemeli bazı destek ve rehberlik hizmetlerini bu kanaldan yapmaya çaba sarf etmelidir. Öğretmen, öğrencilerinin geleneksel eğitim ortamındaki kadar rahat bir şekilde iletişime girmelerini sağlamalıdır. Bunun için iletişim ara yüzü oluşturmalı, forumlar, sohbet odaları, video konferans ortamları, sanal gruplar vb iletişim, etkileşim yollarıyla öğrencilerin sosyalleşmelerini sağlamalı, onları izole edilmişlik duygusundan kurtarmalıdır. Öğretmenler öğrencilerini ders dışında da takip etmeye devam etmeli kendisine yönlendirilen sorulara yanıt vermelidir. Öğrencinin konuyla alakalı dokümanlara ulaşmasına imkân sağlamalıdır.

Raths (1999)'a göre uzaktan öğretim öğretmeni, geleneksel eğitimcinin özelliklerini ve zamanı geldiğinde teknik destek görevlisi gibi davranabilecek özellikleri birlikte barındırmalıdır. Öğretmenler öğrencinin ilgisini çekerler ve öğrencilere merak salarlar, bununla birlikte hevesli, sabırlı ve esnekler. Öğretmenin ihtiyaç duyduğu an bir teknik destek görevlisi gibi duruma müdahale edebilmesi gerekir. Öğretmen gerektiğinde bir teknik destek görevlisi gibi hareket edebilmeli, küçük çaplı yazılımsal ve donanımsal problemleri kendisi çözebilmelidir. Sorunun büyüklüğünü, kendisi veya diğer görevlilerce kolayca çözümlenip çözülemeyeceğini ayırt edebilecek derecede teknolojik açıdan bilgi sahibi olmalıdır.

1.2.4.4. Öğrenciler

Uzaktan eğitim öğrencilerine özgü belli başlı özellikler şu şekilde sıralanabilir (Özer, 1990):

- Uzaktan eğitim öğrencileri, oldukça geniş bir yaş dağılımına sahiptirler. Öğrencilerin çoğunluğu, 20 ile 40 yaşları arasında bulunmaktadır (Alkan, 1981). Bu bir genelleme olup, farklı eğitim programlarında, kurslarda değişik yaş gruplarına ait öğrenciler eğitim almaktadır.
- Çoğu uzaktan eğitim öğrencileri, yarı-zamanlı olarak öğrenim görmektedirler. Bir başka deyişle, çok sayıda kişi, uzaktan eğitim sisteminden yararlanarak çalışma yaşamlarının yanı sıra öğrenimlerini de sürdürebilmektedir.
- Uzaktan eğitim programlarında öğrenci kitlesinin büyük kesimini erkekler oluşturmaktadır. Bunun nedeni, büyük bir olasılıkla, birçok uzaktan eğitim programının mesleğe yönelik olması ve birçok toplumda kamu ve özel kesimlerde işlerin çoğunluğunda erkeklerin çalışmasıdır.
- Uzaktan eğitim öğrencileri, yaşadıkları ortamlarda -ev, pansiyon, çiftlik, tutukevi vb.- öğrenim görmektedirler. Ancak çoğunluğu, derslerini evlerinde çalışan öğrenciler oluşturmaktadır.
- Uzaktan eğitim öğrencileri, genellikle, yüksek düzeyde güdülenmiş kişilerdir (Kaye ve Rumble, 1981). Uzaktan eğitim programlarına kendi istekleriyle katılmaktadırlar. Aynı zamanda hem çalışıp hem de okuyarak yaşamları ile öğrenimlerini beraber sürdürebilmek arzusundadırlar.
- Uzaktan eğitim öğrencileri, yerleşim yerleri bakımından iki ayrı biçimde dağılım göstermektedirler. Hedef kitlenin dağılık olduğu hizmet içi eğitim programlarındaki öğrenciler, genellikle, çok geniş bir alana yayılmaktadırlar. Buna karşılık, kendilerinin seçerek katıldıkları programlardaki öğrencilerin çoğunluğu aynı kentlerde yaşamaktadır (Kaye ve Rumble, 1981). Aynı kentlerde yaşayan öğrencilerin katıldıkları programlarda bilgi alış verişinin daha yüksek olduğu söylenebilir.
- Uzaktan eğitim öğrencileri, oldukça farklı eğitimsel geçmişe sahiptirler (Can, 2004). Bu farklılık, bir kurumda aynı programdaki öğrenciler arasında olabildiği gibi, değişik programlardaki öğrenciler arasında da olabilmektedir. Bir uzaktan eğitim lisans programına başvuracak olan öğrencilerin farklı türlerdeki liselerden mezun olması buna örnek gösterilebilir.

1.2.4.5. Bilgi İşlem Ekibi

Uzaktan eğitim-öğretimde bilgi işlem ekibi ders içeriklerinin saklanması, öğrenci kayıt ve not bilgilerinin saklanması gibi veritabanlarıyla ilgili işleri, web sayfalarının tasarımı, eğitim yönetim sistemi yazılımlarının kullanımı gibi hizmetleri yerine getirmelidir. Bu ekip ağ ve internet bağlantılarının sağlanması, kontrolü ve bakımını da yapmakla sorumludur. Ayrıca sunucuları virüs ve korsan saldırıları gibi çeşitli saldırılara karşı korumalı ve yazılımları güncel tutmaları gerekmektedir. Veritabanlarını düzenli olarak yedeklemelidirler. Cihazların bakım ve onarım işlerini, teknik servislerle birlikte takip etmeleri, yeni teknolojileri araştırmaları ve gerektiğinde öneri getirmeleri gerekmektedir. İçerik geliştirme ekibi ile koordineli olarak çalışmalı, içerik geliştirme ekibinin hazırlamış olduğu içerikleri belli bir düzen içinde, erişim haklarının denetimini sağlayarak, içeriklere yetkili kişilerin her an ulaşabilmelerini sağlamaları gerekmektedir(Ersoy, 2008). Kısacası, sistemin bütün teknik altyapısından, oluşacak sorunlardan ve bu sorunlara bulunacak çözümlerden sorumludurlar. Sistemin teknik açıdan var olması bilgi işlem ekibinin elindedir.

1.2.4.6. İçerik Geliştirme Ekibi

İçerik geliştirme ekibi, hazırlanacak olan derslerin öğretim kurallarına göre hazırlanmasını sağlar. Öğretim tasarım faaliyetlerinde temel olan dört ana nokta her zaman uygulanır. Bunlardan birincisi, faaliyetlerin başlangıcında dersin kimin için geliştirileceği belirlenir. Burada öğretmenin ve öğrencilerin genel özellikleri ve öğrenme kapasiteleri dikkate alınır. İkincisi, tasarım faaliyetlerinde mutlaka nelerin öğretileceği belirtilmeli. Diğer bir ifade ile ders içerikleri açık ve net olarak ortaya çıkarılır. Üçüncüsü, en uygun olan öğrenme öğretme yöntemleri belirlenir. Dersin anlatılacağı kitleye nasıl anlatılacağı burada belirlenir. Hangi yöntemlerin, tekniklerin ve materyallerin kullanılacağına karar verilir. Sonuncusu, ölçme ve değerlendirme faaliyetlerinin nasıl yapılacağı belirlenir (İşman, Durdu ve Gündüz, 2002). Kazandırılmak istenen davranışını ölçecek olan en uygun ölçme aracı ve değerlendirme yöntemi seçilip kullanılır.

1.2.4.7. Ölçme ve Değerlendirme Ekibi

Geleneksel eğitimde ölçme ve değerlendirme ekibi bulunmamaktadır ancak ölçme ve değerlendirme görevi öğretmen yerine getirmektedir. Oysa sınıf ortamında teknolojinin, ders konularının ve öğretimin değerlendirilmesi esastır. Burada geleneksel öğretimde kullanılan, değerlendirme yolları ve teknikleri, çok rahat ve etkin bir şekilde, uzaktan eğitim için uyarlanarak kullanılabilir (İpek, 2001). Bu ekip, yapılan eğitim ve öğretim faaliyetlerinin etkililiğini ortaya çıkarmak için ölçme ve değerlendirme uygulamalarını organize eder. Bu organize faaliyetlerinde, ölçme ve değerlendirme kuralları (test planı, geçerlik, güvenilirlik, kullanılabilirlik, test maddesi yazılması, madde analizi vb) her zaman büyük bir titizlikle uygulanmaya çalışılır (İşman, 2005). Genel olarak çoktan seçmeli testler kullanılır. Ancak ölçülmek istenen davranışın özelliğine göre diğer sınav çeşitleri de kullanılabilir.

1.3. Değerlendirme Nedir?

Değerlendirme eğitimde öğrencinin başarı düzeyini belirlemek için kullanılan bir terimdir. Başka bir deyişle, değerlendirme öğrencinin öğrenme seviyesinin öğretmen veya başka uzman kişilerce belirlenmesi sürecidir. Değerlendirme aynı zamanda ölçme sonuçlarının bir yorumudur. Bu yorum öğrencileri başarılı veya başarısız diye sınıflandırma yanında öğretmenin performansının da bir göstergesidir(Turgut, 1995).

Değerlendirme karar vermek için verilerin sistemli olarak toplanması ve analiz edilmesidir. Değerlendirme, hedeflere ulaşıp ulaşılmadığı veya ne derece ulaşıldığının belirlenmesi için verilerin sistemli olarak toplanması ve analiz edilmesidir. Değerlendirme, gözlem sonuçlarının bir ölçütle veya ölçütlerle karşılaştırılıp bir karara varılması işlemidir (Baykul, Gelbal ve Kelecioğlu 2001).

Değerlendirme ölçme işleminin genel bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Ölçme, bir davranışın ya da niteliğin belirli kurallara uyularak sayısal olarak ifade edilmesidir. Ölçme sonuçlarının belirli ölçütlere göre yorumlanarak yargılara varılması değerlendirme olarak tanımlanmaktadır. Eğitimde değerlendirme belirlenen hedeflere ulaşıp ulaşılmadığını ya da ne derece ulaşıldığını gösterir. Öğretim çalışmalarında değerlendirme, klasik olarak kağıt, kalem ile yapılabildiği gibi, başta uzaktan eğitimde kullanılmak üzere bilgisayar veya İnternet kullanılarak da yapılabilir.

1.3.1. Değerlendirme Türleri

1.3.1.1. Tanıma ve Yerleştirmeye Yönelik Değerlendirme

Bu değerlendirme türünün temel amacı, öğrencinin kişilik özelliklerini bir bütün olarak değerlendirip kendi özelliklerine uygun, mutlu olabileceği kurs, alan, meslek seçmesine yardım etmek ve böylece öğrencinin kendini gerçekleştirmesine yardım etmektir (Senemoğlu, 1997: 428).

Tanıma ve yerleştirme amacını güden değerlendirmeler yapabilmek için öğrencilerin, değişik yönlerdeki gelişmelerinin, değişik alan ve etkinlikler için hazır olma düzeylerinin, değişik alan ve etkinliklere ilgilerinin, bu alan ve etkinliklere karşı tutumlarının, bunlara yatkınlık derecelerinin vb. biliniyor olması gerekir.(Özçelik, 1987: 92–93). Öğrencilerde giriş davranışları açısından bir yetersizlik tespit edilirse, sorunun çözümü için bir telafi eğitimi planlanır. Eğer kazandırılmak istenen hedef davranışı öğrencinin önceden edindiği tespit edilirse bu davranış dersin amaçları arasından çıkarılır. Öğrenci bir dersin bütün davranışlarını daha önceden edinmişse, o dersten muaf sayılır.

1.3.1.2. Biçimlendirmeye (Formative) Yönelik Değerlendirme

Bir ders saati, bir ünite ya da bölüm sonunda, öğrencilerin o ders ya da üniteye öğrenme eksikliklerini ve bu eksikliklere neden olabilecek güçlükleri belirlemek ve gidermek amacıyla kullanılır. Bu tür değerlendirmede elde edilen sonuçlara dayalı olarak not verme ya da başka amaçlarla öğrenci başarısını değerlendirme yoluna gidilmemelidir. Burada asıl amaç, öğretim ve öğrenmenin verimliliğini artırmaktır. Bir dersin üniteleri arasında öğrenme bakımından öncelik sonralık ilişkisi yani bir aşamalılık varsa, ilk ünite ya da ünitelerdeki öğrenmenin derecesi, sonraki ünite ya da ünitelerdeki öğrenmeyi belirler. Böyle olduğunda, ilk üniteye öğrenme yetersizliği, onu izleyen diğer ünitelerde de yetersiz öğrenmeyle hatta öğrenme yokluğuyla sonuçlanır. Bu sınavlarda üniteye tüm öğeler yoklanır. Bu amaçla kullanılacak testler, izleme veya ünite testleri olarak da isimlendirilir (Tekin, 1996).

Uzaktan eğitimde, biçimlendirmeye yönelik değerlendirmede ödevlerin önemli bir yeri vardır. Ödevler öğrencilerin konuyu ne kadar anlayıp anlamadıklarını ölçerken bir sonraki konuya geçilip geçilmeyeceği hakkında da öğreticiye bilgi verir.

1.3.1.3. Değer biçmeye (Summative) Yönelik Değerlendirme

Öğrencinin ilerlemesinin veya verilen eğitim programının sonucunda elde edilmesi gereken sonuçlara göre öğrencinin performansının ölçülmesini sağlar. Genellikle belirli bir eğitim veya kursun sonunda uygulanmaktadır. Alınan sonuçlar puan ya da notlara çevrilerek öğrencinin başarısı hakkında bilgi vermektedir.

Değer biçmeye yönelik değerlendirmede kullanılacak veriler, bir dersin bütününe içerecek biçimde dersin bitiminde (genel sınav) ya da birkaç üniteyi kapsayacak biçimde öğretim dönemi içinde (ara sınav) uygulanan testlerden elde edilir. Bu değerlendirme türünde geniş bir kapsam yoklandığı için, karar verme sürecinde geçerliliği yüksek sonuçlar sağlanır (Tekin, 1996).

Uzaktan eğitimde düzey belirleme amacına yönelik değerlendirme, formal değerlendirme etkinlikleriyle gerçekleştirilir. İstenilen amaca ulaşmak için, final sınavları, final notuna katkısı olan ödevler, gözetim altında gerçekleştirilen uygulamalı gösteriler vb. araçlardan yararlanır. Birçok uzaktan eğitim programında, öğrenciler final/bitirme sınavlarına öğrenme merkezlerinde ya da okullarda gözetim altında girmektedirler. Bazı programlarda ise öğrencilerden bitirme projeleri istenmektedir (Morgan ve O'Reilly , 1999).

1.3.2. Uzaktan Eğitimde Değerlendirme Modelleri

1.3.2.1. Utah Modeli

Utah değerlendirme modelinin esas amacı uzaktan eğitim faaliyetlerini etkili bir şekilde yapmaktır (Burnham, 1994).Bunu yaparken öğrencilerin, öğretmenlerin, çevrenin ve kullanılan iletişim teknolojilerinin rolleri üzerinde durmaktadır. Temel olarak değerlendirme işlemi iki basamaktan oluşur.

Birinci basamakta daha çok öğreticinin hangi konularda değerlendirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Uzaktan eğitimde görev yapacak olan öğreticilerin

değerlendirilmelerinde dikkate alınacak ana maddeler; zamanında gelme, kabiliyetli olma, derslerin etkililiği, sistemden memnun olma öğretim yöntemleri, teknik destek ve yönetim desteğidir. (İşman, 2008). Değerlendirme yapılırken tamamen öğreticilerin sahip olması gereken özellikler üzerinde durulur. Öğreticiler ne kadar fazla özelliğe sahipse sistemin verimi ve etkililiği o kadar artmaktadır.

İkinci basamakta araştırmacılar, öğrencilerin uzaktan eğitim hakkındaki görüşlerini almalıdırlar. Öğrencilerin yetenekleri, derslerden memnun olma, öğrenme biçimleri, davranış değişiklikleri ve yönetim desteği konularında görüşleri alınmalıdır. Sistemin değerlendirilmesi tamamen öğrenci görüşlerine göre yapılır. Bu görüşler öğretmenlerin ders anlatımı da etkileyip, geliştirmelidir (İşman, 2008).

Utah modeli değerlendirme çalışmalarında, öğrencilerin ve öğretim elemanlarının sistem hakkındaki düşüncelerinin ortaya çıkarılması için gözlem, görüşme ve test yönetiminin kullanılması gerektiği ve bu görüşlerin t-testi ve korelasyon gibi yöntemler kullanılarak karşılaştırılmalarının gerektiği vurgulanmıştır (Burnham, 1994).

1.3.2.2. Alaska Modeli

Alaska'da (1990) yapılan çalışmalar değerlendirme faaliyetlerinin amacının, uzaktan eğitim uygulamalarında bulunan eğitim programlarının, öğretmenlerin ve öğrencilerin ihtiyaçlarını ve yapılması gerekenleri açık ve seçik olarak ortaya çıkarmaktır. Değerlendirmenin amaçları

1. Ders hedeflerine ulaşip ulaşamadığını ortaya çıkarmak,
2. Hangi yöntemlerin çalışıp hangilerinin çalışmadığını ve öğrenci öğrenmelerinin ne durumda olduğunu ortaya çıkarmak,
3. Dersin bir daha ki uygulamada nasıl geliştirilebileceğini ortaya çıkarmak olarak sıralanabilir.

Bu değerlendirme modeli beş ana kavramdan meydana gelmektedir. Bunlar değerlendirme yöntemini belirleme, plan, uygulama, analiz etme ve gözden geçirmedir. Bütün bu basamaklar birbirleriyle bağlantılıdır. Öncelikle olarak

değerlendirmenin amacı ve yöntemi belirlenir. Gerekli olan planlama yapıldıktan sonra uygulama aşamasına geçilir. Uygulama sonuçlarına göre bu yöntemin etkili olup olmadığı analiz edilir. Son aşama olan gözden geçirme kısmında ise hatalar gözden geçirilir. Hataların anında düzeltilmesi, bilimsel yeterliliği olan bilgileri ve sonuçları elde etmeye yardımcı olmaktadır (Alaska, 1990; Akt: İşman, 2008).

1.3.2.3. Nirengi (Trainquulation) Modeli

Nirengi değerlendirme modelinde, quantitative (nicel) ve qualitative (nitel) bilimsel araştırma yöntemleri birlikte kullanılmaktadır. Bunun nedeni bazen nicel ve nitel bilimsel araştırmalardan elde edilen bulgular gerçek durumları temsil etmeyebilir. Bunun için gerçek durumları hatasız bir şekilde ortaya çıkarmak için bu iki yöntem birlikte kullanılması gerekmektedir (İşman, 2008).

İlk olarak, öğrencilere uzaktan eğitim uygulamaları, sistem hakkında çeşitli soruları içeren (teknik yapı öğretmenin davranışları, öğretme yöntemleri, iletişim vb.) anket hazırlanır. Daha sonra uzaktan eğitim sistemi içinde bulunan öğrencilerin tümüne veya uygun olarak seçilen örneklem içinde bulunan öğrencilere uygulanır. Daha sonra istatistiksel yöntemlerle toplanan bu bilgiler anlamlı hale getirilir. İkinci olarak görüşme yöntemi kullanılır. Uzaktan eğitim uygulamaları ve sistemi hakkında çeşitli öğrencilerle yüz yüze veya telefonla görüşmeler yapılır. Görüşmeden sonra, gözlem yöntemi kullanılır. Gözlem yöntemi ile öğrencilerin ve öğretmenlerin uygulamaları daha önceden ankette ve görüşmede belirlenen konular doğrultusunda olmalıdır. Gözlem sonuçları rapor haline dönüştürülür. Uzaktan eğitim sistemi hakkında elde edilen gözlem sonuçlarının, önceden elde edilen bulguları desteklenmesi beklenir (İşman, 2008).

Değerlendirme çalışmalarının sonucunda, nicel ve nitel yöntemlerle elde edilen bulgular araştırmanın esas amacı göre yorumlamaya çalışır. Belirtilen araştırma yöntemlerinden elde edilen bulguların birbirini desteklenmesi beklenmektedir. (Holmeberg, 1995).

1.3.2.4. Desire2learn Modeli

“AEIOU” değerlendirme modeli, uzaktan eğitim programlarını değerlendirmede kullanılan bir yaklaşımdır ve Fortune & Keith (1992), Sweeney (1995), Sorensen (1996) tarafından ortaya çıkarılmış ve geliştirilmiştir. Değerlendirme beş adıma göre yapılmaktadır. Bunlar: Sorumluluk, Etkililik, Etki, Kurumsal Bağlam ve Beklenmeyen Çıktılar’dır.

Sorumluluk: Bütün adımlarda değerlendirme, sorulan sorulara verilen cevaplarla yapılmaktadır. Bu sorulara örnekler aşağıda verilmiştir.

- Kaç öğrenci katıldı?
- Kaç tane materyal üretildi ve ne kadar dağıtıldı?
- Yeteri kadar ders yapıldı mı? (Simonson ve diğ. , 2002)

Verilen yanıtlara göre sistemin katılımcı sayısı, yapılan derslerin yeterli olup olmadığı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca üretilen ve dağıtılan materyallerin oranı hakkında da fikir sahibi olunmaktadır. Sistemde bulunan araçlar ve bu araçların sorunsuz kullanılabilmesi hedeflenen amacın gerçekleştirildiğini göstermektedir. Dolayısıyla sorumluluk adına Desire2Learn başarılı bir uzaktan eğitim sistemidir (Fortune ve Keith, 1992; Sweeney, 1995; Sorensen, 1996;Akt: Albay, 2007).

Etkililik: Desire2Learn de eğitim süresince öğrenci ihtiyaçları ve istekleri göz önünde bulundurulmaktadır. Öğrencilerin hedeflenen bilgiye ulaşp ulaşmadıkları da ders arasında yapılan quizler ve dersler bittiğinde yapılan çevrimiçi sınavlar sayesinde olmaktadır. Ayrıca yine çevrimiçi anketlerle öğrenci memnuniyeti değerlendirilebilir. Etkililik basamağı, öğrencilerin yaşadıkları uzaktan eğitim programından memnun kalıp kalmadıkları, beklenen konuları gerçekten öğrenip öğrenmedikleri ve öğretmenlerin kendileri yeterli görüp görmediği üzerine yoğunlaşmaktadır.

Etki: Bu adımda da esas olan eğitim programını kullanmadan önce ve kullandıktan sonra kişiler üzerindeki değişimleri değerlendirmektir. Öğrencilerin programdan önceki ve sonraki durumları anketlerle ve sınavla ölçülmektedir (Albay, 2007). Bu adımda aşağıdaki soruların yanıtı aranmaktadır.

- Uzaktan eğitim sisteminin kullanımı arttı mı?
- Öğrenciler diğer uzaktan eğitim derslerine kayıt yaptırdı mı? (Simonson ve diğ. , 2002)

Eğer bu soruların cevabı evet olarak alınırsa sisteminin geneline ve diğer derslere olan talep arttığından dolayı sistem etkilidir denebilir.

Kurumsal Bağlam: Bu adımı değerlendirmek için sistemle ilgili sorun yaşayan kişilerle görüşmeler yapılarak, onlara sistemle ilgili sorular sorulabilir ve alınan sonuçlar raporlaştırılabilir ya da direk bu insanlar, yaşadıkları sorunlar ile ilgili rapor yazıp sistemin ve dersin daha etkili olması için raporlarında çözüm önerileri verebilirler (Albay, 2007). Bu adımda temel olarak aşağıdaki soruların yanıtı aranmaktadır.

- Projenin uygulanması sırasında karşılaşılan zorluklar nelerdi?
- Dersi daha etkili kılmak adına neler yapılabilirdi?
- Öğrenci başarısını etkileyen faktörler nelerdi? (Simonson ve diğ. , 2002)

Alınan cevaplara göre dersin daha etkili olması sağlanabilir. Sistemin karşısına çıkan genel zorluklar hakkında fikir sahibi olarak, bu zorlukları aşma yolları aranabilir ve en önemli kısım olarak öğrencinin başarısının artması sağlanabilir.

Beklenmeyen Çıktılar: Desire2Learn uzaktan eğitim sisteminin eğitim programlarında da beklenmeyen çıktılarla karşılaşılabilir. Buna engel olmak neredeyse imkânsızdır. Çünkü eğitim birçok kitleye verilmektedir. Ama bu sistemde sürekli düzenlenen quizler, çevrimiçi sınavlar, anketler, verilen ödevler gibi değerlendirme araçları kullanılarak, beklenmeyen çıktının önüne geçilmeye çalışılmaktadır(Albay,2007). Bu adımda temel olarak aşağıdaki soruların yanıtı aranmaktadır.

- Öğrenci ve öğretmen arasındaki etkileşimler süreci nasıl etkiledi?
- Uzaktan eğitim sistemi öğrenci başarısı üzerinde beklenenin dışında bir etki yarattı mı? (Simonson ve diğ. , 2002)

İlk soru beklenmeyen çıktılarda öğretmen ve öğrencinin etkisinin olup olmadığını belirlemek için sorulmaktadır. İkinci soru ise tamamen planlamanın dışında bir sonucun ortaya çıkıp çıkmadığını bulmak için sorulmaktadır.

1.4.Karma Öğrenme Nedir?

Karma öğrenme belirli iletişim, bilgi paylaşım ve bilgi ihtiyaçlarını karşılamak için çeşitli öğrenim teknikleri, teknolojileri ve bilgi aktarım şekillerinin etkili bir şekilde uygulanmasıdır (Finn ve Bucerri 2004; Akt; Balcı, 2008).

Valitahan (2002), karma öğrenmeyi yüz yüze öğrenme ile bilgisayar tabanlı eğitimin harmanlanmasının yanı sıra yüz yüze dersler, es-zamanlı e-öğrenme ve kendi kendine öğrenme gibi olaya dayalı aktivitelerin de bir uyum içinde birleştirilmesi olarak tanımlamıştır.

Clark ve Meyer (2003) ise, karma öğrenmeyi kısaca geleneksel ve uzaktan öğrenmenin çeşitli modellerini birleştiren ve her çeşit teknolojiden faydalanan bir çeşit eğitim tipi olarak tanımlamış; fakat karma öğrenmenin kesin bir tanımının olmadığını ve farklı kişilere farklı anlamlar ifade edebileceğini de belirtmişlerdir.

Karma öğrenmenin yukarıda yer alanlardan başka birçok tanımı yapılmış olsa da bu tanımların çoğunun belirli ortak kavramlar üzerinde durduğu görülür. Tanımlarda yaygın olarak geçen 3 kavram Graham, Allen ve Ure (2003) tarafından şu şekilde sıralanmıştır (Bonk and Graham, 2006):

1. Eğitsel bilgi aktarım araçlarının bir araya getirilmesi,
2. Eğitsel metotların bir araya getirilmesi,
3. Çevrim içi ve yüz yüze öğrenmenin bir araya getirilmesi.

Karma öğretimle ilgili alan yazında en çok üzerinde durulan konu e-öğrenmenin, yüz yüze eğitimle birleştirilmesidir. Karma öğretim, e-öğrenmenin neden olduğu asosyalleşmenin (öğrenmenin sürekli olarak tek başına ve ekran karşısında olması), öğretmen ve diğer öğrencilerle yüz yüze etkileşimeme ve konuşamamanın öğrenme sürecindeki olumsuz etkilerini gidermek için gündeme gelmiştir(Özer, 2007). Karma

öğretim zaman ilerledikçe yeni anlamlar kazanan bir terim olmakla birlikte, gerçekte dört farklı kavramı anlatmaktadır (Driscoll, 2002: 1);

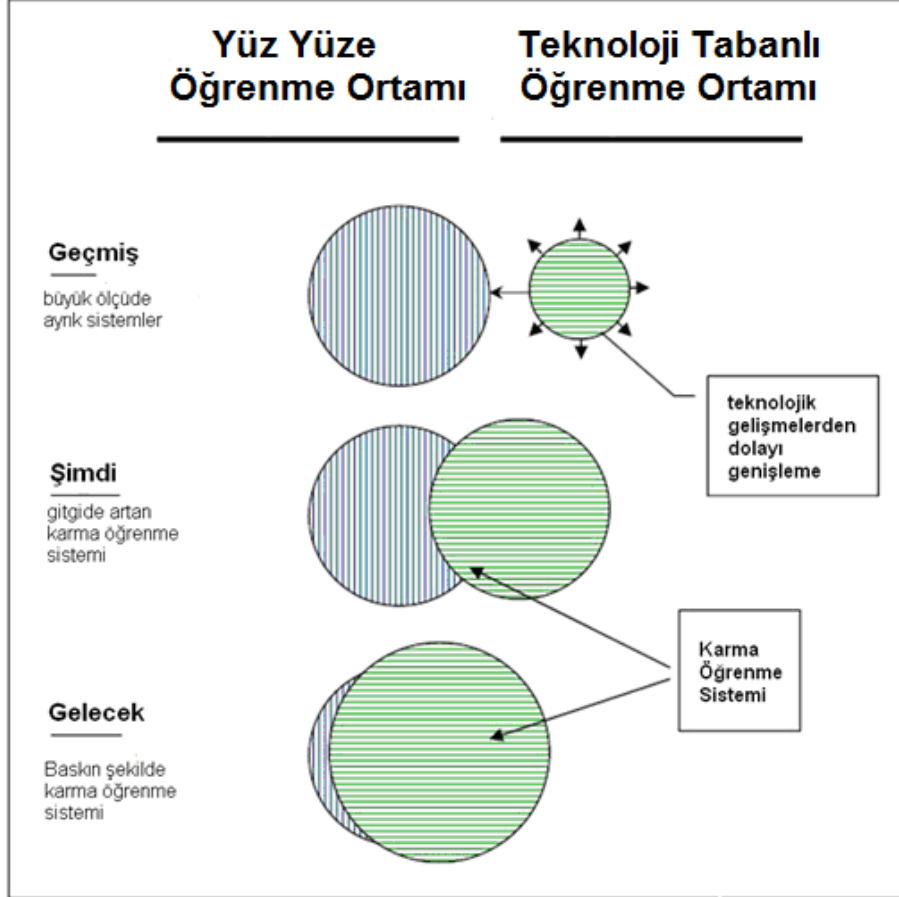
1. Eğitsel bir amaç için web tabanlı teknolojinin farklı şekillerini karıştırarak ya da birleştirerek kullanmak (sanal sınıflar, kendi başına eğitim, beraber öğrenme, video, ses ya da metin).
2. Eğitim teknolojisi kullanarak ya da kullanmayarak en iyi öğrenme çıktısını sağlamak için farklı eğitim bilimsel yaklaşımları birleştirmek (yapısalcı, davranışsal ve bilişsel yaklaşım gibi).
3. Farklı eğitim teknolojilerini (video, teyp, CD-ROM, web tabanlı eğitim, film) yüz yüze, eğitmen rehberliğindeki uygulamalarla birleştirmek
4. Öğrenme ve çalışma arasında uyumlu bir etki yaratmak için eğitim teknolojisini güncel görevlerle birleştirmek ya da karıştırmak.

Harward Business School'da, 2002 yılında, DeLacey ve Leonard'ın yaptığı bir araştırmaya göre karma öğrenme öğrencilerin öğrenmelerini kolaylaştırması ve eğlenceli hale getirmesinin yanında sınıf içi iletişimi ve öğrenmeden dolayı duyulan hazzı artıran bir öğrenme yöntemi olarak tanımlanmaktadır. Bu çalışmada karma öğrenme sanal uygulamalarla geleneksel yöntemlerin birleştirildiği bir yöntem olarak sunulmakta ve karma öğrenme yaklaşımının 6 şekilde yapılabildiği açıklanmaktadır (Kaynar, 2007);

- Live Face-to-face (formal); Yüz yüze – formal
- Live Face-to-face (informal); Yüz yüze – informal
- Virtual Collaboration/Synchronous; Sanal işbirliği/eş zamanlı
- Virtual Collaboration/Asynchronous; Sanal işbirliği/eş zamanlı olmayan
- Self – paced learning; Kendi kendine öğrenme
- Performance support; Performans desteği

Karma öğrenme temel olarak yüz yüze ve teknoloji tabanlı öğrenmenin birleşmesi sonucu ortaya çıkmıştır. Şekil 1’de karma öğrenmenin nasıl meydana geldiği anlatılmıştır.

Şekil 1. Karma Öğrenmenin Oluşumunun Aşamalı Olarak Gösterilmesi

Kaynak: Bonk ve Graham(2006)

1.4.1.Karma Öğrenmenin Amacı

Osguthorpe ve Graham’a (2003) göre araştırmacıların ve eğitimcilerin karma öğrenme ortamını yaratırken benimsemeleri gereken 6 hedef vardır. Bu hedefler ve açıklamaların özeti aşağıda olduğu gibidir:

1. Pedagojik zenginliği artırma:

Eğitim tasarımcıları ve öğretmenler farklı nedenlerden dolayı karma öğrenme ortamlarını kullanabilirler. Ancak asıl amaç öğrencinin öğrenmesinin sağlanmasıdır. Karma öğrenme yaklaşımları fakülte öğretim elemanlarının sınıfta geçirdikleri zamanı istedikleri gibi kullanma fırsatları sunar. Örneğin bir öğretim üyesi power-point

sunusuna sesini kaydederek ve bunu internet sitesine yükleyerek öğrencileriyle paylaşabilir. Öğrenciler bu sunuyu ders öncesinde istedikleri zamanda dinlerler ve konuları istedikleri hızda öğrenirler Böylece sınıftaki zaman öğrencilerin sorularının tartışılmasına ve yorumlanmasına ayrılır. Eğitimci ise, sınıf ortamında geçen zamanı sadece öğrencilerin sorularını cevaplamak ve konunun derinliklerine inmek için kullanabilir.

2. Bilgiye erişim kolaylığı sağlama:

Karma öğrenme yaklaşımı öğretmenlerin pedagojik seçeneklerini arttırdığı gibi bilgiye daha etkili olarak ulaşmasını da amaçlamaktadır. Bu nedenle bazı öğretmenler karma öğrenme ortamını öğrencilerinin bilgiye ulaşmalarını arttırmak için kullanabilirler. İnternet ortamında bir konuyla ilgili çok farklı ve detaylı bilgilere ulaşmak mümkündür. Böylece öğrenci konuyu tek bir açıdan değil, değişik açılardan inceleme fırsatı bulmuş olur. Ayrıca öğrenciler çevrim içi ortamda konuyla ilgili ilave bilgilere de rahatlıkla ulaşabilmektedirler. Sadece kitaplar sayesinde ise bu tür bir bilgiye erişim ve karşılaştırma zor olmaktadır.

3. Sosyal etkileşim ortamı sağlama:

Öğrenciler sorularını, anladıklarını ve kafalarını karıştıran konuları paylaştıklarında sadece ilgilendikleri konu hakkında deneyim kazanmalarının yanında ayrıca bildiklerini tekrar gözden geçirip, yapılandırabileceklerdir fakat kimi uzaktan öğrenme programları ve bazı sınıf ortamları bu etkileşimi engellemektedir. Karma öğrenme ortamı öğretmen ve öğrenciler arasındaki etkileşimi arttırdığı gibi öğrencilerin birbirleri ile olan etkileşimlerini de arttırmayı amaçlamaktadır.

4. Kişisel faaliyeti artırma:

Öğrencinin eğitimde kendi seçimlerini yapacak olgunluğa gelmesi, bu bilinci kazanması, her eğitim sisteminin en önde gelen hedeflerinden biri olmalıdır. Eğer öğrenci kendi öğreniminde kendini yönlendirebilme sağduyusunu geliştirirse, bir konuyu nasıl öğreneceği konusunda seçim yapmak için de değişik seçeneklere ihtiyaç duyacaktır. Başarılı bir karma öğrenme sistemi ise öğrenciye kendi seçimini yapması için değişik alternatifler sunabilmelidir.

5. Mali açıdan uygunluk:

Karma öğrenme ile öğrencilerin haftanın her günü okulda olmak yerine, sadece belirli günler okula gelmeleri yeterli olacaktır. Karma öğrenme yaklaşımları sayesinde pahalı tam gün fakülte derslerine katılmak yerine daha az ücretle yarı zamanlı (part-time) fakülte programlarına katılarak eğitim devam ettirilebilmektedir. Ancak buradan karma öğrenme yaklaşımları ile tam gün fakülte programlarını ortadan kaldırmak gibi bir anlam çıkarılmamalıdır. Çok olumlu sonuçlar çıkacağı yönünde öngörüler vardır ama, zamana ihtiyaç vardır. Tabi ki maliyeti düşürmek en basta gelen amaçlardan biri olmalıdır.

6. Yenilemede kolaylık:

Karma öğrenmede sınıf için çevrim içi kaynakları hazırlamak oldukça basittir ve gerektiğinde değiştirilmesi kolaydır. Gelişmiş bir bilgisayar becerisi (programlama, grafik-art ya da video ve ses ürünlerini kullanma) gerektirmez. Çoğu karma öğrenme ortamı eğitmenler tarafından geliştirilebilmektedir; fakat tam anlamıyla uzaktan öğrenme ile eğitim yapan kurumlarda, çevrim içi kaynaklar genelde karışıktır ve uzmanların desteğiyle tasarlanır.

1.4.2.Karma Öğrenmenin Elemanları

Karma öğrenme yeni bir kavram olmamakla birlikte geçmişte sınıf ortamının fiziksel imkânlarıyla günümüzün teknoloji araçlarını birleştirmektedir. Bugünün kurumları ise karma öğrenme için birçok öğrenme yaklaşımını seçip bir arada uygulamaktadırlar. Singh (2003), karma öğrenme ortamının elemanlarını aşağıdaki gibi sıralamıştır:

1. Eş zamanlı fiziksel elemanlar;
 - Öğretmen yönetimli sınıflar ve dersler,
 - Aktif katılımlı laboratuvarlar ve atölyeler,
 - Alan (arazi) gezileri,
2. Eş zamanlı çevrim içi elemanlar (Canlı elektronik öğrenme);
 - Elektronik toplantılar,

- Sanal sınıflar,
- Web seminerleri ve yayınlar,
- Özel dersler,
- Anında mesajlaşma,

3. Bireysel-eş zamanlı olmayan elemanlar;

- Dokümanlar ve web sayfaları,
- Web/Bilgisayar tabanlı eğitim modülleri,
- Değerlendirme/Test ve anketler,
- İş yardımları ve elektronik performans destek sistemleri
- Simülasyonlar,
- Kaydedilmiş canlı olaylar,
- Çevrim içi öğrenme grupları ve tartışma grupları.

1.4.3.Karma Öğrenmenin Avantajları Ve Zorlukları

Karma öğrenmenin en önemli avantajları şöyle sıralanabilir (Garnham ve Kaleta, 2002; Young, 2002; Akt; Şimşek, 2009);

- Artırılmış etkileşim
- Verimli öğrenme
- Esneklik
- Elverişlilik
- Daha fazla akılda kalma
- Daha kısa oturma ders zamanları
- Az maliyet

Vaughan (2003) ise karma öğrenme ortamlarının sağladığı avantajları şu şekilde belirtmiştir:

1. Daha esnek ve erişilebilir ders biçimi (rahatlık, birden çok bölüm ile ders seçenekleri);
2. Öğrenciler için geliştirilmiş öğrenme çıktıları;
 - Sürekli değerlendirme ve geribildirim fırsatları
 - Öğrenciler ve öğretim üyeleri arasında etkileşimin artması
 - Çevrim içi kaynaklara erişim
 - Öğrencilerin notlarında düşüş, hata ve bırakmalarında azalma
 - Öğrencilerin kendi öğrenmelerinde daha fazla sorumluluk alması
3. Kullanım maliyetinin azalması;
 - Çevrim içi ders yönetim sistemleri
 - Alıştırma, sınav ve testlerin çevrim içi otomatik olarak değerlendirmesi
 - Paylaşılabilir kaynaklar
 - Personel değiştirebilme
 - Alan ihtiyaçlarının azalması

Belirli avantajların yanında karma öğrenmenin uygulanmasında bazı zorluklar da vardır. Bu güçlükler Wisconsin Üniversitesi Milwaukee Öğrenme Teknoloji Merkezi tarafından şu şekilde özetlenmiştir:

- Karma öğrenmenin öğretilmesi için resmi eğitim kurumlarına öğretim programlarının geliştirilmesi.
- Öğretmenlere geleneksel dersleri karma biçime dönüştürmek için gerekli zamanın tahsis edilmesi.

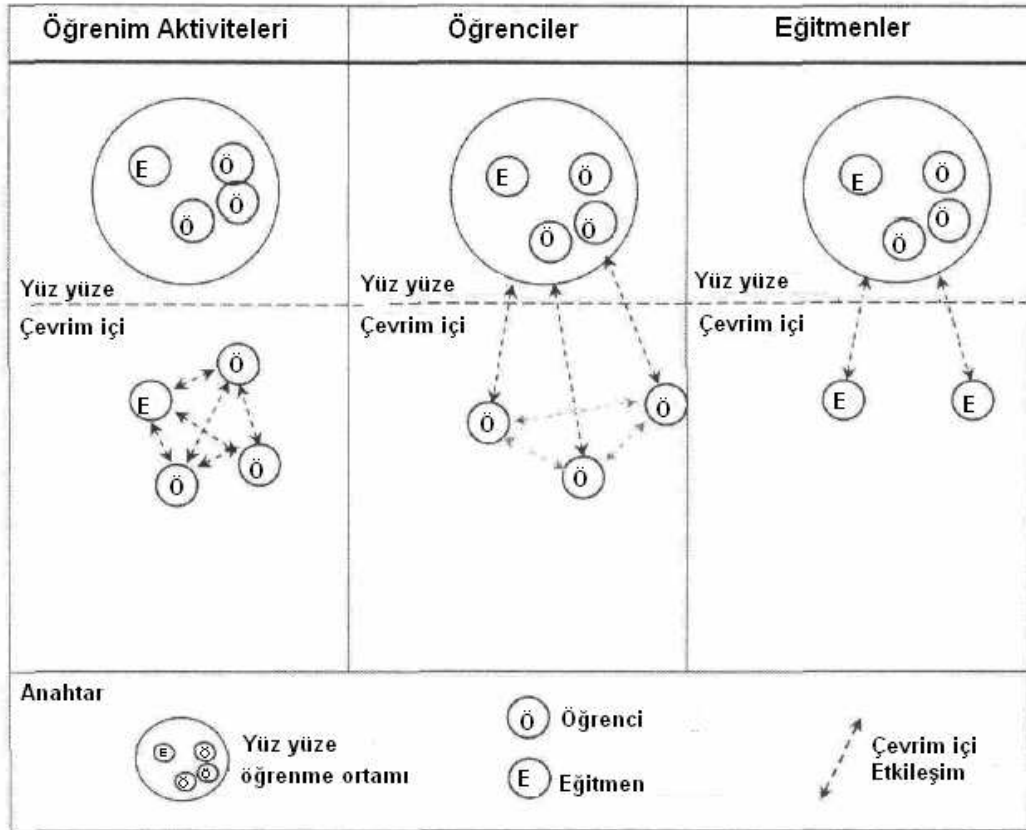
- Geleneksel yöntem ile öğrenmeye alışmış öğrencilerin karma derslerde verimli olarak öğrenmeye alıştırılması (Şimşek, 2009).

1.4.4. Karma Öğrenme Modelleri

Araştırmacılara göre bir eğitim ortamının karma öğrenme ortamı sayılması için en azından 3 unsurun bulunması gerekmektedir. Bu unsurlar Osguthorpe and Graham (2003) tarafından aşağıdaki şekilde açıklanmıştır:

1. Çevrim içi ve yüz yüze öğrenme aktiviteleri,
2. Çevrim içi ve yüz yüze öğrenciler,
3. Çevrim içi ve yüz yüze eğitmenler.

Şekil 2. En Yaygın Karma Öğrenme Tipleri

Kaynak: Osguthorpe ve Graham (2003:230).

Şekil 2' de 3 ayrı karma öğrenme modeli açıklanmaktadır. Şekildeki üst bölme yüz yüze öğrenme ortamını, alt bölme ise çevrim içi ortamdaki etkileşimi ifade etmektedir.

Birinci model en yaygın karma öğrenme modelidir; öğrenciler önceden belirlenmiş bir zamanda eğitmenle yüz yüze öğrenme ortamında bir araya gelirler. Yüz yüze ders saatleri dışında da sanal ortamda yine aynı öğrencilerle eğitimin geri kalan kısmına devam edilir. Eğitmen hem sınıf ortamında hem de sanal ortamda öğrencilerle etkileşim halindedir. Bu etkileşim çevrim içi ortamda eş zamanlı olabilir ya da olmayabilir. Öğrenciler de aynı şekilde hem sınıf ortamında hem de sanal ortamda eğitmenleriyle ve birbirleriyle etkileşim halindedirler.

İkinci modelde ise sınıf ortamında bir araya gelen eğitmen ve öğrencilere sanal ortamdaki farklı öğrenciler de katılır. Sanal ortamdaki derse katılan öğrenciler sınıf ortamdaki eğitmenle ve sınıftaki ve sanal ortamdaki diğer öğrencilerle etkileşimde bulunabilirler. Üçüncü modelde ise yine fiziksel sınıf ortamında bir araya gelen birbirinden farklı uzaklıklarda olan öğrencilere sanal ortamda farklı eğitmenler eşlik eder (Osguthorpe ve Graham, 2003).

Bersin (2004) ise “Hangi model seçilmelidir” sorusuna cevap olarak 5 farklı model önermektedir. Şekil 3 ‘de her bir modelin açıklamaları almaktadır (Akt; Demirer, 2009).

Şekil 3. Bersin’in Karma Öğrenme Model Önerileri

Model	Tanım ve Özellikler
1. Karma ortam araç ve aktiviteleriyle bireysel e-öğrenme	Bir bireysel çalışma kursu öğrenme programının merkezini oluşturur. Sınıf eğitimi bulunmamaktadır. Öğrenenler çoklu ortam araçlarıyla desteklenmiş etkileşimli çevrim içi kursa katılırlar.
2. Öğretmen yönetimli program ile bireysel e-öğrenmenin karması	Program öğretmen yönetimli olaylar ve bireysel e-öğrenme aktivitelerinin bir karışımıdır. E- öğrenme aktiviteleri ders boyunca ve dersler arasında ön koşul olarak kullanılır. Bu sınıf eğitimini daha etkili hale getirmenin en mükemmel yoludur.
3. Diğer materyal merkezli çevrimiçi e-öğrenme	Çevrimiçi e-öğrenme aktiviteleri ya da web seminerleri bu eğitimin temelini oluşturur. Bireysel çalışma alıştırmaları ve kaynakları tamamlayıcı aktivite desteği sağlar.
4. İş merkezli eğitim	İş eğitimi programlarında, bir yönetici veya öğretici ana bileşenlerdir. Beceri ve göstererek yaptırma gerektiren karmaşık eğitimlerin programların da yaygın bir şekilde kullanılır.
5. Benzetişim ve laboratuvar merkezli	Benzetişim veya laboratuvarlar kullanılır. Bir ortam benzetişimi yapılabilecek bilişim teknolojileri ve eğitim uygulamalarında daha çok kullanılır.

Kaynak: Bersin (2004:85).

1.4.5.Karma Öğretim Ortamı Nasıl Oluşturulur?

Singh ve Reed (2001)' e göre, karma öğrenme ortamı oluşturulurken analiz edilmesi gereken bir takım öğeler vardır. Bunlar:

1. Öğrenimi gerçekleştirecek olan bireylerin analizi: Eğer bir karma öğrenme ortamı oluşturulacaksa ilk önce üzerinde durulması gereken konulardan biri öğrenim görecektir olan bireylerin analizidir. Ortam oluşturulmadan önce öğrenim görecektir olan bireylerle ilgili bir takım bilgilerin elde edilmesi daha sağlıklı bir karma öğrenme ortamı oluşturulması açısından çok önemlidir. Öğrenimi gerçekleştirecek olan bireylerin öğrenmeleri gereken konu hakkında ne kadar bilgiye sahip oldukları, hangi öğrenme stillerini tercih ettikleri, konuyu almaya hazır olup olmadıkları, yüz yüze öğrenme için sınıf ortamında bulunma imkânları gibi bir takım bilgilere ortam hazırlanmadan önce ihtiyaç olacaktır.

2. İçerik analizi: Öğrenimi gerçekleştirecek olan bireylere aktarılabilecek bilginin analizi en uygun bilgi aktarım formatının belirlenmesi açısından önemlidir. Karma öğrenme ortamı bir bilginin öğrenciye aktarılması konusunda uzmanlara ve öğretmenlere birçok seçenek sunmaktadır; fakat hangi yöntemin seçileceği, hangi bileşenlerin kullanılacağı içerik sayesinde belirlenecektir.

3. Finansal analiz: Karma öğrenme ortamının oluşturulmasında çok önemli bir öğedir. Bireysel öğrenmenin en büyük avantajlarından biri mali açıdan uygunluğudur. Bununla beraber çok etkileşimli, kullanılan materyaller açısından zengin, bireysel eğitim ortamları yaratmak da çok pahalıya mal olabilir. Fakat bir sefer tasarlandıktan sonra zaman içerisinde mali açıdan avantaj sağladığı bilinmektedir.

4. Altyapı analizi: Altyapı bilginin aktarımını büyük ölçüde etkileyebilir. Sınıf kapasitesi, öğrenci sayısı, materyallerin sayısı, kalitesi gibi öğeler öğretimi ve öğrenimi ciddi anlamda etkileyebilecek etkenlerdir.

Bu model öğrenme sonunda ortaya çıkabilecek çıktılarının çok iyi analiz edilmesine dayanır. Bu faktörler Khan'ın (2005) sekizgen taslağı için gerekli kategorileri oluşturur. Her bir boyut üzerinde durulması gereken konuların kategorilerini temsil eder.

Şekil 4. Khan'ın Sekizgen Taslağı

Kaynak: Khan (2005:207).

Aşağıda sekizgen taslağında yer alan kategorilerinin açıklamaları yer almaktadır (Khan,2005):

Pedagojik: Didaktik boyut içerik analizi, öğrencilerin ihtiyaçları ve analizi, hedef analizi içerir. Ayrıca bu boyut kullanılacak olan yöntemler ve stratejilerin tasarımını da içermektedir.

Teknolojik: Karmaya öğrenmeye dahil olacak teknolojik ortamların belirlenmesi ve altyapının hazırlanması bu boyutun içeriğinde yer alır. Örneğin, öğrenme programını destekleyecek olan sunucu, sunucuya erişim, donanım ve yazılımlar gibi konular bu kesimde sorgulanmalıdır.

Ara yüz Tasarımı: Bu boyut karma öğrenmede kullanılacak tüm elemanların kullanıcı ara yüzlerinin ve ilgili faktörlerin tartışılıp belirlendiği kısımdır. Kullanıcı ara yüzü, karma öğrenmeyle ilgili her elemanını desteklemeli, kullanıcı tarafından kullanım

kolaylığının sağlanması için farklı aktarım durumları ve bu durumlar arasında değişim imkânı içermeli ve amaca yönelik olmalıdır.

Değerlendirme: Bu boyut hem öğrenenin değerlendirilmesini hem de uygulanan karmanın değerlendirilmesini içerir. Değerlendirmede her bir ayrı basamak tipi için uygun olan değerlendirme yöntemi seçilmeli ve kullanılmalıdır.

Yönetimsel: Bu boyutta alt yapı ve farklı uygulama tiplerinin lojistik değerlendirmeleri gibi karma öğrenmenin yönetimi ile ilgili kavramlar göz önüne alınır.

Kaynaksal Destek: Kaynaksal destek boyutunda karma öğrenme sistemi kapsamında, öğrenci tarafından ulaşılabilecek çevrimiçi ya da çevrim dışı kaynaklar organize edilir ve ulaşılabilir hale getirilir.

Etik: Bu kesimde ise, karma öğrenme tasarlanırken fırsat eşitliği, kültürel farklılıklar ve ya ulusalcılık gibi bazı etmenler göz önünde bulundurularak içerik belirlenir.

BÖLÜM 2: KONUYLA İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Can (2005), yaptığı araştırmada Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim, İşletme ve İktisat Fakültelerinde uzaktan öğretim teknikleriyle lisans öğrenimi gören öğrencilerin uzaktan eğitim yönetimini değerlendirmelerini belirlemeyi amaçlamıştır. Bu çalışmada genel tarama modeli kullanılmış, öğrencilere gerekli anketler uygulanarak bu anketlerden alınan sonuçlar bilgisayar ortamında değerlendirilmiştir. Bu araştırmanın sonucunda öğrencilerin açıköğretim sistemini tercih etmelerinin en önemli sebeplerinin 4 yıllık bir diplomaya sahip olabilmek ve aynı zamanda da hem çalışıp hem okumak olduğu görülmüştür. Öğrencilerin ders kitaplarını çok fazla kullanmadıkları görülmüş bunun sebepleri ise ders çalışma motivasyonlarının düşük olması ve örgün eğitimden kalan alışkanlıklar olarak ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin bilgisayar destekli akademik danışmanlık derslerine katılmamama sebepleri olarak bu derslerin yararlı olacağına inanmayışları, derslerin olup olmadığı ve zamanlarından haberlerinin olmaması söylenebilir. Çalışmanın öneriler kısmında ise ders kitaplarında daha çok günlük hayatta kullanabilecekleri bilgiler verilmesi, akademik danışmanlık merkezlerinin sayısının artırılması ve öğrencilerin kolayca ulaşabilecekleri yerlerde kurulması ayrıca uzaktan eğitimde program çeşitliliğine gidilerek kendi ilgi ve istekleri doğrultusunda yeni programlar açılması ve hatta bu programlarda yüksek lisans yapabilme hakkı verilmesi yer almaktadır.

Akça (2006), Sakarya Üniversitesi'nde öğrenim gören uzaktan eğitim öğrencilerinin iletişim engelleri ile ilgili görüşlerine ait çalışmasında öğrencilerin karşılaştıkları iletişim engellerini ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırmada kullanılması amacıyla geliştirilen anket, 2005–2006 Eğitim Öğretim Yılı içerisinde Sakarya ilinde bulunan SAÜ Adapazarı Meslek Yüksek Okulu bölümlerinde okuyan 3677 uzaktan eğitim öğrencisinin içinden rastgele seçilen 378 öğrenciye uygulanmış olup elde edilen bulguların analizinde M_N_TAB programı ve içerik analizi kullanılmıştır. Mülakat ise gönüllü olarak katılan 16 öğrenciye uygulanmış ve içerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir. Birinci alt problemin analizinde frekans ve yüzde analizleri, ikinci alt problemin analizinde mülakat ve doğal gözlemler yapılmış, içerik analizi kullanılmış, üçüncü alt problemin analizinde, Anova(f- testi) uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar frekans ve Anova tablolarında ayrıntılı olarak gösterilmiştir. Araştırmada elde edilen

verilere göre öğrenciler arasında farklı iletişim engellerinin olduğu söylenebilir. Öğrenci izlenimlerinden ortaya çıkan iletişim engelleri; teknik engeller, psikolojik engeller, kişisel engeller, uzaklık engeli, kesinti engeli, zaman baskısı engeli olarak altı başlık halinde belirlenmiştir.

Demir (2008), çalışmasında Sakarya Üniversitesi uzaktan eğitim öğrencilerinin akademik güdülenme düzeylerini araştırmayı amaçlamıştır. Araştırma tarama modeli kullanılarak yürütülmüştür. Araştırmada Sakarya Üniversitesi Adapazarı Meslek Yüksek Okulu'nda öğrenim gören 1560 uzaktan eğitim öğrencisinin Akademik Güdülenme Ölçeği'ne verdikleri cevaplar kullanılmıştır. Uzaktan eğitim öğrencilerinin akademik güdülenme düzeylerinin, cinsiyet değişkeni ile arasında anlamlı fark bulunmazken; sınıf, yaş, bölüm ve mezun oldukları lise türü değişkenlerine göre yüksek düzeyde anlamlı fark bulunmuştur.

Çelik (2006) çalışmasında, KTU Fatih Eğitim Fakültesi'ne ait web tabanlı otomasyon ve ölçme değerlendirme yönetim sistemi hazırlayarak bu sistemin eğitimci ve öğrenciler tarafından kullanılması sonucu sistemin olumlu ve olumsuz yönlerini tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırmanın yöntemi, özel durum çalışmasıdır. Hazırlanan sistem altyapı oluşturma-görevlendirme, kullanıcı işlemleri, erişim-kontrol işlemleri, soru havuzu, sınav hazırlama, çevrimiçi sınav uygulama, cevap analizleri-özet grafik, ödev-ders dokümanı parçalarından oluşmaktadır. Sistemde, eğitimci ve öğrenciler arasında İnternet ortamında bilgi paylaşımı sağlanmaktadır. Sistemin deneme amaçlı uygulamaları sonucunda öğrencilerin çevrimiçi ve geleneksel yöntemlerdeki sınav notları karşılaştırılmıştır. Ayrıca sistemi kullanan eğitimci ve öğrencilerle yapılan anket ve mülakatlarda, çevrimiçi sistemin özelliklerine ve çevrimiçi sınav yöntemi ile geleneksel sınav yönteminin karşılaştırılmasına yönelik bulgular elde edilmiştir. Elde edilen verilere göre hazırlanan çalışmada çevrimiçi sınav yönteminin geleneksel sınav yöntemine göre daha olumlu sonuçları olduğu gözlenmiştir.

Holder (2007), yaptığı çalışmasında, çevrimiçi yüksek eğitim programlarında öğrencilerin eğitime devamını sağlayan faktörleri incelemiştir. Holder, web tabanlı öğrenme sistemiyle öğrenimini tamamlayan öğrencilerin karakteristik özelliklerini belirlemeye çalışmıştır. Bu amaçla öğrencilere beklenti, öğrenme, güdülenme ve

çevreleri ile ilgili soruları içeren anketler uygulanmıştır. Bu araştırmada öğrencilerin güdülenmelerini incelemek için, orijinali Pintrich ve McKeachie tarafından geliştirilen güdülenme ve öğrenme stratejileri ölçeği kullanılmıştır (MSQL). Araştırmaya lisans ve yüksek lisans düzeyinde 259 öğrenci katılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre okulu bırakan ve devam eden öğrencilerin güdülenmeleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

İşbulan (2008), uzaktan eğitim web sitelerinin kullanılabilirlik açısından değerlendirilmesini amaçlayan çalışmasında Sakarya Üniversitesi Adapazarı Meslek Yüksek Okulu Uzaktan Eğitim Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerden, uzaktan eğitim web sitesini kullanılabilirlik açısından değerlendirmesini istemiştir. Araştırma, betimsel ve ilişkisel tarama modelinde yapılmıştır. Bu değerlendirmeyi gerçekleştirmek için bir ölçek geliştirilmiş ve 1512 kişiye uygulanmıştır. Bulunan sonuçlar doğrultusunda öğrencilerin uzaktan eğitim web sitesinin kullanılabilirliğinden genel olarak memnun oldukları görülmüştür. Cinsiyet değişkeni doğrultusunda yapılan analizde, bayanların bazı faktörlerde erkeklere göre; yaş değişkeni doğrultusunda yapılan analizde yaşları küçük olan öğrencilerin bazı faktörlerde yaşları büyük olan öğrencilere göre; bölüm değişkenine göre yapılan analizde Mekatronik ve İşletme Bölümü'nde okuyan öğrencilerin bazı faktörlerde diğer bölümde okuyan öğrencilere göre; üniversitedeki yıl değişkenine göre yapılan analizde birinci sınıfta okuyan öğrencilerin bazı faktörlerde diğer sınıflarda okuyan öğrencilere göre; yaşadıkları coğrafi bölgeler değişkenine göre yapılan analizde Akdeniz Bölgesi'nde yaşayan öğrencilerin bazı faktörlerde diğer coğrafi bölgelerde yaşayan öğrencilere göre web sitesinin kullanılabilirliğinden memnun olmadıkları bulunmuştur.

Yalçinkaya (2006), çalışmasında web tabanlı uzaktan eğitim sistemini inceleyerek, Çukurova Üniversitesi öğretim elemanlarının web tabanlı uzaktan eğitim sistemine yatkınlıklarını incelemiştir. Araştırma tarama modelindedir. Uzaktan eğitim değişkeni, var olan şekliyle betimlenmeye çalışılmıştır. Çukurova Üniversitesi'nin mevcut öğretim elemanlarının uzaktan eğitime yatkınlıkları, geliştirilen bir anket formu ile saptanmaya çalışılmıştır. Evren, Çukurova Üniversitesi'ne bağlı fakülte, yüksekokul ve meslek yüksekokullarda görev alan 1.899 akademik personelden oluşmaktadır. Araştırmada Çukurova Üniversitesi web sayfasında belirlenen 4.721 sayfa taranarak

öğretim elemanlarına ait 1.860 e-posta adresine ulaşılmış, bu adresler içerisinde 1.620 adedinin tekrarsız ve geçerli olduğu belirlenerek çalışmada kullanılmıştır. Araştırma sonucunda Çukurova Üniversitesi öğretim elemanları bilgisayar İnternette araştırma yapmak, e-posta aracılığıyla iletişim kurmak, elektronik hizmetlerden faydalanmak ve sunum / gösterim yapmak için sıklıkla kullanırken, web tabanlı eğitim için önemli olan forumlara katılım, görüntülü ve sesli sohbet, çoklu ortam oluşturma ve internette ders sunumu için kullanmamaktadırlar. Öğretim elemanları örgün eğitimin uzaktan eğitim araçlarıyla desteklendiği takdirde başarısının artacağını, fakat tek başına uzaktan eğitim sisteminin örgün eğitimin yerini tutmayacağını ifade etmişlerdir. Öğretim elemanları yüksek öğretim sisteminin yeniden yapılandırılması gerektiğini belirtirken teknik işleri yürütecek bir arabirim olduğunda uzaktan eğitim sistemi oluşturma fikrine sıcak bakmaktadırlar.

Graham ve arkadaşları (2000), hazırladıkları “Bir Web Tabanlı Uzaktan Öğrenme Çevresinde Öğretim: Dört Kursa Yönelik Bir Değerlendirme” isimli araştırma raporunda, web tabanlı öğretim hizmeti sunan kurumların, verdikleri kurs hizmetlerinin geliştirilmesine yönelik olarak dönüt sağlamayı amaçlamışlardır. Araştırma raporu, teknolojik gelişmelerle birlikte yeni bir eğitim anlayışının gelişmesine yardım etmek, etkileşimli uzaktan öğrenme çevrelerinde öğrencilerin öğrenmesini değerlendirerek bunların üzerine araştırmalar yapmak ve öğrencilerin etkileşimi ve işbirliğini desteklemek için, mevcut ve gelişmekte olan öğrenme stratejileri üzerine araştırmalar yapmak amacıyla kurulan, Indiana Üniversitesi CRLT (Center for Research on Learning and Technology) tarafından hazırlanmıştır. Bu kapsamda kurs materyalleri, teknik altyapı ve öğrencilerin forumları (elektronik bülten tahtası verileri) incelenmiştir. Araştırma sonucunda, web tabanlı öğretim uygulamalarının etkililiğini ve verimliliğini artırmak için, öğrenci-fakülte iletişiminin teşvik edilmesi, öğrencilerin kendi aralarındaki işbirliğinin teşvik edilmesi, aktif öğrenmenin teşvik edilmesi, geribildirimlerin anında verilmesi, görevlerin zamanında gerçekleştirilmesi ve farklı öğrenme yollarının ve yeteneklerinin açığa çıkarılması yönünde önerilerde bulunulmuştur (Graham, Cagiltay, Craner, Lim, ve Duffy, 2000; Akt: Ersoy, 2008).

Ünsal (2006), “Yeni Bir Öğrenme Yaklaşımı: Harmanlanmış/Karma (Blended) Öğrenme” isimli araştırmasında, web destekli ve yüz-yüze öğrenmenin birlikte gerçekleştirildiği karma öğrenme yaklaşımının avantaj ve dezavantajları, modelleri ve kazandıracığı zenginlikleri tartışmıştır. Araştırmada karma öğrenmenin öğrenme-öğretme ortamında öğrenci-öğrenci ve öğrenci-öğretmen etkileşimi ile birlikte web destekli öğrenmenin olanaklarını da sunmakta olduğu ve bu özelliklerinden dolayı öğrenmeye çeşitlilik kazandıracığı ve gelecekte uygulanabilecek yaklaşımlardan biri olacağı söylenmektedir.

Ünal (2007), “Harmanlanmış – Karma Öğrenme Uygulamaları ve Uygulama Örnekleri” isimli çalışmasında, yurt dışında yaklaşık 10 yıllık bir geçmişe sahip olan karma öğrenme kavramı ve uygulama örnekleri hakkında derleme türünde bir çalışma yapmıştır. Çalışmasında yurt dışında yayınlanmış literatüre internet aracılığı ile ulaşılmış ve uygulama örneklerini ekleyerek tamamlamıştır. Araştırmada uzaktan eğitimi doğuran sebepler, e-öğrenmeye duyulan ihtiyaç, e-öğrenmenin avantaj ve dezavantajları, karma öğrenme (araştırmacı burada karma öğrenme yaklaşımını İngilizce karşılığı olan “blended learning”den “b” harfini kısaltma olarak almış ve karma öğrenme yaklaşımına “b-öğrenme” şeklinde bir kısaltma kullanmıştır) uygulamasını ortaya çıkaran gerekçeler, karma öğrenme uygulamalarının anahtar noktaları ve uygulama örneklerine yer vermiştir. Araştırmada karma öğrenmenin e-öğrenme ve uzaktan öğrenmenin öğrencileri tatmin etmediği ve özellikle insanlarla etkileşime ihtiyaç hissettirdiği durumlarda, uzaktan eğitim uygulamaları ile eğitim teknolojisi araçlarının bir arada kullanılması sonucunda ortaya çıktığını bulmuştur. Karma öğrenme uygulamalarının öğrenmede kalıcılığı artırdığı, öğrencilerde motivasyonu artırdığı ve eğitimde maliyeti azalttığı da ulaşılan sonuçlar arasındadır. Bu sonuçlara bağlı olarak özellikle yetişkin eğitiminde ve geleneksel eğitim uygulamalarının eğitim teknolojisi araçları ile desteklenmesi gerektiği önerileri getirilmiştir.

Johnson (2002), “Karma Öğrenme kullanılarak Hazırlanan Bir Dersin Öğretime Yansımaları” isimli çalışmasında, karma öğrenme yöntemiyle işlemiş olduğu bir derste tecrübelerini açıklamaktadır. Yazar karma öğrenme yöntemini kullandığı derste öğretmen ve öğrenci arasındaki etkileşimin düşük olduğunu ve öğretmenin

öğrencileri etkileme şansının az olduğunu, dersin içeriğinin ulaşılabilecek derecede sınırlı olduğu halde, öğrencilerin dersin içeriğine ve hedeflerine ulaşma derecelerinin çok sağlıklı olmadığını söylemektedir. Bu sorunların ortaya çıkmasından ve karma öğrenmeyle ilgili bu tür eksiklikleri gördüğünden dolayı bu şekilde bir rapor hazırlamayı istediğini belirten yazar, bu kararı verdikten sonra benzer uygulamaların daha önce yapıldığını fark ettiğini söylemektedir. Kendisinden önce yapılan araştırmalarla, kendi araştırması arasında çok fazla bir farklılık oluşmadığını da ifade etmektedir. Kısacası farklı araştırmacıların aynı konuda daha önce yaptıkları araştırmalarda da benzer sonuçlar ortaya çıkmıştır.

Boyle, T., Bradley, C., Chalk, P., Jones, R., & Pickard, P. (2003), “Karma Öğretim Kullanılarak Öğrenim Programındaki Öğrenci Başarı Oranının Artırılması” isimli projelerinde; öğrenci başarı oranının karma öğretim yöntemini kullanarak artırmayı planlamışlardır. Proje ekibi, karma öğretimde kullanılacak olan yöntemler ve materyaller üzerinde ve ayrıca eğitsel destek ve çevrimiçi kaynaklarda bir miktar değişiklikler yaparak, karma öğretimi geleneksel ve çevrimiçi eğitimin gelişimi içerisinde yeni öğelerin bir karışımı olarak sunmuşlardır. Sonuçlar öğrencilerin programda öğrenci başarı oranının artırıldığını göstermektedir. Karma öğretim için hazırlanmış olan öğretim çevresini kullanan öğrencilerin gelişimi, genellikle karıştırılmış öğretimin öğelerinin yaygın kullanımının olumlu gelişimini işaret etmektedir.

Özer (2007), çalışmasında “Öğrenci Merkezli Öğrenmeye Dayalı Karma Öğretim Yönteminin Öğretimde Planlama Ve Değerlendirme Dersinde Öğrencilerin Akademik Başarı ve Eleştirel Düşüncelerine Etkisi”ni araştırmaktadır. Araştırmada 2006-2007 öğretim yılı bahar döneminde Fırat Üniversitesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ikinci sınıfında, deney ve kontrol gruplu deneysel bir uygulama yapılmış ve uygulama sonucunda elde edilen bilgiler istatistiksel olarak karşılaştırılmıştır. Araştırma, “ön test-son test kontrol gruplu” desene uygun olarak yürütülmüştür. Deney grubuna akademik başarı ve eleştirel düşünmeyi geliştirmek amacıyla öğrenci merkezli karma öğretim yöntemine dayalı öğretim materyali uygulanmış, kontrol grubuna da geleneksel yöntemle ders işlenmiştir. Araştırma biri hazırlık olmak üzere toplam altı hafta sürmüştür. Araştırmada veriler Akademik Başarı Ölçeği, Kaliforniya Eleştirel

Düşünme Eğilimi Ölçeği (CCTDI) ve Görüşme Formu kullanılmıştır. Araştırmanın sonunda, dersleri tek bir yöntemle işlemek yerine, farklı ve birbirini tamamlayan ve destekleyen yöntemlerin birlikte kullanılması, öğrencilerin hem dikkatlerinin sürekli olmasında hem de derse daha istekli olarak katılmalarına sebep olmaktadır. Bu yüzden derslerde uygun yöntem ve tekniklerden yararlanmak ve gerekiyorsa bunları aynı ders için birleştirerek kullanmak etkili olabilir sonucu ortaya çıkmıştır.

Şimşek (2009), çalışmasında karma öğrenme yönteminin, fizik öğretmenliği adaylarının bilgisayar, internet ve web tabanlı öğretime yönelik tutumlarına etkisini incelemektedir. Bu bağlamda Hacettepe Üniversitesi Fizik Eğitimi A.B.D. son sınıf öğrencilerine, öğretim programının dokuzuncu döneminde yer alan Modern Fizik Öğretimi dersi kapsamında karma öğrenme uygulaması yapılmıştır. Uygulama öncesinde öğrencilerin bilgisayar, internet ve web tabanlı öğretime yönelik tutumlarını tespit etmek amacıyla öğrencilere ön test, uygulama sonrasında ise tutumlardaki değişikliği tespit etmek üzere son test uygulanmıştır. Araştırma kapsamında karma öğrenme içeriği geliştirmek üzere, Modern Fizik Öğretimi dersi için web sitesi, forum sayfası, e-posta grubu ve canlı sohbet odası geliştirilmiştir. Tutum değerlendirilmesi amacıyla öğrencilere bilgisayar, internet ve web tabanlı öğretime yönelik olmak üzere üç adet ölçek uygulanmıştır. Çalışma aynı ölçekler kullanılarak 2007–2008 ve 2008–2009 yıllarında olmak üzere iki kez yapılmıştır. İlk uygulamada çalışma grubu 21 öğrenciden ve ikinci uygulamada ise 29 öğrenciden oluşmaktadır. Elde edilen veriler SPSS paket programı yardımıyla değerlendirilmiştir. Sonuç olarak, her iki uygulamada da karma öğrenmenin, fizik öğretmenliği adaylarının bilgisayar, internet ve web tabanlı öğretime yönelik tutumlarını anlamlı düzeyde ve olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir.

Riffell ve Sibley (2004) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin derse katılım durumlarını incelemek amacıyla karma öğrenme ortamı tasarlanmış ve geleneksel öğrenme ortamı ile karşılaştırılmıştır. Bu araştırmanın sonucunda karma öğrenme ortamında eğitim alan öğrencilerin web üzerinden çevrim içi olarak verilen ödevleri tamamlamada daha çok ilgi gösterdikleri, sınıf seviyesi yükseldikçe de bu oranın arttığı bulunmuştur.

Robison (2004) tarafından yapılan araştırmada Brigham Young Üniversitesinde karma öğrenme yaklaşımı derslerin tasarımı ve öğretiminde bazı öğretim üyelerinin deneyimleri araştırılmıştır. Nitel ve nicel araştırma verilerinin kullanıldığı çalışmaya on öğretim üyesi katılmıştır. İlk olarak bu öğretim üyelerinin karma öğretim yönteminin pedagojik boyutundaki deneyimlerini öğrenme amacıyla açık uçlu sorularla görüşleri alınmıştır. Görüşmeler sonucunda öğretim üyelerinin deneyimlerinden karma öğrenmenin fakültelere üç olumlu yönü olduğu ortaya çıkmıştır. Birincisi, sınıf zamanının daha etkin kullanımı, ikincisi öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarının karşılanmasındaki yüksek beceri, üçüncüsü ise hem öğrenci hem de öğretim üyesi için bazı sınırlılıklardan kurtularak artan esnekliktir. İkinci olarak nicel veri toplamak amacıyla bütün öğretim üyelerine bir anket gönderilmiş ve bu anketin sonucu ile ilk olarak yapılan görüşmelerin sonuçları arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Nitel ve nicel verilerin sonuçlarına göre karma öğrenme için bir ön model oluşturulmaya çalışılmıştır. Araştırmada sonuç olarak karma öğrenmenin bütün öğrencilere uygulanmasında dikkat edilerek yararlarının ve olasılıklarının üzerinde düşünülmesi gerektiği söylenmiştir.

Ersoy (2003), tarafından yapılan araştırmada Programlama Dilleri dersi için hazırlanmış karma öğrenme ortamında web tabanlı öğretim, işbirlikçi öğrenme ortamı ve çevrim içi öğretmen ile ilgili algıları incelenmiştir. Çalışma grubunu 65 öğrenci oluşturmaktadır. Ders geleneksel yüz yüze öğretimle işlenmiş, web sitesiyle desteklenmiştir. Elde edilen verilerin sonuçlarına göre daha önce yüz yüze öğrenme ortamının etkileşim imkanlarını gören öğrencilerin çevrim içi etkileşimden kaçınmaları nedeniyle katılımın ve başarının düşük olduğu gözlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin web tabanlı öğretim ve çevrim içi öğretmen algılarının olumlu, çevrim içi işbirlikçi öğrenme algılarının ise nötr olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Koohang ve Durante (2003) tarafından yapılan araştırmada öğrenenlerin yaş, cinsiyet ve internet tecrübeleri ile karma öğrenme programının parçası olan web tabanlı uzaktan eğitim etkinliklerine karşı algıları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı araştırılmıştır. Eğitimsel hedef ve amaçlara uygun olarak 10 maddelik likert tipi bir ölçek tasarlanarak veri toplanmıştır. Araştırmaya karma öğrenme ortamında eğitim gören 106 üniversite öğrencisi katılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre karma

öğrenme ortamında web-tabanlı uzaktan öğretim etkinliklerinin tüm öğrencilerin öğrenmelerini önemli derecede arttırdığını ortaya koymuştur. Yaş ve cinsiyet gibi değişkenler ise anlamlı bir farklılık oluşturmazken internet deneyiminin web tabanlı uzaktan öğrenme etkinliklerine yönelik algılarında anlamlı bir farklılık oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre internet deneyimi daha fazla olan öğrencilerin karma öğrenme ortamında web-tabanlı uzaktan öğretim etkinliklerine karşı algılarının daha yüksek olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Öz (2008), çalışmasında öğrencilerin karma öğrenmeye ilişkin görüşlerinin tespit edilmesini hedeflemiştir. Bu amaçla, 2006-2007 öğretim yılı bahar döneminde Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Biyoloji Eğitimi Anabilim Dalı kapsamında bir çalışma yürütülmüştür. Araştırma için Özel Öğretim Yöntemleri dersinde karma öğrenme yöntemi uygulanmıştır. Çalışma grubunu Özel Öğretim Yöntemleri dersini alan 20 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrencilerin fikirlerini almak üzere 54 soruluk çoktan seçmeli bir form hazırlanmış ve dönem sonunda öğrencilere uygulanmıştır. Böylece öğrencilerin karma öğrenme yöntemi hakkındaki görüşleri alınmış, başarı seviyelerine ve karma öğrenme uygulaması için hazırlanan internet sitesindeki forum sayfasına katılım sıklıklarına göre görüşleri de incelenmiştir. Yukarıda ana hatları verilen çalışma sonucunda öğrencilerin, sorulara verdikleri cevapların analizi ile elde edilen ortalama (\bar{x}) ve standart sapma (ss) değerlerine göre karma öğrenme uygulaması hakkındaki görüşlerinin gayet olumlu olduğu tespit edilmiştir. Başarı seviyesi yüksek olan öğrencilerin sorulara verdikleri cevapların daha olumlu olduğu tespit edilirken, forum sayfasına katılım sıklığının öğrencilerin cevaplarını etkilemediği görülmüştür.

Aycock, A., Garnham, C., ve Kaleta, R. (2002), “Karma Eğitim Projelerinden Öğrenilen Dersler:Bugünün Teknolojisi ile Öğretim” isimli çalışmasında; Wisconsin Üniversitesi'nin kendi bünyesinde düzenlemiş oldukları karma eğitim kurslarını geliştirmek isteyen fakülteler için, karma tasarım ve öğretim hakkında öğrenilen dersleri sağlayan Karma Eğitim Projesinde elde edilen önemli gözlemleri rapor etmektedir. Bu doğrultuda fakültenin ilgili proje geliştiricileri eğitmenlere karma eğitim kursları oluşturmalarında yardımcı olmakta ve onların bu kursları etkili bir şekilde yürütmeleri için rehberlik yapmaktadırlar. Fakülte yöneticileri de karma kursların desteklenmesiyle ilgilenmektedirler. Bu araştırmanın sonucunda yapılan

destek ve rehberlikler sayesinde Wisconsin Üniversitesi'nin fakülteleri tarafından düzenlenen karma kursların, öğrencilerin başarılarını önemli derecede artırdığı tespit edilmiştir.

Uzaktan eğitim ve karma öğretim sistemiyle ilgili yapılan çalışmaların geneline bakıldığında nicel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı söylenebilir. Bu nedenle Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi karma eğitim sisteminin değerlendirildiği bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmış ve öğrencilerin eğitim gördükleri sistemi değerlendirmeleri istenmiştir. Bu araştırmayı literatürde yer alan diğer araştırmalardan ayıran en önemli fark bir uzaktan eğitim kurumunun sisteminin değerlendirilmesinde anketler ve görüşmeyle öğrenci görüşlerine başvurulmasıdır.

BÖLÜM 3: YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Araştırma nitel desende oluşturulmuştur. Nitel araştırma yöntemi, doğal ortamda gerçekleştirildiği için yaşananları anlama, anlamlandırma ve daha sağlıklı yorumlamalar getirmeye elverişli bir yöntem türüdür (Yaman, 2010).

Bu araştırma Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi karma eğitim programı birinci sınıf öğrencilerinin karma eğitim sistemini değerlendirmesine yönelik nitel bir çalışmadır.

Çalışmada olgubilim deseni kullanılmıştır. Farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı olarak bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanılması (fenomenoloji) deseni olarak adlandırılmaktadır. Olgularla günlük yaşantıda sık sık karşılaşılrsa da bu tanışıklık onların tam olarak anlaşıldığı anlamına gelmez. İnsanlara tümüyle yabancı olmayan aynı zamanda da tam anlamının kavranamadığı olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için olgubilim iyi bir araştırma zemini oluşturmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2005, s. 72).

3.2. Araştırmanın Evreni

Araştırmanın evreni 2009–2010 öğrenim yılında Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi karma öğretim programı birinci sınıfında okuyan elli öğrenci oluşturmaktadır.

3.3. Araştırmanın Örneklemi

Araştırmanın örneklemini anket uygulamasına katılan 2009 – 2010 öğretim yılında Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği karma eğitim programında derse devam otuz bir öğrenci oluşturmaktadır.

3.4. Araştırmanın Bağlamı

Karma öğretim programında öğrenciler katkı payının dışında her yıl üniversite yönetim kurulunca belirlenen miktarda eğitim gideri ödemektedirler. Bu programa alınan öğrencilere örgün ve uzaktan eğitim olmak üzere iki ayrı kısımdan oluşan karma

eğitim verilmektedir. Karma öğretim yapılacak derslerin yüz yüze eğitimi kapsayan 1/3'ü haftada en az iki gün kampüste yapılmaktadır. Öğrencilerin aldıkları derslere ait vize ve final sınavları eğitim gördükleri fakültede örgün eğitimlerle aynı zaman diliminde yapılmaktadır.

Karma öğretim öğrencileri uzaktan eğitimle aldıkları derslerini internet üzerinden <http://www.boteport.sakarya.edu.tr/> adresinden takip etmektedirler. Her öğrenci kendisine ait kullanıcı adı ve şifresiyle sisteme giriş yapabilmektedir. Sistemde derslerin yazılı olarak anlatıldığı pdf dokümanları ve dersi veren öğretim elemanlarının konuları anlattıkları videolar yer almaktadır. Ayrıca duyurular bölümünden öğrenciler üniversite ve öğretim elemanları tarafından yapılan duyuruları kontrol edebilmektedirler. Öğrenciler sistemden ders içeriklerine, ders programlarına ve bölümde görevli öğretim elemanlarına ulaşabilmektedirler.

3.5. Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamında verilerin toplanması için öğrencilere demografik özelliklerini içeren on bir soruluk ve devamında on altı adet açık uçlu sorudan oluşan anketler uygulanmıştır. Otuz bir öğrenci bu anketleri doldurmuştur. Kullanılan anketler uzman görüşü alınarak araştırmacının kendisi tarafından geliştirilmiştir. Anket soruları uzaktan eğitim değerlendirme yöntemlerinden Utah Modeli'ne göre hazırlanmıştır. Verilen cevaplara göre seçilen altı kişi ile on iki sorudan oluşan birebir görüşme gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler ses kaydına alınmış ve bilgisayar ortamına aktarılmıştır.

3.6. Verilerin Analizi

Öğrencilerin demografik özellikleri analiz edilirken yüzde ve frekans değerleri alınmıştır. Anket ve görüşmelerden elde edilen veriler içerik analizi tekniği kullanılarak analiz edilip yorumlanmıştır. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Verilerin analizi araştırmacı tarafından yapıldıktan sonra danışmanı tarafından incelenip gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Katılımcılar tarafından sorulara verilen ilgisiz ve ilişkisiz yanıtlar araştırmacı

tarafından değerlendirme dışında tutulmuştur. Ek olarak araştırma bulgularının i-
güvenirliğini ve geçerliğini artırmak amacıyla öğrenci görüşlerinden sıkça alıntılar
yapılmıştır.

BÖLÜM 4: BULGULAR ve YORUM

4.1. Araştırma Katılımcılarının Demografik Verilerine İlişkin Bulgular

Nitel araştırmalarda sayısal veriler çok fazla bir anlam ifade etmemesine rağmen öğrencilerin genel özelliklerini ve bilgisayar, internet kullanım bilgilerini içeren demografik özellikler anketi uygulanmıştır. Öğrencilerin vermiş olduğu cevaplara ilişkin frekans ve yüzdelik değerler aşağıda tablolar halinde verilmiştir. Frekans değeri her cevaba karşılık gelen öğrenci sayısını, yüzdelik değer ise frekans değerinin toplam öğrenci sayısına oranını vermektedir.

Tablo 1. Araştırma Katılımcıların Cinsiyet Göre Dağılımları

Cinsiyet	Frekans (f)	Yüzde(%)
Kadın	21	67,74
Erkek	10	32,26
Toplam	31	100,0

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin erkek öğrencilerin sayısının (% 67,74), kız öğrencilerden (% 32,26) fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Araştırma Katılımcıların Yaş Gruplarına Göre Dağılımları

Yaş	Frekans (f)	Yüzde(%)
18–20	27	87,09
20- +	4	12,91
Toplam	31	100,0

Tablo 2 incelendiğinde, araştırmaya katılan 27 öğrencinin (%87,09) 18–20, 4 öğrencininse (% 12,91) 20 ve daha üzeri yaş aralığında olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Araştırma Katılımcıların Sürekli Kullandığı Bir Bilgisayara Sahip Olma Durumuna Göre Dağılımları

Sürekli Kullandığımız Bir Bilgisayarınız Var mı?	Frekans (f)	Yüzde(%)
Evet	30	96,77
Hayır	1	3,23
Toplam	31	100,0

Tablo 3 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin neredeyse hepsinin sürekli kullandıkları bir bilgisayara (%96,77) sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Araştırma Katılımcıların Bilgisayar Kullanma Yıllarına Göre Dağılımları

Kaç yıldır bilgisayar kullanıyorsunuz?	Frekans (f)	Yüzde(%)
0-3	4	12,90
4-6	10	32,25
7-9	11	35,48
10- +	6	19,35
Toplam	31	100,0

Tablo 4 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun (%35,48) 7-9 yıldır bilgisayar kullandıkları görülmektedir. Araştırmaya katılan diğer öğrencilerden 4-6 yıldır (% 32,25) bilgisayar kullananların sayısı 10 ve daha üzeri yıldır (%19,35) bilgisayar kullanan öğrencilerden daha fazladır. En az orana 0-3 yıldır (% 12,90) bilgisayar kullananların sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Araştırma Katılımcıların Günde Bilgisayar Başında Geçirdikleri Saate Göre Dağılımları

Günde kaç saatinizi bilgisayarın başında geçiriyorsunuz?	Frekans (f)	Yüzde(%)
0-3	6	19,35
4-6	13	41,95
7-9	5	16,12
10- +	7	22,58
Toplam	31	100,0

Tablo 5 incelendiğinde, araştırmaya katılan 13 öğrencinin (%41,95) günde 4-6, 7 öğrencinin (%22,58) günde 10 ve üzeri, 6 öğrencinin (%19,35) günde 0-3, 5 öğrencinin (16,12) günde 7-9 saatini bilgisayar başında geçirdiği görülmektedir.

Tablo 6. Araştırma Katılımcıların İnternete En Çok Bağlandıkları Yerlere Göre Dağılımları

İnternete en çok nereden bağlanıyorsunuz?	Frekans (f)	Yüzde(%)
Ev	23	74,20
Diğer (cafe-yurt-okul-iş yeri)	8	25,80
Toplam	31	100,0

Tablo 6 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğunun internete evden (%74,20), kalan kısmının ise cafe, yurt, okul ve iş yerinden (%25,80) bağlandıkları görülmektedir.

Tablo 7. Araştırma Katılımcıların İnternete Günde Bağlanma Saatlerine Göre Dağılımları

Günde kaç saatiniz internette geçiyor?	Frekans (f)	Yüzde(%)
0-3	11	35,48
4-6	11	35,48
7-9	4	12,90
10- +	5	16,12
Toplam	31	100,0

Tablo 7 incelendiğinde, araştırmaya katılan 11 öğrencinin (%35,48) günde 0-3, 11 öğrencinin günde (35,48) 4-6, 5 öğrencinin (%16,12) 10 ve daha fazla, 4 öğrencinin (%12,90) 7-9 saatini internette geçirdikleri görülmektedir.

Tablo 8. Araştırma Katılımcıların İnternette En Çok Zaman Harcadıkları Etkinliğe Göre Dağılımları

İnternette en çok zamanı neye harcıyorsunuz?	Frekans (f)	Yüzde(%)
Chat	4	9,75
Ders	11	26,82
Download	11	26,82
Oyun	5	12,19
Eğlence	10	24,39
Toplam	41	100,0

Tablo 8 incelendiğinde, araştırmaya katılan 4 öğrencinin (%9,75) chat, 11 öğrencinin (%26,82) ders, 11 öğrencinin (%26,82) download, 5 öğrencinin (%12,19) oyun ve 10 öğrencinin (%24,39) eğlence için İnternette zaman harcadıkları görülmektedir.

Tablo 9. Araştırma Katılımcıların Uzaktan Eğitim Sistemine Girme Sıklığına Göre Dağılımları

Uzaktan eğitim sistemine ne kadar sıklıkla giriyorsunuz?	Frekans (f)	Yüzde(%)
Her gün	12	38,70
2 günde 1	9	29,03

Tablo 9'un devamı

Haftada 1	6	19,35
Sadece sınav zamanı	4	12,90
Toplam	31	100,0

Tablo 9 incelendiğinde, araştırmaya katılan 12 öğrencinin (%38,70) her gün, 9 öğrencinin (%29,03) 2 günde 1, 6 öğrencinin (%19,35) haftada 1, 4 öğrencininse (%12,90) sadece sınav zamanı sisteme girdikleri görülmektedir.

Tablo 10. Araştırma Katılımcıların Uzaktan Eğitim Sistemine Bağlı Kalma Sürelerine Göre Dağılımları

Uzaktan eğitim sistemine bağlandığınızda ne kadar zaman bağlı kalıyorsunuz?	Frekans (f)	Yüzde(%)
0-3	30	96,00
4-6	1	4,00
7-9	-	-
10- +	-	-
Toplam	31	100,0

Tablo 10 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin tamamına yakını sisteme bağladıklarında 0-3 saat (%96,00) arası sistemde kaldıkları görülmektedir. Sadece bir öğrencininse sistemde 4-6 saat arası bağlı kaldığı görülmektedir.

Tablo 11. Araştırma Katılımcıların Gelir Durumuna Göre Dağılımları

Gelir Durumunuz	Frekans (f)	Yüzde(%)
0-499	15	48,38
500-999	9	29,03
1000-1500	5	16,12
1500- +	2	6,45
Toplam	31	100,0

Tablo 11 incelendiğinde, araştırmaya katılan 15 öğrencinin 0-499 TL (%48,38), 9 öğrencinin (%29,03) 500-999 TL, 5 öğrencinin (%16,12) 1000-1500 TL, 2 öğrencininse (% 6,45) 1500 TL ve daha fazla gelire sahip olduğu görülmektedir.

4.2. Anket Sorularına Verilen Cevapların Analizi

Araştırma katılımcılarına karma eğitim sistemini farklı yönlerden değerlendirmeleri için 16 adet açık uçlu sorudan oluşan anket uygulanmıştır. Katılımcıların anket sorularına verdikleri cevapların analizi tablolar halinde aşağıda yer almaktadır.

Tablo 12. Araştırmaya Katılan Öğrencilere Yöneltilen Nitel Soruları Boş Bırakan Öğrenci Sayıları

Soru	Boş Bırakan Öğrenci Sayısı
Sitenin görsel yönünü değerlendir misiniz? (yüklenmesi, renkleri, düzeni, görünüşü)	2
Sitedeki navigasyon yeterli mi? Eksik olan yönleri var mı?	10
İlk defa sistemi kullanacak kişiler için site açıklayıcı mı? Yönergeler yeteri kadar bilgi veriyor mu?	2
Sitede bir konuyu öğrenmek için yeteri kadar ve farklı formatta bilgi var mı? (resim, ses, video, animasyon, yazı)	3
Ödevlere konulan süreyi değerlendirir misiniz?	4
Eş zamanlı ve eş zamansız iletişim uygulamaları dersi anlamanıza katkı sağlıyor mu?	13
Yapılan değerlendirmenin sağlıklı ve yeterli olduğunu düşünüyor musunuz? Bu değerlendirmenin güçlü ve zayıf yönleri nelerdir?	14
Kısa sınavların bilgisayar sisteminde olması sizi nasıl etkiliyor?	2
Sitede bir sorunla karşılaştığınızda ne yapıyorsunuz? Teknik desteğe her zaman ulaşabiliyor musunuz?	3
Dosya aktarımı yeteri kadar hızlı sağlanıyor mu? (ödev yollama, video yükleme, not indirme)	2
Uzaktan eğitim almanızın sebebi nedir? ve uzaktan eğitim olmasına rağmen okula gelmek nasıl bir duygu?	2
Sistemin etkililiğini-verimini arttırmak için neler yapılabilir? (Ne tür stratejiler kullanılabilir?)	9
Sistemin aksayan ve iyi yönleri nelerdir?	11
Bu sistemdeki kendi rolünüzü anlatır mısınız? Değerlendirir misiniz?	13
Bu sistemdeki öğretmen rolünü anlatır mısınız? Değerlendirir misiniz?	13
Ekleme istediğiniz başka bir şey var mı?	15

Tablo 12 incelendiğinde öğrencilerin kullandıkları sistemin görsel yönünü uzaktan eğitimle alakalı bu eğitimi alma sebeplerini ve dosya transferiyle ilgili soruları rahatlıkla ve yüksek oradan cevapladıkları belirlenmiştir. En fazla boş bırakılan

sorunun “Yapılan değerlendirmenin sağlıklı ve yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusu olduğu görülmektedir. Bu soruyla anlatılmak istenilen tam olarak belirtilmediği için öğrenciler tarafından boş bırakıldığı tahmin edilmektedir.

Tablo 13. Araştırma Katılımcılarının Sitenin Görsel Yönünü Değerlendirmesine İlişkin Temalar

Tema	(f)
Yüklenme	15
Görsellik	22

Araştırma kapsamında katılımcılara yöneltilen ilk araştırma sorusu “Sitenin görsel yönünü değerlendirir misiniz ?” olarak belirlenmiştir. Tablo 13’de araştırma katılımcılarının yöneltilen soruya vermiş oldukları yanıtların araştırmacı tarafından incelenmesi sonucu ortaya çıkartılan temalar görülmektedir. Katılımcılara göre sitenin görsel yönü **yüklenme** ve **görsellik** olmak üzere iki temaya ayrılmıştır. Yüklenme temasına bakıldığında sitenin açılmasının uzun süre aldığını belirtmişlerdir. Bazı katılımcılar bunun sistemden kaynaklandığını düşünürken bazı katılımcılarsa kendi kullandıkları internet hızının bunda etkisi olduğunu söylemiştir. Katılımcı yanıtlarından direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“Yüklemede bazen sorun yaşıyor...” [A4]

“Pek hızlı olduğunu düşünmüyorum. Yüklenme konusunda sıkıntı var. ...” [A23]

“Kullandığım internet zayıf olduğu için site yüklenmesi falan uzun sürüyor. ...” [A9]

“ ... Yüklenmesi uzun süresi ama bu durum bilgisayarımdan kaynaklanmıyor. Sitede çok sık arıza oluyor ve sisteme ulaşılmıyor. Üstelik açıldıktan biraz sonra yavaşlıyor. Sürekli aynı hızda değil.” [A3]

“...Hız bakımından geliştirilebilir. ...” [A11]

“Çok yavaş bir sistemi var. ...” [A31]

“Sitede özellikle videolarda çok sıkıntı oluyor açılması indirmesi büyük bir sorun.” [A31]

Katılımcılar görselliğin genel olarak istenilen düzeyde olduğunu belirtirken sorun olarak sitenin içerisinde animasyon bulunmadığını belirtmişlerdir. Ayrıca link ve kutularla ilgili de sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Katılımcı yanıtlarından direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“Görünüşte olup çalışmayan link ve kutular var. ...” [A5]

“Renk, düzen ve görünüş yönünden iyi buluyorum. ...” [A8]

“Site görsel açıdan fazla özelliğe sahip değil. Çok fazla grafik ve animasyon içeriği mevcut değil. Sıradan bir site özelliklerine sahip.” [A12]

“Ayrıca ara yüz rengi çok soluk. Daha canlandırıcı olmalı.” [A23]

“Görsel görünümü güzel iyi olacak kadar güzel olmuş.” [A30]

“Aslında site görsel olarak biraz sıkıntılı...” [A27]

Tablo 14. Araştırma Katılımcılarından Sitede Yer Alan Navigasyona İlişkin Temalar

Tema	(f)
Yeterli	11
Yetersiz	7

Araştırma katılımcılarına ikinci olarak “sitedeki navigasyon yeterli mi? Eksik olan yönleri var mı ?” sorusu yöneltilmiştir. Alınan cevaplar **yeterli** ve **yetersiz** olmak üzere iki temaya ayrılmıştır. Katılımcılar basit bir site olduğu için ideal olduğunu ama zamanla daha iyisini belediklerini belirtmişlerdir. Katılımcı yanıtlarından direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“İdare eder düzeyde. Basit yapılı bir site olduğu kolay.” [A3]

“Bence yok.” [A25]

“İdeal, ben bir web tasarımcısıyım aynı zamanda bu gözle bakınca ideal.” [A11]

“Yeterli seviyede.” [A22]

“Yeterli ama daha da iyi olmasını bekleriz.” [A24]

Sitedeki navigasyon ile ilgili ikinci tema yetersiz olarak belirlenmiştir. Katılımcılar hem sitenin yeni olduğunu bu yüzden beklentilerinin fazla olduğunu hem de rahat kullanımlı olmadığını belirtmişlerdir.

“Yeterli değil. Rahat kullanımlı... bir bölüm oluşturulabilir.” [A2]

“Evet, eksik yönleri var. ...” [A30]

“Site yeni açıldığı için yeterli değil. ...” [A27]

Tablo 15. Araştırma Katılımcılarının Sistemi İlk Defa Kullanacak Kişiler İçin Site Açıklayıcı Mı? Sorusuna Verdikleri Yanıtlara İlişkin Temalar

Tema	(f)
Anlaşılır	18
Anlaşılmaz	10

Araştırma katılımcılarına üçüncü olarak “İlk defa sistemi kullanacak kişiler için site açıklayıcı mı? Yönergeler yeteri kadar bilgi veriyor mu? sorusu yöneltilmiştir. Alınan cevaplara göre ilk tema **anlaşılır** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar genel olarak bilgi verici içeriğinin mevcut olduğu ve ilk defa kullananlar için çabuk çözülebilecek bir site olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcı yanıtlarından direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“Önceden site hakkında bilgilendirme konferansına katıldık onun çok faydası oldu.” [A10]

“Site açık kullanımı kolay herkesin yararlanabileceği bir site.” [A16]

“Site bence açıklayıcı ilk defa kullanan dahi anlayabilir.” [A31]

“Site yeteri kadar açıklayıcı ama daha iyi olabilirdi.” [A24]

“Açıklayıcıdır bence. Çünkü ilk girdiğimde zorlandığımı hatırlamıyorum.” [A25]

Katılımcılardan alınan cevaplara göre ikinci tema **anlaşılmaz** olarak belirlenmiştir. Burada katılımcılar uzaktan eğitimin ne olduğunu hakkında bilgi verilmediğini yer yer açıklamalarının yeterli olduğunu ama anlayamadığını veya yönergelerinin yeteri kadar bilgi vermediğini belirtmişlerdir.

“Hayır, yeterli değil çünkü siteye ilk giren kişi uzaktan eğitim nedir ne değildir diye açıklamamış orada.” [A1]

“Açıklayıcı ama yönergeler yeteri kadar bilgi vermiyor. ...” [A27]

“Hayır, açık değil çoğu anlaşılmıyor. ...” [A18]

“İlk kullanıcı için site açıklaması yeterli değil.” [A13]

“Açıklayıcı değil yeteri kadar bilgi vermiyor.” [A14]

Tablo 16. Araştırma Katılımcılarının Sitede Bir Konuyu Öğrenmek İçin Yeteri Kadar Ve Farklı Formatta Bilgi Var Mı? Sorusuna Verdikleri Yanıtlara İlişkin Temalar

Tema	(f)
Yüzeysel Anlatım	12
Animasyon	6
Yeterli Bilgi	9
Video	13
Pdf	6

Araştırma katılımcılarına dördüncü olarak “Sitede bir konuyu öğrenmek için yeteri kadar ve farklı formatta bilgi var mı? (resim, ses, video, animasyon, yazı)” sorusu yöneltilmiştir. Alınan cevaplara göre ilk tema **yüzeysel anlatım** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar dersin kısa ve yüzeysel anlatıldığı, uygulama kısmının eksik olduğu üzerinde durmuşlardır. Katılımcı yanıtlarından direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“... Hocalar kısaca ders anlatıyor. Daha etkili ve öğretici olabilir.” [A2]

“Yok, çünkü sadece anlatımsal video var. Görsel yöne hitap etmekte eksik kalıyor. ...” [A8]

“... Bazı derslerde yeterli olmasına karşın matematik ve bilişim derslerinde yeterli değil.” [A15]

“... Hocaların direkt önlerindeki okuması anlamamıza yardımcı olmuyor.” [A23]

“Yok, sade yazı var.” [A30]

Katılımcılardan alınan cevaplara göre ikinci tema **animasyon** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar dersin anlatımında animasyonun olmadığını ve bunun ders anlatımını sıkıcı hale getirdiğini belirtmişlerdir.

“Yok, sadece video var onda sadece hocayı görebiliyoruz, animasyon yok.” [A14]

“...Sadece animasyonlu olursa daha iyi olur.” [A20]

“... Animasyon yok çok sıkıcı” [A18]

Katılımcılardan alınan cevaplara göre üçüncü tema **yeterli bilgi** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar konuyu öğrenmek için yeterli bilginin olduğunu ancak bazı durumlarda dokümanların veriliş şeklinin yanlış olduğu üzerinde durmuşlardır.

“Dokümanlar yeterli ancak veriliş şekli yanlış.” [A13]

“Bence yeterli formatta bilgi var.” [A31]

“Video ve yazılar bulunmaktadır. Konuyu öğrenmek için yeterli.” [A16]

Katılımcılardan alınan cevaplara göre dördüncü tema **video** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar videoların yetersiz kaldığını hatta açılması, izlenmesi ve bilgisayara indirilmesi durumunda sorunlarla karşılaştıklarını belirtmişlerdir.

“... .Yazı ve sadece hocanın anlattığı video yetersiz. ...” [A4]

“Videolar açılmıyor. Ayrıca çok sıkıcı anlayamıyoruz. Bu yüzden izlemiyoruz. ...” [A18]

“Yok. Zaten videoların açılmasında sıkıntı yaşıyoruz.” [A27]

“Videoları izlemekte zorlanıyoruz çünkü site ya da bağlandığım ağ hızının düşük olması yüzünden olsa gerek indirirken sorun çıkıyor.” [A12]

Katılımcılardan alınan cevaplara göre beşinci tema **pdf** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar pdf formatında bilgilerin yer aldığını ancak bu bilgilerin yeteri kadar konuyu açıklamadığını belirtmişlerdir.

“Sadece pdf ve video formatında bilgiler var. Onlar biraz daha açıklayıcı olsa daha iyi olur.” [A3]

“sadece video ve pdf ler var. ...” [A15]

“... .Bize verilen pdf ve videolardaki konu aynıdır. Bu böyle olmamalı.” [A4]

Tablo 17. Araştırma Katılımcılarının Ödevlere Konulan Süreyi Değerlendirmesine İlişkin Temalar

Tema	(f)
Ödev Yok	6
Kısa Süre	9
Geniş Zaman	14

Araştırma katılımcılarına beşinci olarak “Ödevlere konulan süreyi değerlendir misiniz?” sorusu yöneltilmiştir. Alınan cevaplara göre ilk tema **ödev yok** olarak belirlenmiştir. Katılımcılardan bazıları sadece sistemdeki ödev olup olmadığına bakarak bu cevabı vermişlerdir ki bazıları bunu sistemde ödev yok şeklinde açıkça belirtmişlerdir. Katılımcı yanıtlarından direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“Bütün ödevler bir haftaya sıkıştırılıyor. Bilgisayar sisteminde ödev yok.” [A4]

“Sitede ödev yok.” [A31]

Katılımcılardan alınan cevaplara göre ikinci tema **kısa süre** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar ödevlerin hepsinin aynı anda verildiği için sürenin yetmediğini ve bazen detaylı araştırma yapamadıklarını belirtmişlerdir.

“Bir an tüm derslerin ödevleri verilince çok sıkışıyoruz ve kısa süre veriliyor.” [A12]

“Ödevlere konulan süre çok yeterli değil biraz daha uzun olsa daha detaylı ve daha verimli olur bizim için. ...” [A14]

“Fazlasıyla az örneğin her hafta her konuda ödev isteniyor. Ödevlerin birkaç haftaya yayılmasına şiddetle öneriyorum.” [A22]

“Bu bölümün asıl amacını daha çok çalışan kesim olduğunu düşünürsek ödevlere verilen sürenin yetersiz olduğunu düşünüyorum.” [A13]

Katılımcılardan alınan cevaplara göre üçüncü tema **geniş zaman** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar boş günleri olduklarından dolayı sürenin önemli olmadığını sadece üst üste gelen ödevlerin yorucu olduğunu belirtmişlerdir.

“Boş günümüz çok olduğu için süre önemli değil.” [A20]

“Hepsinin üst üste gelmesi yorucu olsa da geniş bir zamanımız var.” [A28]

“Ödevlere konulan süre yeterli. ...” [A2]

Tablo 18. Araştırma Katılımcılarının Eş Zamanlı ve Eş Zamansız İletişim Uygulamalarına İlişkin Temalar

Tema	(f)
Faydalı	6
Faydasız	8

Araştırma katılımcılarına altıncı olarak “Eş zamanlı ve eş zamansız iletişim uygulamaları dersi anlamanıza katkı sağlıyor mu?” sorusu yöneltilmiştir. Alınan cevaplara göre ilk tema **faydalı olarak** belirlenmiştir. Katılımcılar eş zamanlı iletişim uygulamasının sistemde var olmadığını ancak eş zamansız uygulamaların iyi olduğunu ve fayda sağladığını belirtmişlerdir. Katılımcı yanıtlarından direk alıntılar aşağıda verilmiştir.

“Eş zamanlı iletişim uygulanması yok fakat eş zamansız iletişim uygulaması iyi.”
[A29]

“Evet sağlıyor.” [A24]

“Hayır, çünkü forum yok”. [A10]

“İşi kendi kendinize yapmanızı sağlıyor.” [A17]

Alınan cevaplara göre ilk tema **faydasız olarak** belirlenmiştir. Katılımcılar eş zamanlı iletişim uygulamasının sistemde yer almadığını eş zamansız uygulamalarınsa siteye ilgi gösterilmeyip, sorulara hemen cevap alınamadığı için yeterli olmadığını belirtmişlerdir. Katılımcı yanıtlarından direk alıntılar aşağıda verilmiştir.

“Eş zamanlı uygulama yapılmıyor. Eş zamansız iletişim faydalı olmuyor çünkü siteye ilgi gösterilmiyor.” [A31]

“Sorularımıza hemen cevap alamıyoruz ancak hocalarımıza soruyorum ama geç oluyor işte.” [A30]

Tablo 19. Araştırma Katılımcılarının Yapılan Değerlendirme Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Temalar

Tema	(f)
Dar Kapsamlı	5
Sağlıklı Değerlendirme	6

Araştırma katılımcılarına yedinci olarak “Yapılan değerlendirmenin sağlıklı ve yeterli olduğunu düşünüyor musunuz? Bu değerlendirmenin güçlü ve zayıf yönleri nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Alınan cevaplara göre ilk tema **dar kapsamlı** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar değerlendirmenin dar kapsamlı olduğunu, hatta yer yer zayıf kaldığını, bu konuyla biraz daha ilgilenilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Katılımcı yanıtlarından direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“Zayıf çünkü ne yapacağınız konusunda yönlendirmiyor.” [A17]

“Fazla kapsamlı değil.” [A25]

“Biraz daha ilgilenmeleri rica olunur.” [A22]

Alınan cevaplara göre ikinci tema **sağlıklı değerlendirme** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar örgün eğitimler aynı sınavları olduklarını ve yapılan değerlendirmenin yeterince sağlıklı olduğunu belirtmişlerdir.

“Örgünlerle aynı boyutta sınavlar oluyor ve değerlendiriliyoruz.” [A23]

“Yeterince sağlıklı ve yeterlidir.” [A24]

“Değerlendirme yeterli.” [A26]

Tablo 20. Araştırma Katılımcılarının Kısa Sınavların Sistemde Olmasını Değerlendirmelerine İlişkin Temalar

Tema	(f)
Fakülte	11
Bilgisayar	9

Araştırma katılımcılarına sekizinci olarak “Kısa sınavların bilgisayar sisteminde olması sizi nasıl etkiliyor?” sorusu yöneltilmiştir. Alınan cevaplara göre belirlenen ilk tema **fakülte** olarak adlandırılmıştır. Katılımcılar kısa sınavların fakültede gerçekleştiğini, kendilerini fazla etkilemediğini söyleyip bunun da sebebinin devam zorunluluğu olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcı yanıtlarından direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“Kısa sınavlar fakültede gerçekleştirilmekte.” [A4]

“Kısa sınavları bilgisayarda olmuyoruz çünkü devam zorunluluğumuz var. ...” [A14]

“Bizi fazla da etkilemiyor. Çünkü kısa sınavları biz normal hayatta ki gibi sınıfta yapıyoruz.” [A27]

Alınan cevaplara göre belirlenen ikinci tema **bilgisayar** olarak adlandırılmıştır. Katılımcılar sınavların bilgisayar ortamında olmadığını bunun da kendileri için daha uygun olduğunu belirtirken bazı katılımcılar sınavlar bilgisayar ortamında olursa daha iyi olur diye belirtmişlerdir.

“Bilgisayar ortamında olmuyor olsa çok daha iyi olur diye düşünüyorum.” [A2]

“Kısa sınavlar bilgisayar üzerinde olmuyor.” [A26]

“İnternette sınav olmuyoruz.” [A23]

“Kısa sınavlarımız bilgisayar sistemi ile olmuyor. Olmaması da daha uygun olur.” [A7]

“Biz gayet okulda oluyoruz. Bilgisayarda olmasını istemezdim.” [A28]

Tablo 21. Araştırma Katılımcılarının Sitedeki Karşılaştıkları Sorunlar ve Teknik Desteğe Ulaşmalarına İlişkin Temalar

Tema	(f)
Beklemek	7
Ulaşmak	12
Siteyi Kapatmak	5

Araştırma katılımcılarına dokuzuncu olarak “Sitede bir sorunla karşılaştığınızda ne yapıyorsunuz ve teknik desteğe her zaman ulaşabiliyor musunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Alınan cevaplara göre ilk tema **beklemek** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar bir sorunla karşılaştıklarında sorunun düzeltilmesini bekledikleri ve siteyi tekrar açmaya çalıştıklarını belirtmişlerdir. Katılımcı yanıtlarından direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“... .Benden kaynaklanmayan bir sorunsu düzeltilmesini beklerim.” [A6]

“Bekliyor ve daha sonra tekrar giriyorum.” [A11]

“Sitede bir sorunla karşılaştığımda siteyi bir daha açmaya çalışıyorum.” [A26]

“Ulaşılamıyor. Sorunun giderilmesi için bekliyorum.” [A30]

“Hiçbir şey yapmıyorum düzelmesini bekliyorum.” [A15]

Katılımcılardan alınan cevaplara göre ikinci tema **ulaşmak** olarak belirlenmiştir. Bazı katılımcılar teknik desteğe hiçbir şekilde ulaşmadığını bazıları da belli zamanlarda sadece telefonla ulaşabildiklerini belirtmişlerdir.

“Her zaman değil, hiçbir şekilde ulaşamıyoruz.” [A2]

“E-maile ulaşılmıyor. Telefonla ulaşabiliyorum o da her zaman değil.” [A3]

“Ulaşmak mümkün ama o anlık sorun olsa da geçici oluyor. Onun için pek sıkıntı olmuyor.” [A25]

“Teknik desteğe her zaman ulaşılmıyor.” [A16]

Alınan cevaplara göre üçüncü tema **siteyi kapatmak** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar bir sorunla karşılaştıklarında sitesi kapatıp belli bir süre geçtikten sonra tekrar açtıklarını bu süre zarfında da teknik destekten gereken yardımı alamadıklarını, attıkları maillere cevap gelmediğini belirtmişlerdir.

“Kapatıyorum ve ertesi gün ya da aynı gün bir süre geçmesini bekliyorum. Teknik desteğe ulaşmayı denemedim çünkü site açılmadığı için ulaşma imkânım olmuyor.” [A12]

“Sitede bir sorunla karşılaştığımızda siteyi akşama kadar açmamak üzere kapatıyoruz. ...” [A27]

“Hata olunca kapatıyorum. Teknik destek alamıyorum. Mail de atıyorum destek için cevap gelmiyor. ...” [A14]

“Kapatıp tekrar açıyorum bazen ulaşmak zor oluyor.” [A23]

Tablo 22. Araştırma Katılımcılarının Dosya Aktarımı Yeterince Hızlı Mı? Sorusuna İlişkin Temalar

Tema	(f)
Hızlı	13
Yavaş	14

Araştırma katılımcılarına onuncu olarak “Dosya aktarımı yeteri kadar hızlı sağlanıyor mu? (ödev yollama, video yükleme, not indirme)” sorusu yöneltilmiştir. Alınan cevaplara göre ilk tema **hızlı** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar not indirmenin çok

hızlı olduğunu videoların indirilmesinin daha hızlı olabileceğini ancak bazen bu durumun kullanılan internet hızına da bağlı olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcı yanıtlarından direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“... .Video yüklemede, not indirmede sorun yok. ...” [A5]

“Daha hızlı olabilir diye düşünüyorum. Özellikle video aktarımında çok zaman kaybı yaşıyorum.” [A8]

“Not indirme çok hızlı fakat videolar çok yavaş iniyor. ...” [A12]

“Yeteri kadar hızlı. Bu kullandığımız internet hızına da bağlı.” [A16]

“İyi ama daha iyi olabilir. Özellikle videoların aktarımı daha hızlı olmalı.” [A29]

Katılımcılardan alınan cevaplara göre ikinci tema **yavaş** olarak belirlenmiştir. Burada katılımcılar ders videolarını seyredeemediklerini, dersleri indirmekte zorlandıklarını hatta farklı yerlerde denemelerine rağmen sorun oluşup hata verdiğini belirtmişlerdir.

“Aktarım hızını yeterli bulmuyorum. Derslerimizi indirmekte zorlanıyoruz.” [A6]

“... .Ders videolarını düzgün seyredelemiyoruz ki indirelim indirirken sürekli hata veriyor.” [A14]

“Hayır ders videolarını kendi bilgisayarımıza indirmemiz çok zor. Her yerde denedim indirme çok zayıf. ...” [A9]

Tablo 23. Araştırma Katılımcılarının Uzaktan Eğitim Alma Sebepleri ve Okula Gelmelerine İlişkin Temalar

Tema	(f)
Tercih Hatası	8
Öss Puan	4
Fark yok	6
Devam Zorunluluğu	4
Okul Günleri	16

Araştırma katılımcılarına on birinci olarak “Uzaktan eğitim almanızın sebebi nedir ve uzaktan eğitim olmasına rağmen okula gelmek nasıl bir duygu?” sorusu yöneltilmiştir. Alınan cevaplara göre ilk tema **tercih hatası** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar uzaktan

eğitimi bilmeden tamamen tercih hatası olarak yazdıklarını, tekrar tercih hakları olsa asla uzaktan eğitimi seçmeyeceklerini belirtmişlerdir. Katılımcı yanıtlarından direk alıntılar aşağıda verilmiştir.

“Bu üniversiteyi tercih ederken okuduğumuz bölümle ilgili uzaktan eğitim bölümünü de yazdık. Bilinçli bir tercih değildi. Formun arkasından aldığımız bilgiler yeterli değildi. ...” [A2]

“Yanlış tercih yaptığımdan dolayı şu anda çok pişmanım. Gerçekten tekrar tercih hakkım olsaydı asla uzaktan eğitimi tercih etmezdim. ...” [A7]

“Uzaktan eğitim olduğunu bilmeden yazdım. Yanlış tercih yaptım. ...” [A8]

“Tamamen tercih hatası.” [A29]

“... .Uzaktan eğitimi yanlış tercih sonucu seçtim.” [A21]

Katılımcılardan alınan cevaplara göre ikinci tema **puan** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar uzaktan eğitimin amaçları arasında olmadığını, tamamen aldıkları puan sonucu bu bölüme geldiklerini belirtmişlerdir.

“Ben bilgisayar bölümünü okumak istiyordum. Puanım buna yetti. ...” [A31]

“Puanım buna yettiği için geldim. ...” [A18]

“... .Amaçlarımda burası yoktu. Puanım yetmesi ile geldim. ...” [A22]

Katılımcılardan alınan cevaplara göre üçüncü tema **fark yok** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar uzaktan eğitimde okuyup, okula gelmenin onlar için bir sorun yaratmadığını ek olarak okula gelmenin bir avantaj bile olduğunu söylemişlerdir.

“Normal bir duygu derslerin bir daha okulda izlenmesi güzel. ...” [A30]

“... .Uzaktan eğitimi bilinçli olarak seçmedim fakat pek sorun olduğunu düşünmüyorum.” [A23]

“... .Okula gelmek bizim için artı bir olanak.” [A15]

“... Okula daha fazla da gelebilirim herhangi bir sorunum yok.” [A12]

Katılımcılardan alınan cevaplara göre dördüncü tema **devam zorunluluğu** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar devam zorunluluğu olmadığından bu bölümü seçtiklerini

ama bu şartla yüz yüze gelmenin çok kötü olduğunu, bu yüzden okulu bile bırakmayı düşündüklerini belirtmişlerdir.

“... *Devam zorunluluğu olmasın veya herkes zorunlu ders saatlerini bulunduğu ilin üniversitesinde bulunan böte bölümünden alsın. ...*” [A8]

“... *Tercih sebebim devam mecburiyeti olmadığı için seçtim ama devam zorunluluğu çok kötü.*” [A13]

“... *Uzaktan eğitimin devam zorunluluğu olmadığı için seçtim ama pişman oldum. Okulu bırakmayı düşünüyorum devam zorunluluğu olduğu için.*” [A14]

“... *İki gün okulumuz olmasından dolayı seçtim.*” [A16]

“... *Biz bu bölüme gelirken devam zorunluluğu yok. Sadece sınavlar için kampus de bulunmamamız gerek diye biliyorduk.*” [A14]

Katılımcılardan alınan cevaplara göre beşinci tema **okul günleri** olarak belirlenmiştir. Bazı katılımcılar okula gelmenin mantıksız olduğunu düşünürken bazılarıysa okula gelmenin öğrenmeleri için gerekli olduğunu belirtmişlerdir. Ama burada okula daha çok gelmelerini düşünerek aslında uzaktan eğitim kavramının temel mantığını kavrayamadıkları görülmüştür.

“... *Buna göre okula gelme zamanlarımız az bile. ...*” [A22]

“*Okulun iki gün olması bizi derslerden uzaklaştırıyor.*” [A26]

“*Çok kötü bir duygu. Çünkü biz kendimizi tam uzaktan eğitime göre odaklanmış durumdayız.*” [A27]

“*Okula tabi ki de geleceğiz. Biz öğretmen olacağız. Okula gelmeden okul tozu yutmadan nasıl öğretmen adayı olabiliriz. Okula gelmek bizim için artı bir olanak. ...*” [A15]

“*Siteden verilen eğitimi yeterli bulmadığım için okula daha çok gelmek istiyorum. ...*” [A10]

“... *Benim ders anlama yöntemim okula gelmek. Okula gelmeyince kendimi öğrenci olarak görmüyorum.*” [A9]

“... *İki gün okula gelmemiz yetersiz. ...*” [A7]

“*Eğer sistemin adı uzaktan eğitimse okula gelmenin mantığı yok ki biz okulda bulunuyoruz. ...*” [A4]

Tablo 24. Araştırma Katılımcılarının Sistemin Verimliliğini Arttırmak İçin Neler Yapılabilir? Sorusuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Temalar

Tema	(f)
Etkileşim	11
İçerik	9

Araştırma katılımcılarına on ikinci olarak “Sistemin etkililiğini verimini arttırmak için neler yapılabilir?(Ne tür stratejiler sorusu kullanılabilir?)” sorusu yöneltilmiştir. Alınan cevaplara göre ilk tema **etkileşim** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar öğretmenlerle daha fazla vakit geçirmeleri gerektiğini, online uygulamalar yapılabileceğini ve uygulamalı eğitimin artırılması gerektiğini belirtmişlerdir. Katılımcı yanıtlarından direk alıntılar aşağıda verilmiştir.

“... .Öğretmenlerimizle daha çok vakit geçirme şansı olabilir.” [A2]

“Biraz daha etkileşimli çalışılıp karşılıklı online uygulamalar yapıp değerlendirilip geliştirilebilir.” [A11]

“... .Hoca tahtada işlemleri çözerek anlatırsa bizde sınavlardan daha yüksek alırız diye düşünüyorum. ...” [A15]

“Daha fazla uygulamalı eğitimin olmasını ve daha fazla resim ve animasyonlu olmasını istiyorum.” [A8]

“Öğretmen-öğrenci etkileşimi artırılmalı.” [A7]

Katılımcılardan alınan cevaplara göre ikinci tema **içerik** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar konularda ayrıntıya girilmesi gerektiğini, konu anlatımında akıcılık sağlanmasını, dokümanların artırılıp, örneklerin daha fazla çoğaltılması gerektiğini belirtmişlerdir.

“Konularda ayrıntılara girebilir.” [A30]

“Hocaların konuyu derste anlatması gerekiyor. Bu türlü çok sıkıcı ve kesinlikle öğretici değil. ...” [A23]

“... .Videolar özellikle hocalarımız dersi daha iyi anlatabilir, daha akıcı götürebilirler.” [A7]

“Sistemin verimliliğini arttırmak için öncelikle içerik değiştirilebilir. Dokümanlar çoğaltılmalı örnek çözüme daha fazla önem verilmeli.” [A13]

“Videolar geliştirilip alıştırmalar eklenmesi daha yararlı olur. ...” [A10]

Tablo 25. Araştırma Katılımcılarının Sistemin Aksayan ve İyi Yönleri Nelerdir? Sorusuna Verdikleri Cevaplara İlişkin Temalar

Tema	(f)
Aksayan Yönler	14
İyi Yönler	7

Araştırma katılımcılarına on üçüncü olarak “Sistemin aksayan ve iyi yönleri nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Alınan cevaplara göre ilk tema **aksayan yönler** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar sistemin teknolojik yönden zayıf olduğunu, derslerin saatinde işlenmediğini, duyuruların kendilerine geç ulaştığını, dokümanlardan ve özellikle videolardan tam olarak yararlanamadıklarını belirtmişlerdir. Diğer öğrencilerle etkileşim sağlayamadıklarını en büyük eksiklik olarak söylemişlerdir. Katılımcı yanıtlarından direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“Sistem teknolojik yönden zayıf.” [A3]

“Sistemin aksayan yönleri: derslerin saatinde işlenmemesi ve görsel sistemdeki dokümanların azlığı.” [A13]

“Açıklayıcı değil. Duyurular geç geliyor örneğin”. [A17]

“Sistemin aksayan yönleri çok mesela video paylaşımı yok ve tam siteden yararlanamıyoruz.” [A27]

“... .Kötü yönleri dersler yeteri kadar iyi değil.” [A30]

“Sistemin aksayan yönleri çok yavaş olması özellikle videoların izlenememesi. ...” [A31]

“Sistemin en çok sıkıntısı diğer öğrencilerle etkileşim sağlayamıyoruz.” [A21]

Alınan cevaplara göre ikinci tema **iyi yönler** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar iki gün okula gelmeyi, direkt not almadan derslere bakabilmeyi iyi yönlerin içinde belirtmişlerdir. Ayrıca her şey mükemmel olarak söyleyen katılımcılarda vardır.

“İyi yönleri aslında iki gün gelmesi güzel oluyor. ...” [A20]

“... .İyi yönleri ise bize özel olması. Direkt not almadan bakabilmemiz.” [A24]

“Aksayan yönü ile pek karşılaşmadı. İyi yönü de istediğim zaman ulaşabiliyorum derslere bu da çok iyi.” [A29]

“İyi yönleri istediğimiz zaman notlara ulaşıyoruz. ...” [A30]

“Aksayan yerleri yok. Her şey mükemmel.” [A19]

Tablo 26. Araştırma Katılımcılarının Sistemdeki Kendi Rollerini Değerlendirmelerine İlişkin Temalar

Tema	(f)
İzleyici	6
Öğrenci	9
Sorgulayıcı	5

Araştırma katılımcılarına on dördüncü olarak “Bu sistemdeki kendi rolünüzü anlatır mısınız? Değerlendirir misiniz?” sorusu yöneltilmiştir. Alınan cevaplara göre ilk tema **izleyici** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar sadece dersleri izlemekle yetindiklerini, kendilerine ait her hangi bir rolün olmadığını belirtmişlerdir. Katılımcı yanıtlarından direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“Bu sistemde bizim rolümüz sadece izleyici konumunda.” [A3]

“Kendi bir rolüm yok. Dersleri anlamaya çalışıyorum.” [A9]

“Dersleri indirip videoları seyredip çıkıyorum sadece.” [A25]

“Bu sistemde kendimi öğrenci olarak görmüyorum. ...” [A29]

Alınan cevaplara göre ikinci tema **öğrenci** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar kendilerinin her sistemde bilinen klasik öğrenci kavramından bir farklarının olmadığını söylemişlerdir. Sadece derslerini çalıştıklarını belirtmişlerdir.

“Sadece bir öğrenciyim. ...” [A2]

“Videolardan dersleri dinleyip kendim tekrar etmeliyim. ...” [A8]

“Sadece derslerimi çalışıp verim almaya çalışıyorum. ...” [A12]

“Her sistemdeki öğrencilerin rolü ile bir farkımız yok.” [A22]

“Kendimiz derslere çalışıp onları kendimiz yapmaya çalışıyoruz.” [A18]

“Öğrenci olarak kendimizi hissetmeyi umuyorum. ...” [A29]

Alınan cevaplara göre üçüncü tema **sorgulayıcı** olarak belirlenmiştir. Burada katılımcılar dersleri sıkı takip ettiklerini, sistemin hatalarını sorguladıklarını ve kendi özverileriyle bu sistemde başarılı olacaklarını belirtmişlerdir.

“Kendi özverimize bağlı olarak ilerleyecek bir sistem.” [A4]

“Yeni sistemin ilk öğrencisi olarak sistemin hatalarını sorgulayan bir öğrenciyim.” [A13]

“Dersleri iyi takip edip hocalara çok iş bırakmamalıyız. ...” [A26]

“İnternet sisteminde bilgileri ve dersleri etkin biçimde kullanıyoruz.” [A31]

Tablo 27. Araştırma katılımcılarının sistemdeki öğretmen rollerini değerlendirmelerine ilişkin temalar

Tema	(f)
Anlatıcı	4
Etkin	4
İlgisiz	9

Araştırma katılımcılarına on beşinci olarak “Bu sistemdeki öğretmen rolünü anlatır mısınız? Değerlendirir misiniz?” sorusu yöneltilmiştir. Alınan cevaplara göre ilk tema **anlatıcı** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar öğretmenlerin dersleri özet olacak şekilde çok hızlı anlattıklarını bu sebeple de pek fazla bir şey anlaşılmadığını belirtmişlerdir. Katılımcı yanıtlarından direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“Kampus de verilen dersleri özetle geçiyorlar.” [A29]

“... .Öğretmenler dersi olan günlerde de o kadar hızlı geçiyor ki hiçbir şey anlaşılmıyor.” [A8]

“Öğretmen kısıtlı. Ders zamanlarında elinden geldiği kadar hızlı yetiştirmeye çalışıyor.” [A26]

“Hocalarımızın nette ders anlatışını beğenmiyorum. Dersleri anlayamıyorum yetersiz geliyor.” [A7]

Alınan cevaplara göre ikinci tema **etkin** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar öğretmenlerin dersleri iyi anlattıklarını, konuya ne kadar yoğunlaşırlarsa öğrenmenin o kadar artacağını ve öğretmenlerin görevlerini tam anlamıyla yapmaları gerektiğini belirtmişlerdir.

“Sadece videoda görüyoruz hocamızı.” [A25]

“Öğretmen görevini tüm yükümlülüğü ile yapmalıdır.” [A24]

“Öğretmenler bu konuya ne kadar yoğunlaşırsa o kadar artar.” [A28]

“Öğretmenler iyi anlatıyor ama netten takip edemiyoruz.” [A30]

Alınan cevaplara göre üçüncü tema **ilgisiz** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar öğretmenlerin derslere ve kendilerine yeterince ilgi göstermediğini, cumartesi derse gelmek istemediklerini, onların alışık olmadıklarını ve daha fazla ilgi göstermeleri gerektiğini belirtmişlerdir.

“... .İlgi göstermesi lazım ama öyle bir şey yok.” [A9]

“Öğretmenlerin bazıları yeterince ilgili değil onların daha yeteri kadar ilgili olmaları gerekiyor.” [A18]

“... .Çünkü kimileri ilgilenirken kimilerinin ilgilenmesi mümkün değil.” [A12]

“İlk olduğu için öğretmenlerde alışık değil. Zamanında gelmemeleri belli saatte ders alamıyoruz.” [A17]

“Cumartesi derse gelmek istemiyorlar.” [A10]

Tablo 28. Araştırma katılımcılarının eklemek istediğiniz başka bir şey var mı sorusuna verdikleri cevaplar a ilişkin temalar

Tema	(f)
Anlatım	5
Etkileşim	6

Araştırma katılımcılarına on altıncı olarak “Eklemek istediğiniz başka bir şey var mı?” sorusu yöneltilmiştir. Alınan cevaplara göre ilk tema **anlatım** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar anlatımın daha etkili ve farklı materyallerle olmasını söylemişlerdir.

Ayrıca anlatımlarda uygulamanın ve tahta kullanımının olması gerektiğini belirtmişlerdir. Katılımcı yanıtlarından direk alıntılar aşağıda verilmiştir.

“... .Mesela matematik dersi hoca oturarak ders anlatıyor ders anlaşılmıyor. ...” [A1]

“Siteye canlı dersleri konmalı. Derslerin gerekli olanları tahta üzerinde yazılı olarak anlatılmalı.” [A3]

“Videolar iyi fakat örneklerle tahtada yazılarak anlatılmadığından dolayı eksik bence.” [A29]

“... .Sitede videolar var ama benim için yeterli değil video üzerinden ders anlamıyorum.” [A9]

“Sistemde verilen derslerin en az bir ders saatlik kısmında uygulamalı yüz yüze eğitim olsa daha iyi olur. ...” [A25]

Alınan cevaplara göre ikinci tema **etkileşim** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar kendi aralarında soruların sorulabileceği, sohbet sağlanabileceği ve online olarak görüşmelerinin gerçekleşebileceği forumun olması gerekliliğini üzerinde durmuşlardır. Ayrıca bu forumlara öğretmenlerinde katılması gerektiğini de belirtmişlerdir. Katılımcı yanıtlarından direk alıntılar aşağıda verilmiştir.

“Örneğin kendi sitemizde sorularımızı sorabileceğimiz sohbet edebileceğimiz bir form sitesi yapılabilir. Tabi bu dediğimiz site içinde olması lazım.” [A27]

“... .Matematik dersimiz tamamen yüz yüze olması istiyorum.” [A25]

“... .Forumlara etkin katılım olmalı.” [A31]

“Sitede online olan kişilerle messenger gibi direk görüşme ortamının sağlanması gerekiyor.” [A21]

“Online görüşme olması gerekli.” [A22]

“En önemli olan eksik forum gerekli. Sorunlar oluyor konuyla ilgili onları soramıyoruz.” [A10]

“Bence bu sistemde öğretmenler forumlara katılmalı. ...” [A31]

4.3. Görüşme Sorularına Verilen Cevapların Analizi

Öğrencilerin eğitim gördükleri karma eğitim programını değerlendirmelerini içeren anket uygulandıktan sonra verilen cevaplara göre seçilen 6 öğrenci ile bire bir görüşme

yapılmıştır. Görüşmede öğrencilerle tek tek konuşulmuş, toplam 12 soru sorulmuş ve verilen cevaplar ses kaydına alınmıştır. Daha sonra bu ses kayıtları bilgisayar ortamına aktarılıp üzerlerinde gerekli analizler yapılmıştır.

Tablo 29. Araştırma katılımcılarının karma eğitim sisteminin en önemli eksiğini belirtmesine ilişkin temalar

Tema	(f)
Okul Günleri	4
Ders Anlatımı	3
Etkileşim	3
Verilen Eğitim	3

Katılımcılara ilk görüşme sorusu olarak “Karma eğitim sisteminin en önemli eksiği nedir? Neyi değiştirdiniz?” sorulmuştur. Tablo 29’da araştırma katılımcılarının yöneltilen soruya vermiş oldukları yanıtların araştırmacı tarafından incelenmesi sonucu ortaya çıkartılan temalar görülmektedir. Katılımcılara göre sistemin en önemli eksiği **okul günleri, ders anlatımı, chat-forum ve uygulama yetersizliği** olmak üzere dört temaya ayrılmıştır.

Katılımcılardan alınan cevaplara göre ilk tema **okul günleri** olarak belirlenmiştir. Katılımcıların bir işte çalışmayanları okul günlerinin arttırılması ve bu günleri mümkün olduğu kadar hafta içine doğru kaydırılması gerektiğini düşünmektedirler. Çalışan kesimse aslında uzaktan eğitim aldıkları bir bölüme geldikleri için okula daha az gelmeleri gerektiğini belirtmişlerdir. Okul günleriyle beraber aynı başlık altında toplanabilecek diğer bir konununsa devam zorunluluğu olduğu görülmüştür. Hem okuyup hem çalışan öğrenciler devam zorunluluğunun opsiyonlu olarak yapılabileceğini hatta gerekirse dersleri kendi buldukları illerdeki üniversitelerden alabileceklerini söylemişlerdir. Bununda en büyük katkısının uzaktan gelen öğrencilerinin zamanlarını boşa harcamayacakları olarak söylenebilir. Katılımcılar uzaktan eğitim sistemi olduğu için okulda verilen eğitimin azaltılıp internette üzerinde gerçekleştirilen eğitimin artabileceğine belirtmişlerdir. Bu sayede hem okul günleri

hem de devam zorunluluğu konusunda herhangi bir sorunun oluşmayacağını belirtmektedirler. Katılımcı yanıtlarından direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“... Bence mesela cuma cumartesi değil de tamamen hafta içi olsa daha iyi olur. Gün artsa daha da iyi olur. Aslında çalışanlar varsa sınıfta çalışan çok kişi var onlara göre hafta sonu olması daha iyi ama ben çalışmıyorum. ...” [K1]

“...Bir kere sistemi uzaktan eğitim yapıyorsam kesinlikle devam zorunluluğu koymazdım ya da kim nerden kazanıyorsa mesela ben İstanbul'dan geliyorum. İstanbul da bir üniversite de derslere girmem zorunlu olsun ben sınavlara gene burada Sakarya da geleyim.Devam zorunluluğu hani burada olması mesela daha uzaklardan gelenler için çok büyük bir sorun haftada iki gün diğer günleri bomboş.” [K4]

“... Okul günleri değişmeli değiştirilmeyecekse dahi 4 haftanın hepsi zorunlu olmamalı bu tamamen karma öğretime de aykırı uzaktan öğretime de aykırı. ... Devam zorunluluğu kesinlikle opsiyonlu tutulmalı şu haftalar şu günlerde geleceksiniz haftanın iki gününü burada olacaksınız tarzında bir şey olmamalı. ...” [K5]

“Aynı zamanda çalışabilirdim aynı zamanda başka bir şeyle meşgul olabilirdim o yüzden tercih ettim o yüzden okul günleri bence birçok kişinin durumuna göre değerlendirilip ona belirlenebilirdi. ... Buradaki bu devam zorunluluğu biraz daha azaltılıp buraya bağımlılık biraz daha azaltılıp internet teknolojilerini kullanarak dersleri internet üzerinden hoca bire bir anlatabilir. ... Bizi de buraya bağımlı kılmalarının sebebini ben anlayamıyorum. ...” [K6]

Katılımcılardan alınan cevaplara göre ikinci tema **ders anlatımı** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar ders anlatımında gelişmiş teknolojilerinin kullanılması gerektiğini belirtmişlerdir. Derslerin canlı olabilmesi üzerinde durmuşlardır. Derslerin canlı olması sayesinde okula daha az bağlı olacaklarını düşünmektedirler. Aynı zamanda derslerin anlatımıyla beraber kendi içersinde de belli bir düzene sokulması gerektiğini anlatmışlardır. Ders anlatımında öncelikli sorunlardan birinin de hazır bulunmuşluk olduğu belirtmişlerdir. Bazı dersleri daha önce hiç görmedikleri için anlama da zorluk çektiklerini söylemişlerdir. Katılımcı yanıtlarından direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“... Şu şekilde anlatayım kullanılan teknoloji eksik yani maliyete göre teknoloji kullanılmamalı daha güzel teknoloji olmalı. Mesela canlı bir ders olabilir hoca karşımızda biz bilgisayardan bağlanmışız online olarak herkes aynı şeyi bilgisayarlarımızın ekranlarına belli şeyler getirilebilir ne demek istediğimi anladınız mı bilmiyorum yani bu şekilde ama kameralı görsel olarak birebir görebilmeli.” [K2]

“Dersler çok düzensiz. Ders anlatımı zaten hani en önemli eksiği değil her şeyi eksik. ... Ders anlatımında temelimiz de yok gerçi özellikle matematikte çok zorlandık bütün sınıf neredeyse kaldı.” [K3]

“...Ders anlatımıyla ilgili çok fazla sıkıntım yok ama şu olabilirdi uzaktan eğitim yapan arkadaşlarım var daha önceden onlardan biraz bilgim olduğu için bu bölümü tercih ettim onlar şu şekilde yapıyorlardı. Hocalar dersleri internetten anlatıyordu orada bir konferans oluşturuluyordu öğrencilerde o saatte girip internete o dersi takip ediyorlardı ve bire birmiş gibi sanki aynı ortamdaymış gibi okula bağlı olmaksızın dersleri görebiliyordunuz yani ders anlatımına bunlar eklenebilirdi. ...” [K6]

Katılımcılardan alınan cevaplara göre üçüncü tema **etkileşim** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar karma öğretimin bir anlam kazanması için chat ve forumun kesinlikle olması gerektiğinin üzerinde durmuşlardır. Bu sayede öğrenciler hem hocalarıyla hem de kendi aralarında iletişim kurup ve devamında bilgi alış verişi sağlayabilirler. Aynı zamanda online olarak eğitim verilirse anlamadıkları kısımları dersin işlenişi sırasında bire bir hocalarına sorabileceklerini belirtmişlerdir. Bu sayede etkileşimin artması sonucu hem dersin hem de kullanılan sistemin verimi daha fazlalaşacaktır. Öğrenme üzerinde de etkisi olacaktır. Katılımcı yanıtlarından direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“...Hoca karşımızda biz bilgisayardan bağlanmışız online olarak herkes aynı şeyi bilgisayarlarımızın ekranlarına belli şeyler getirilebilir. ...” [K2]

“...Chat forum olayı kesinlikle olmalı. O olmazsa zaten karma öğretimin hiçbir anlamı yok.”[K5]

“...Dersleri internet üzerinden hoca bire bir anlatabilir. Bizim sorularımıza cevap verebilir karşılıklı çünkü o an iletişim kurabilecektik ki ben böyle diye düşündüm. ...”[K6]

Katılımcılardan alınan cevaplara göre dördüncü tema **verilen eğitim** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar verilen eğitimin yeterli olduğunu hatta okulda ve internette gördükleri dersler sayesinde 1. ve 2. öğretimde eğitim alan öğrencilerden daha fazla ders gördüklerini belirtmişlerdir. Öğrenciler bu sayede aslında kendileri okula gelip bu bölümü okuyan arkadaşlarıyla aynı kefedeymişlerdir. Verilen eğitimin yetersiz olduğunu düşünen katılımcılarda vardır. Özellikle meslek derslerindeki eğitimin uygulama kısmının yetersiz olduğunu ifade etmişlerdir. Hafta içi internet üzerinden aldıkları eğitim ise yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Öğrenciler bu sorunun ortadan kaldırılması için derslere daha fazla uygulama imkânı verilmesi gerektiğini söylemişlerdir. Katılımcı yanıtlarından direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“...Ben eğitim açısından hiçbir şey söylemiyorum. ...”

Eğitim konusunda ben bir Şey diyemem çünkü sonuçta iki gün görmemize rağmen bir ayrıca daha fazla internetten ders griyoruz ya biz oradan dengeleniyor hatta ve hatta bence 1. ve 2. ğretilere göre biz daha fazla yoruluyoruz.” [K1]

“... Hafta içi uzaktan bilgisayar üzerinden eğitim almamız gerekiyor. Birincisi bu eğitimler kanımca yetersiz çünkü videolar üslup yanlış gibime geliyor. ...” [K2]

“... .En önemli dersimiz meslek dersimiz bilişim teknolojileri uygulama yetersizliği var. Onun mesela hocasına göre değişiyor ders anlatımı güzel ama uygulama yetersizliği var. ... İnternet pek sorun yok uygulama yetersizliği işte Şu an Şöyle dŐinyorum mezun olacağız ama nasıl ğretmen olacağız.” [K3]

Tablo 30. Araştırma Katılımcılarının Karma Eğitim Sisteminde Kendi Rollerine İlişkin Temalar

Tema	(f)
İzleyici	4
Kabul Edici	3
Araştırmacı	4

Araştırma katılımcılarına ikinci görüşme sorusu olarak “Karma eğitim sisteminde için bulunduğunuz durumu (rolü) nasıl tanımlarsınız ?” sorusu yneltiŐmiŐtir. Alınan cevaplara **izleyici**, **kabul edici** ve **araştırmacı** olmak üzere üç adet tema oluşturulmuştur. İlk tema **izleyici** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar okulda iki gün boyunca izleyici rolünü üstlendiklerini, hocalarının ders anlattıklarını belirtmişlerdir. Kendilerini edilgen ve dış etken olarak tanımlamaktadırlar. Okula sadece gelip gittiklerini hiçbir Şekilde etkili olmadıklarını söylemişlerdir. Katılımcıların farklı bir kaynak arayıŐını girip girmedikleri hakkında bir Şey söylenemez. Katılımcı yanıtlarından direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“İki gün izleyiciyiz biz burada. İki gün boyunca hocalarımız ders anlatıyor. ...” [K1]

“Kendi rolüm ben burada ğrenciyim. Klasik ğrenci tarzında hissetmiyorum kendimi uzaktan yani eksik gibiyiz. ...” [K2]

“Yani Şöyle yapıyorum internetten dokümanları indiriyorum. Zaten bulunduğum evde internet yok. Ondan sonra eve gidip çalışıyorum çıktılarla. ...” [K3]

“Ben şu an tamamen bir başlık altında olan ama rolü olan biri değilim tamamen izleyiciyim tamamen dış etken. ... Hiç bir şekilde etken durumumuz yok yani edilgeniz.” [K5]

Katılımcılardan alınan yanıtlara göre ikinci tema **kabul edici** olarak belirlenmiştir. Öğrenciler dersleri düzenli olarak takip edemediklerini, araştırma yapmadıklarını belirtmişlerdir. Öğrenciler var olan dosyaları indirmekten başka bir işlem yapamadıklarını hatta yeri geldiğinde videoları bile takip edemediklerini söylemişlerdir. Katılımcılar farklı kaynak arayışlarını girmediklerini kendilerine verilen dokümanları kabul ettiklerini ve sadece bu dokümanlarla ders çalıştıklarını söylemişlerdir. Bunun sebebi olarak uzaktan gelip gittikleri için derslere konsantre olamamalarını ve videolardan da bir şey anlamamalarını göstermişlerdir. Katılımcı yanıtlarından direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“Yani şöyle yapıyorum internetten dokümanları indiriyorum. Zaten bulunduğum evde internet yok. Ondan sonra eve gidip çalışıyorum çıktılarla. Zaten videolardan pek bir şey anlaşılıyor hatta hiçbir şey anlaşılıyor.” [K3]

“Takip edemeyen bir öğrenciyim çok takip edemiyorum. Videoları her hafta düzenli olarak izleyemiyorum. Derse çok adapte olamıyorum İstanbul’ dan geldiğim için ...” [K4]

“Benim içinde bulunduğum durum aslında kabul edemiyorum kabul edemediğim içinde çok ciddi sıkıntılar yaşıyorum zaten. Kabul etmiyorum bana da çok zorluklar yaşıyor zaten... [K6]

Katılımcılardan alınan cevaplara göre üçüncü tema **araştırmacı** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar okulun dışında kaldıkları günler boyunca araştırma yaptıklarını belirtmişlerdir. Okulun dışında kalan günler araştırma yaptıklarını belirtmişlerdir. Dersleri çalıştıktan sonra ellerindeki dokümanlar sayesinde eksik konularını tamamladıklarını ve gerektiğinde de arkadaşlarından yardım aldıklarını söylemişlerdir. Bir işte çalışan öğrencilerse çalışırken doğal olarak araştırmanın içinde bulduklarını belirtmişlerdir. Katılımcı yanıtlarından direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“... 5 gün boyunca da araştırmacıyız. Ben araştırma kısmını yapıyorum evet. En azından İngilizce de özellikle.” [K1]

“...Kabul edici değilim araştırmacı olabilirim. Genel anlamda kendi mesleğimde çalıştığım iş yeri de web tasarımıyla uğraştığım için o konuya dâhil kalıyorum. Yani duyuyorum dinliyorum konuşuyorum.” [K2]

“... Yani ben derslerle ilgiliyim fikir yürütüyorum soruyorum edilgen değil etken bir öğrenciyim. Buradan çıktığım zaman quizler, vizeler, finaller onlara elbette ki hazırlanıyorum onun haricinde çok böyle anlayamadığım takıldığım bir yer olursa arkadaşlarla destekliyorum yani eksik kaldığım noktaları gidermeye çalışıyorum. Araştırmacı derken ancak bana verilen dokümanlar üzerinden eksik kalan yerleri tamamlıyorum ...” [K6]

Tablo 31. Araştırma Katılımcılarının Karma Eğitim Sistemindeki Dokümanların Durumuna İlişkin Temalar

Tema	(f)
Farklı Kaynak	5
Video	3
Pdf	3
Erişim	5

Araştırma katılımcılarına üçüncü görüşme sorusu olarak “Karma eğitim sisteminde bir konu anlamak için yeteri kadar farklı formatta kaynak var mı? Dokümanlar birbirinden farklı bilgiler içeriyor mu ve farklı formattaki dokümanların hangilerine erişebiliyorsunuz ?” sorunu sorulmuştur. **Farklı kaynak, video, pdf** ve **erişim** olmak üzere dört tema oluşturulmuştur. Alınan cevaplara göre ilk tema **farklı kaynak** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar kaynakların aslında birbirinden farklı olmadıklarını belirtmişlerdir. Kaynakların formatları farklı olarak bulunsa bile aynı bilgilerin yer aldığını söylemişlerdir. Videoların sadece ve sadece pdf deki bilgileri içerdiğini ve internetteki yer alan dokümanlardan kopyala yapıştır usulüne göre alındığını ifade etmişlerdir. Bunun yanında kendilerinin de farklı kaynak arayışı içinde bulunmadıklarını dile getirmişlerdir. Burada öğrencilerin durumlarından şikâyet ettiği ancak ve ancak değiştirmek için herhangi bir şey yapmadıkları görülmektedir. Katılımcı yanıtlarından direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“Farklı formatta kaynak yok. Bu konuda öğretmenlerin faydası oluyor tamam bizimde yapmamız gerekiyor ama. İngilizce öğretmenimiz fazlasıyla bize kaynak açıyor. Aslında erişmeye bizimde çabamız olması gerekiyor. ...” [K1]

“... .Teşvik edici bir şeyler olmalı. Bunu biz dışarıdan da bulabiliriz internet üzerinden araştırma yaparak da dersler edinebiliriz. Yani bizim hocalarımızın anlatması bir şeyi değiştirmiyor.” [K2]

“Farklı kaynak yok sadece anlatıyorlar o kadar yani oturduğun yerden. Mesela bir matematik dersini bile öğretmen oturduğu yerden bire bir yüz yüze gibi anlatıyor. ... Birbiriyle aynı bilgiyi içeriyor.” [K4]

“Asla yok. Şunu da fark ettim bize gönderilmiş olan pdfler o kadar komik ki internet sayfalarında çok rahat aynısını görebiliyorum. Direk kopyala yapıştır olayı kullanılmış. ...” [K5]

“...Hayır, içermiyor hocanın anlattıklarıyla dokümanlar zaten paralel gidiyor bunu dersi izleyen her öğrenci her birey çok rahatlıkla görebilir. ...” [K6]

Alınan cevaplara göre ikinci tema olarak **video** belirlenmiştir. Katılımcılar sistemde videoların yer aldığını belirtmişlerdir. Bazı dersin videolarının sistemde yer almadığını bununda büyük bir eksiklik olduğunu söylemişlerdir. Ayrıca videoların eksiklik içerdiğini herhangi bir değişik anlatım yolunun video üzerinde kullanılmadığını belirtmişlerdir. Bazen çalışırken videolara bakmaya gerek dahi görmediklerini ifade etmişlerdir. Videolarda hocanın kendilerine ödev verebileceğini bu sayede de hem sisteme hem de siteye daha fazla bir bağlılık oluşabileceğini söylemişlerdir. Videolar üzerinde en büyük sorun sade ve sıkıcı olmaları olarak göze çarpmıştır. Katılımcı yanıtlarından direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“Video sorunlu mesela bilişim teknolojileri dersinin videosu yok. ...” [K3]

“... .Video var sistemde. Video da pdf lerin öğretmenin okuyuşu yani bu bir eksiklik. Sonuçta onu da ben kendim okuyabiliyorum. ... Ne zamandan beri çalışıyorum orada videolara bakmıyorum bile...” [K1]

“...En azından soru cevap olabilir hoca der ki video da böyle böyle şunu açıklamanızı istiyorum ödevi yapacaksınız. Ve ben bunu bu hafta derste istiyorum dese o zaman daha fazla bir bağlılık olabilir o siteye...” [K1]

Alınan cevaplara göre üçüncü tema olarak **pdf** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar çalışırken sadece pdf lerden yararlandıklarını diğer dokümanlarla pek fazla uğraşmadıklarını belirtmişlerdir. Derslerde hocaların pdf de yer alan bilgileri aynen anlattıklarını hiçbir farklı anlatımın gerçekleşmediğini bunun da konunun anlaşılmasında yetersiz olduğunu söylemişlerdir. Anlatımının monolog olarak gerçekleştiğini bir şekilde müdahale edemediklerini ya da anlamadıkları bir yeri

soramadıklarını ifade etmişlerdir. Genel olarak bakıldığında sistemde pdf lerin dersler için var olduğu ancak konu anlatımında eksik kaldıkları söylenebilir. Katılımcı yanıtlarından direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“Pdf ve video var sistemde.Ne zamandan beri çalışıyorum orada videolara bakmıyorum bile direk pdf lerden hallediyorum işimi. ...” [K1]

“... Bazı derslerimizde pdf i alıyor karşınıza hoca onu okuyor. Pdf e bakıyorsun hoca aynı sırayla gidiyor yetersiz olduğu dersler var pdf e bağımsız kalınarak anlatılan derslerde de yeterli olduğunu düşünmüyorum. ...” [K5]

“O sistemde sadece pdf dokümanları var. Hoca dersi anlatıyor ama tabii ki burada monolog bir anlatım var. Hiçbir şekilde takıldığınız bir yeri soramıyorsanız acaba şurada ne demek istedi dediğinizde size cevap verebilecek biri yok. ...” [K6]

Katılımcılardan alınan yanıtlara göre dördüncü tema **erişim** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar içeriğe ve dokümanlara ulaşmada herhangi bir sorun yaşamadıklarını sadece dokümanlara ulaşmak için internet bağlantısı olmasının yeterli olduğunu söylemişlerdir. Ancak sistemin yavaş olmasının erişim sırasında sıkıntı yarattığını sözlerine eklemişlerdir. Sitenin yavaş olmasının yanı sıra herhangi bir özelliğinin de olmaması öğrencilerin üzerinde durduğu başka bir noktadır. Erişimle ilgili sorunlarında da çözüm bulup yer alabileceği bir forum sayfasının da hazırlanabileceğini söylemişlerdir. Katılımcıların en çok şikâyetçi oldukları konu dokümanların yetersizliği olarak göze çarpmaktadır. Katılımcı yanıtlarından direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

...Biz biraz cahil ilerliyoruz web sitesindeki içeriklere erişebiliyoruz ama dediğim gibi yetersiz. Pek etkin bir şey olmuyor. ...” [K2]

“... Böte portta sorun yok sitede pek bir sorun yok. Erişebiliyorum.” [K3]

“... .Erişebiliyorum erişimde bir sıkıntı yok internet olduğu her ortamda erişebilme durumum var. Her ne kadar sistemimiz çok yavaş olsa da .” [K5]

“... .Rahat erişebiliyoruz ama o erişim sağladığımız sitenin inanılmaz hiçbir özelliği yok çok basit lise öğrencisi bu işlere düşkün bir lise öğrencisi bile öyle bir forum sayfası hazırlayabilir iletişim yok. ...” [K6]

“...Her dersin dokümanını indirebiliyoruz siteden. ...” [K4]

Tablo 32. Araştırma Katılımcılarının Dersin Anlatımı Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Temalar

Tema	(f)
Etkileşim	5
Telekonferans	4

Araştırma katılımcılarına dördüncü görüşme sorusu olarak “Dersin anlatımı, işleyişi şimdiki duruma göre nasıl olmalıdır?” sorusu yöneltilmiştir. Dersin işlenişi **etkileşim** ve **telekonferans** olmak üzere iki temaya ayrılmıştır. Katılımcılardan alınan cevaplara göre ilk tema **etkileşim** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar dersin işlenişinde özellikle bire bir eğitim olması gerektiğinin üzerinde durmaktadırlar. Ders anlatırken öğretmene etki yapabilme imkânlarının olması gerektiğini, iletişimlerin daha fazla sağlanabilmesini belirtmişlerdir. Anlayamadıkları yeri dersin işlenişi sırasında öğretmenlerine sorabilecekleri bir ortam olması gerektiğini söyleyip bununda internet teknolojileri kullanılarak gerçekleştirilebileceğini belirtmişlerdir. Bazı katılımcılar derslerin canlı olmasa bile en azından sözel olmayan derslerde öğretmenlerin tahta kullanarak etkileşimi arttırarak anlamayı kolaylaştırmaları gerektiğini ifade etmişlerdir. Katılımcı yanıtlarından alıntılar direkt aşağıda verilmiştir.

“... .Bireysel olsa daha iyi hani nasıl diyeyim hocaya sadece ben kendim etki yapabileyim hocam şu şöyle mi bu böyle mi gibisinden hocanın kitap anlatımı gibi anlatması benim hoşuma gitmiyor biraz daha böyle örnekleri daha çok.” [K1]

“...Buraya da gelmeliyiz bire bir eğitimi de almalıyız. Video yerine belli saatlerde girilmeli buraya gelmek gibi bir şey. ...” [K2]

“... .Hocaya internet üzerinden soru sorma imkânımız olsa zaten derste soru soramıyoruz ders saati kısıtlı olduğu için ders anlatılıyor geçiliyor. Soru sormaya teşebbüs olmalı.” [K3]

“Matematikte bir tahta olsa hoca bol bol örnek çözerek anlatsa öyle daha iyi anlayabiliriz ama sadece kitaptan okuyup yazıp. Canlı bilmiyorum nasıl olur ama bir tahta kullanmaları daha iyi olur. ...” [K4]

“... .Kesinlikle internet üzerinden etkileşimin daha çok olduğu hocayla öğrencinin iletişim kurabildiği bir eğitim olmalıydı bu hocanın okuduğu değil.” [K6]

Alınan cevaplara göre ikinci tema **telekonferans** belirlenmiştir. Katılımcıların büyük bir çoğunluğu dersin işlenişinde telekonferans sisteminin olması gerektiğini belirtmişlerdir. Bu sayede temel olarak okula daha az gelececeklerini ve derslerden daha fazla verim alabileceklerini düşünmektedirler. Derslerin canlı verilirken de yoklama alınma durumunun devam etmesi gerektiğini söylemektedirler. Ayrıca bazı katılımcılar diğer bölümlerde ya da üniversitelerde böyle bir uygulama yapılırken kendi bölümlerinde neden uygulanmadığını da anlamadıklarını ifade etmektedirler. Telekonferans sisteminin uygulanması ilk tema olan etkileşimi de doğal olarak pozitif bir yönde etkileyecektir. Bu sayede de öğrencilerin öğrenme düzeyinin belirgin bir şekilde artacağı da söylenebilir.

“... .Telekonferans olmalı internet üzerinden.Bir zorunluluk olarak düşünün bunu yani mantiken internet üzerinde oraya girmek zorunda olalım yoklama alınsın mesela orada da ders orada anlatılsın...” [K2]

“... .Telekonferans daha iyi olur ama zaten geliyoruz buraya onu yapacaklarını pek saçma olur gibi geldi bana.Şöyle bir olsa herkes o saatte online olsa o şekilde hoca canlı canlı ya da izlese hep beraber bir de yoklama alsalar...” [K4]

“... .Hem chat hem de görüşme babında bir program olması gerekiyor bizim için diğer bölümlerde olduğu gibi neden böte de uygulanmıyor onu da anlamış değilim tabii ki.” [K5]

“... .Ben hoca anlatacak internetten ben onu göreceğim kamera olacak işte mikrofon olacak birbirimizin konuştuğlarını duyabileceğiz diğer katılan arkadaşlarımı görebileceğim onların da bir soru sorduğunda bende duyabileceğim sınıf ortamını kısacası onların olması gerekirdi bu sistemde. ...” [K6]

Tablo 33. Araştırma Katılımcılarının Karma Eğitim Sisteminde Zorlandıkları Kısma İlişkin Temalar

Tema	(f)
Ders	4
Okula Gelmek	2

Araştırma katılımcılarına beşinci görüşme sorusu olarak “Karma eğitim sisteminde en çok zorlandığınız kısım nedir” sorusu sorulmuştur. **Ders** ve **okula gelmek** olmak üzere iki tema oluşturulmuştur. Alınan cevaplara göre ilk tema **ders** olarak belirlenmiştir.

Katılımcılar sınavlarda zorlanmalarının sebebi olarak derslerin olması gereken gibi işlenmediğini ve de dersleri anlamadıklarını söylemektedirler. Bir grup katılımcıysa dokümanları indirip, dersleri takip ettiklerini hatta farklı kaynak ihtiyaçlarını hocaların önerdiğini böylece hiçbir sorun yaşamadıklarını belirtmişlerdir. Dersler konusunda zorlananlarsa bunun sebebi olarak sınıfın bir kısmının meslek lisesinden bir kısmının normal liselerden geldiğini belirtmektedirler. Meslek lisesinden gelenler matematik gibi görmedikleri derslerde zorlandıklarını ancak bilişim teknolojileri gibi alan derslerinde de düz liseden gelen arkadaşlarının aynı durumu yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bunun sebebi olarak her iki öğrenci grubu içinde altyapı eksikliği bu dersler için herhangi bir temellerinin olmadığı söylenebilir.

“En çok zorlandığım kısım bu konuda şu ayrıntıyı belirtiyim düz liseden gelenlerde var Anadolu lisesinden gelenler de var meslek lisesinden gelenlerde var. Biz meslek derslerinde mesela bilgisayar derslerinde ön plana çıkıyoruz çünkü meslek sınıfından gelmişiz meslek derslerini biliyoruz ama matematik derslerinden o derslerde ya da ne bileyim diğer derslerde daha önce görmediğimiz için o derslerde eksik kalıyoruz. Hocalarda biz biliyormuşuz gibi anlatıyor hepsinde. Yani onlar mat-2 de biliyormuş gibi anlattıklarında düz liseden gelenler dahi anlıyor biliyorlar konuya hakimler diğer bilgisayar derslerini de hoca bilenlere göre anlatıyor bu da bizim için rahat oluyor. ...” [K2]

“...zaten ders olması gereken gibi işlenmediği için... . Sınavlarda zorlanıyoruz zaten o da dersi anlamadığımız için.” [K3]

“... matematik dersi biz meslek liseliyiz mat-1 i görmedik lisede burada direk mat-2 den başladık hani sadece hoca burada konuyu anlatan iki cümle bir örnek geçtik öyle anlamıyoruz yani kendi çabalarımızla da anlamıyoruz çünkü bizde hani bir şey bilmiyoruz çalışsan da bir şey kazanmıyorsun.” [K4]

“... .Dokümanları alabiliyoruz onunla ilgili bir sıkıntımız yok internet üzerinden sürekli veriliyor oradan o hizmet onun dışında da kaynak derken farklı kaynakları hocalar veriyorlar şu kitabı alın diyorlar.” [K6]

Alınan cevaplara göre ikinci tema **okula gelmek** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar okula gelmenin kendilerini negatif yönde etkilediğini belirtmişlerdir. Okula gelme de özellikle zorlananların aynı zamanda başka bir işte çalışan öğrenciler olduğu görülmektedir. Alternatif olarak öğrenciler okula gelinecekse bile bunun zorunlu kılınmaması gerektiğini ifade etmektedirler. Ayrıca okula gelmek ile uzaktan eğitimin

temel olarak birbiriyle bağdaşmadığını ve bunu da anlamakta zorluk çektiklerini söylemektedirler. Katılımcı yanıtlarından direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“Okula gelmek benle beraber sınıf ortamında belki de yüzde 70–80 salt çoğunluğu geçen arkadaşlarımı mutlaka etkiliyor.Uzaktan eğitim ve karma öğretimin açılma sebebi binalar kurulmasın insanlar bir yerlere erişmek zorunda kalmasın bulunmuş olduğun yerden eğitimine devam etsin diye yapıldı ama amacından tamamen sapmış durumda. Okula gelme olayı azaltılmalı tamamen kesinlikle. Gelme olayı olacaksa da 4 hafta zorunlu kılınmamalı çok saçma.” [K5]

“Çalıştığım için buraya gelip gitmek beni çok zorluyor. Burada ben barınma ihtiyacını inanın çok ciddi şartlarda zorluklarla karşılıyorum. ...” [K6]

Tablo 34. Araştırma Katılımcılarının Karma Eğitim Sistemdeki Sınavlar ve Değerlendirme Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Temalar

Tema	(f)
Okul	6
Bilgisayar	4
Uygulama	4

Araştırma katılımcılarına altıncı görüşme sorusu olarak “Karma eğitim sistemindeki sınavlar ve değerlendirme nasıl olursa daha faydalı olur? Nasıl olmasını istersiniz?” sorusu yöneltilmiştir. Alınan cevaplara göre **okul**, **bilgisayar** ve **uygulama** olmak üzere 3 tema oluşturulmuştur. İlk tema **okul** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar sınavların okulda yapılmasının daha iyi olacağını belirtmişlerdir. Sınav atmosferini arkadaşlarıyla paylaşabildiklerini ve zaten okula geldiklerini bu yüzden okulda olmasının gerekliliğini belirtmişlerdir. Ayrıca okulda sınav zamanı herkesin bir araya geldiğini bu sayede de birlikte çalışabildiklerini söylemektedirler. Sadece teknolojiye uygun olmayan derslerin sınavların da okulda olabileceğini sözlerine eklemişlerdir. Katılımcı yanıtlarından direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“Okulda olacak sınav tipi.Okul ortamında daha iyidir... [K1]

“Okulda olması iyi o atmosferi paylaşmak ve sınav ortamında hissetmek kendimi güzel.” [K2]

“Okulda olsun. ...” [K3]

“Okulda olması daha mantıklı gibi geliyor bana en azından buraya geliyoruz. Diğer uzaktan gelen arkadaşlarımızda bazıları birkaç haftada bir geliyor hep bir araya gelince bazen çalışma imkânımız oluyor bilenler bilmeyenlere anlatıyor.” [K4]

“...uygun olmayan şu anki duruma teknolojiye uygun olmayan dersleri çıkartıp bunu çok aza indirgeyip okula da gelebilirim yani sorun yok.” [K5]

“...tamam, finaller biraz daha farklı o zaman da burada olmak gerekiyor ona katılıyorum. ... [K6]

Alınan cevaplara göre ikinci tema **bilgisayar** olarak belirlenmiştir. Katılımcıların genel olarak bilgisayar üzerindeki sınavlarda iki ayrı görüşü savunduğu görülmüştür. İlk grupta tanımlayabileceğimiz öğrenciler sınavların bilgisayar üzerinden yapılmasının sağlıklı olmayacağını düşünmektedirler. Bütün kaynakların elinin altında olacağını savunarak çalışan da çalışmayanında yüksek not alabileceğini söylemektedirler. İnternet sayesinde sınavların kopyaya açık olacağını bunun sonucunda da sınavların sağlıklı olamayacağını belirtmişlerdir. İkinci gruptaki öğrenciler yapılabilecek sınavların bilgisayar başında gerekli teknolojiler kullanılarak yapılabileceğini belirtmişlerdir. En azından final dışındaki sınavların internet başında kopya çekmeyecek önlemler alınarak olabileceğini finallerde de herkesin okula gelebileceğini belirtmişlerdir. Katılımcı yanıtlarından direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“Sınavlar böyle gayet iyi internet üzerinden sınav sağlıklı olmaz. ... İnternette kopya biraz daha açık aslında.” [K1]

“... .Yani ben bilgisayar başında sınava gireceğimi ben bilmiyorum bilgisayar başında sınav elinin altında zaten bir sürü kaynak var çalışan da yapar çalışmayan da yapar. Çan diye de bir şey var zaten yani bizim puanlarımız düşer o zaman gibi düşünüyorum ya da hak eden hak ettiğini almaz ki bilgisayar başında sınav olursa. ...” [K3]

“... .Yapılabilir dersler bilgisayar başında da yapılabilir. Eğer ki teknolojileri akıllı tahta ya da benzeri bir program kullanıp da ben çizimleri benzeri uygulama sorularını matematik olarak yapabileceksen bunu bana sağlamışlarsa yapılmalı...” [K5]

“Bence sınavlar bu quizlerde bu ödevlerde biz buraya bağlı kalmadan uzaktan yapılabilirdi. Örneğin quiz gibi basit sınavlar çünkü bir quiz oluyor mutlaka burada bulunmalısın olmadığın vakit giremiyorsun vizeler yani bence internette bilgisayar başında olabilirdi çünkü bulunduğun ortamda kamera olabilir ve seni görebilir nasıl soru çözdüğünü çünkü hani kopya durumu da düşünülerek böyle bir şey yapılabilirdi... .Final dışındaki değerlendirilmelerin internet teknolojilerini kullanılarak yapılmasını beklerdim böyle bu bölümden böyle bir sistemden. ...” [K6]

Alınan cevaplara göre üçüncü tema olarak **uygulama** belirlenmiştir. Katılımcılar sınavların uygulama olursa deneme yanılma yoluyla doğruya ulaşabileceklerini belirtmişlerdir. Özellikle bilişim teknolojileri dersi başta olmak üzere yapılabilecek derslerin sınavlarının uygulama olması gerektiğini söylemektedirler. Test olan sınavlarda, bilenlerden çok konuları iyi ezberleyenlerin daha yüksek notlar aldığını bunun da kendilerini olumsuz yönde etkilediğini ve bilenle bilmeyenin ayırt edilmesi için sınavların uygulama olarak yapılmasının kendi özelliklerini ortaya çıkaracağını ifade etmektedirler. Önemli olanın iyi not almak değil bilgisayar konusunda iyi bir bilgi ve donanıma sahip olmak olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcı yanıtlarından direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“... .Dersine göre değişir. Uygulama sınavı daha iyi olur dene yanıla dene yanıla yapabiliyorsun. ...” [K1]

“... .Test oluyor. Test daha iyi aslında şöyle bir dezavantajı var testin bizim için söylüyorum. Biz bilgisayarı anlıyoruz biliyoruz ileriye bilen bir öğretmen olarak gideceğiz fakat bilmeyen arkadaşlarda var bilgisayarı bunlar şu şekilde mezun olacaklar ezberleyecekler sınavda paşa paşa bizden daha iyi notları alıp dolduracaklar ileriye vasıfsız öğretmen olarak çıkacaklar. Biz de vasıflı ama sınava girip sınavdan kötü aldığımız için. Uygulama olsun isterim tabi.” [K2]

“... .Uygulama bazı dersler için çok böyle üzerine basa basa söylemek istediğim...” [K3]

“... .Bilişim teknolojileri sınavları uygulama olabilir ama diğerlerinin test olması daha mantıklı.” [K4]

Tablo 35. Araştırma Katılımcılarının Karma Eğitim Sisteminde En Çok Memnun Oldukları Kısma İlişkin Temalar

Tema	(f)
Diploma	5
Okul Günü	3

Katılımcılara yedinci görüşme sorusu olarak “Karma eğitim sisteminin sizi en çok memnun eden yönü nedir?” sorusu sorulmuştur. **Diploma** ve **okul günü** olmak üzere iki tema oluşturulmuştur. Alınan cevaplara göre ilk tema **diploma** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar bütün eksik yanlarına rağmen bu sistemde eğitim gördüklerini diploma alabilecek olmalarının en iyi yan olduğunu belirtmişlerdir. Bu

diplomada 1. ve 2. öğretimlerle aynı ifadenin yer alacağını öğretmen olabileceklerini söylemektedirler. Diploma özelliği sistemin bütün eksiklerini öğrencilerin gözünde birden kapatacağını söylenebilir. Çünkü öğrenciler alacakları bu diploma ile kendi mesleklerini istedikleri şekilde yapabileme imkânına sahip olacaklardır. Bunu düşünmeleri bile öğrencileri okula ve sisteme motive etmektedir.

“En çok memnun eden yönü diplomamda aynı şey yazacak. Ben ona çok seviyorum. Tamam, eksileri var ama bana büyük bir artısı nedir benim diplomamda normal yazacak.” [K1]

“Bu eğitim sisteminin beni en çok memnun eden yönü aslında ilerde öğretmen olacak olmam.Alacağım diploma oluyor.” [K2]

“Tabi diploma o konuda memnun ediyor ama şey daha sonra değişme gibi bir sorunu olmaz. ...” [K3]

“... .Sadece bir diploma almak herhalde.” [K4]

“...en azından eğitim alıp bitirdiğimde o diplomayla öğretmenlik yapabiliyor olacağımı düşünüyor olmam.” [K6]

Alınan cevaplara göre ikinci tema **okul günü** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar zor olsa da bu sistem sayesinde hem çalışıp hem de okuyabildiklerini belirtmişlerdir. Eğitim hayatlarının kendi hayatlarının önüne geçmemesini hedeflediklerini söylemektedirler. Çalışmayan öğrencilerse okul günlerinden memnun olduklarını dile getirmektedirler. Gerekirse okulda daha uzun süre kalabileceklerini belirtmişlerdir. Burada öğrencilerin içinde buldukları duruma göre sadece kişisel çıkarları doğrultusunda çıkarımlar yaptıkları söylenebilir. Katılımcı yanıtlarından direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“... .Yani ben karamsarım belki ama okulda az kalmak hiç de memnun etmiyor. Ben daha çok okulda bulunmak isterim. ...” [K3]

“... hem okuyup gerekiyorsa çalışıp... .Eğitim hayatının yaşamam gereken hayatın önüne geçmemesi.” [K5]

“Bu sistemin beni memnun eden yönü çok zor da olsa hem çalışıp hem okuyabiliyor olmam...” [K6]

Tablo 36. Araştırma Katılımcılarının Karma Eğitim Sisteminde Teknik Desteğe Ulaşmasına İlişkin Temalar

Tema	(f)
Çevrimiçi	6
Mail	4
Telefon	3

Araştırma katılımcılarına sekizinci görüşme sorusu olarak “Karma eğitim sisteminin teknik desteğine hangi yolla ulaşmak sizin için daha iyi olur” sorusu sorulmuştur. Alınan cevaplara göre **çevrimiçi**, **mail** ve **telefon** olmak üzere üç tema oluşturulmuştur.

İlk tema **çevrimiçi** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar online destek sağlanmasının daha iyi ve mantıklı olacağını, bu durumu destekleyeceklerini belirtmişlerdir. Eğer 24 saatlik kesintisiz destek sağlanmazsa internet yoluyla gene erişebilmek istediklerini söylemektedirler. Katılımcılar msn ya da chat formatının da teknik destek olarak kullanılabileceğini belirtmişlerdir. Sorunun sorulmasından sonra anında hem arkadaşlarından hem de görevlilerden gereken cevapları alabileceklerini ifade etmektedirler. Özellikle okudukları bölümde böyle bir sistemin olması gerektiğini belirtmişlerdir. Teknik desteğin şimdiki durağan halinin aksine hala canlı hala dinamik olması gerektiğini belirtmişlerdir. Katılımcılardan direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“... .Online destek olsa tabi daha iyi olur.” [K1]

“Teknik destek dediğim gibi böyle herkesin online olabileceği chat bir şey söylediğiniz gibi o tarz bir şey olsa. Online destek. Tabi ki herkes aynı platformda bulunuyor sonuçta herkes birbirinin sorularını cevaplayacak her zaman beraber bilgi akışının olacağı mailleşme yöntemi değil tamamen böyle dinamik.” [K2]

“... .Mesela o gün o an bir dersi indiremedim bir sorun çıktı o an geçiyorum artık. Ertesi gün indirmeye çalışıyorum. O an ne yapmak isterim.Online destek olabilir.” [K3]

“... .Online destek çok daha mantıklı olur.” [K4]

“... .Online teknik desteğin 24 saat olmayacağını göz önüne alırsak kesinlikle net üzerinden.Online destek eğer yapılabilirliği olabilirliği varsa kesinlikle desteklerim.” [K5]

“... .İnternet yoluyla erişim olabilir örneğin şey olabilir yani msn gibi bir sistem olurdu sorumu sorardım hemen bana cevap verilirdi online destek olabilirdi en önemlisi de bu biz böte öğrencisiyiz online desteğimiz çok az...” [K6]

Alınan cevaplara göre ikinci tema **mail** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar genelde mail yoluyla ulaşmaya çalıştıklarını ancak atılan maillere çoğu zaman cevap gelmediğini; cevap geldiği zamanda çok geç geri dönüldüğünü belirtmişlerdir. En azından zamanın önemli olmayıp attıkları maile cevap verilmesi gerektiğini söylemektedirler. Katılımcı yanıtlarından direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“... maille idare ediyoruz artık. ... biz mail attık hemen döndüler mi hayır dönülmedi. ...” [K1]

“Mail atmak olmaz maile cevap gelir gelmez.Zaten mail atılsa maile destek gelmez. ... [K3]

“... .Bir tek mail yoluyla ulaşabiliyorum İstanbul'dayken. ...” [K4]

“Birçok kez ulaşmak istedim ve hatta göndermiş olduğum mailleri bir ara kaydetsem mi diye düşündüm hiçbirine cevap alamadım.Ben göndereyim bir gün sonra gelsin cevabı iki gün sonra gelsin ama mutlaka gelsin cevabı.Net ortamında olsun. ... [K5]

Alınan cevaplara göre üçüncü tema **telefon** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar telefonla ulaşmaya çalıştıklarında kendileriyle yeteri kadar ilgilenilmediğini sürekli başka yerlere yönlendirildikleri belirtmişlerdir. Telefonla sorunlarının çözüme ulaşamadıklarını ifade etmişlerdir. Telefonla bir bilgiyi alabilmek için birkaç defa aramaları gerektiğini belirtmişlerdir. Katılımcı yanıtlarından direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“... kaldığım yerden dolayı telefonda değil.Telefon değil ya telefonla ilgilenmezler.Telefon edilse tamam öyle böyle oraya yönlendiriyor ama hiçbir çözüme ulaşılmıyor. ...” [K3]

“... bu işler telefonla falan olmaz bu işler. ...” [K5]

“Teknik desteğe şu an internetteki o böte porttan yeterince bilgi alamadığım için ben şu an telefonla bilgi alıyorum. Telefonla aldığım bilgilerde zaten bir bilgiyi alabilmek için 3-5 defa aramam gerekiyor. ...” [K6]

Tablo 37. Araştırma Katılımcılarının Karma Eğitim Sisteminde Akademik Desteğe İlişkin Temalar

Tema	(f)
İnternet	6
Okul	5

Araştırma katılımcılarına dokuzuncu görüşme sorusu olarak “Karma eğitim sisteminin akademik desteğine hangi yolla ulaşmak sizin için daha iyi olur?” sorusu sorulmuştur. **İnternet** ve **okul** olmak üzere iki tema oluşturulmuştur. Alınan cevaplara göre ilk tema **internet** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar 21. yüzyılda internet uzakta kalmadan online olarak ulaşmak istediklerini söylemişlerdir. Bugüne kadar maile ulaşmaya çalışanlarsa maillere cevap gelmediğini belirtmişlerdir. Maile cevap olsa bile anlaşılmayan bir konunun çözüme kavuşmayacağını belirtmişlerdir. Ders seçimi başta olmak üzere bu işlerin internette yapılması sayesinde okula boşu boşuna bu işler için gelmelerinin ortadan kalkacağını da sözlerine eklemişlerdir. Katılımcılardan direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“Online mutlaka. ... maile internet yoluyla ulaşılması gerekiyor.” [K1]

“Aynen internet üzerinden iyi olmaz mı sizce de. Olabilir tabii.” [K2]

“Cevap veremiyorum çünkü onlara dahi ulaşamıyorum. Yine aynı ikisi de aynı mail atılır ama cevap gelmiyor maile. ...” [K3]

“Hocadan bilgi almak mesela maile cevapla mesela bir şey anlamadın nasıl maile cevap verse yine anlamayacaksın. ...” [K4]

“... İnternet üzerinden yapılması benim için makul. İnternette uzak olmayı yeğlemiyorum. 21 yüzyılda herkes internette. Kısmi teknik destek. ...” [K5]

“... .Elbette ki mail olarak ders seçimi gibi basit bir şey için buraya gelmemize gerek yok. [K6]

Alınan cevaplara göre ikinci tema **okul** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar danışmanlık işlerinin yüz yüze olarak daha sağlıklı yürütüleceğini belirtmişlerdir. Bunun içinde kendileriyle ilgilenen kişilerin onların okulda olduğu günlerde okulda bulunmaları gerektiğini belirtmişlerdir. Özellikle ilk dönemde bir sorun oluştuğunda cuma ve

cumartesi günleri okulda kimseyi bulamadıklarını dile getirmektedirler. Öğrenciler okuldayken görevli öğretim elemanlarının okulda bulunmaması sorunların daha geç çözülmesine ve sistemin veriminin azalmasına yol açmaktadır. Ayrıca katılımcılar öğretmenlerinde dersleri cumartesiden alarak cuma gününe yığdıklarını ve hem danışmanların hem de öğretmenlerin cumartesi okula gelmek istemediklerini belirtmişlerdir. Okula gelmeyen kişilerinde kendilerine yardım edemeyeceğini ifade etmişlerdir. Katılımcı yanıtlarından direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“... .Biz okulda olduğumuzda onların okulda olması gerekir mesela. Ama cuma günleri galiba yoklar ve cumartesi günü okulda kimse olmuyor. ...” [K1]

“... .Danışmanlık işleri deniyor ya cumartesi günleri biz okuldayız. O gün mesela buradaki danışmanların Onur İşbulan’ın ya da bölüm başkanımızın okulda olması gerek. Bizimle ilgilenen sadece Onur İşbulan gözüküyor. Onun okulda olması gerek cumartesi günü onu bırakın hocalar bile okula gelmiyor doğru dürüst yani mesela 1. dönem derslerimiz ne oldu Cuma cumartesi programımız yayılmış. Birkaç saat cumaya birkaç saat cumartesiyeye ama bütün hocalarımız ne yaptı. Cumartesideki bütün dersleri alıp cumaya aktardılar. Yani cumartesi günü hocalar dahi gelmiyor ki danışmanlar gelsin. Danışmanların okulda olması gerekiyor.” [K3]

“... yüz yüze olması lazım. En azından okulda olduğumuz zaman ulaşırsak çok daha iyi olur.” [K4]

“Ben okulda olduğumda burada olmayan kişiye ne danışabilirim ki bire bir bir şey anlatamayacaksa benimle ilgilenmeyecekse burada olmamasını çok saçma buluyorum. Ben buradayken olmalı o kişi...” [K6]

“... sorularımıza bile doğru düzgün cevaplar verilmiyor ki. Geçen dönem bile bizimle ilgili olan kişi bizim dersler ilgili olsun herhangi sorunlarımızı soracağımız kişi danışmanımız haftanın bir günü hafta içi cuma günü burada olmamıza rağmen onu bile düşünmemişler. Böyle bir sistem kuruyorlar. Bu çocuklar cuma günü burada danışmanları da cuma günü burada olsun diye bir şey düşünmemişler. Hiçbir sıkıntımıza çare bulamadık çünkü bizimle ilgili bir kişi yok vuruyoruz kapıyı arıyoruz yok diyor bugün yok. ...” [K6]

“... .Ben geldiğimde özellikle ilk 7-8 hafta ciddi ciddi bizimle alakalı sorumlu olan hiçbir kişiyi bulamadım hepsinin kapıları kapalı özellikle cuma ve cumartesi günleri. ...” [K5]

Tablo 38. Araştırma Katılımcılarının Karma Eğitim Sisteminin Verimliliğinin Arttırılmasına İlişkin Temalar

Tema	(f)
-------------	------------

Tablo 38'in devamı

Ders Günü	4
Anlatım	3
Uygulama	3
Etkileşim	4

Araştırma katılımcılarına onuncu görüşme sorusu olarak “Karma eğitim sisteminin verimliliğini arttırmak için neler yapılmalıdır?” sorusu sorulmuştur. Alınan cevaplara göre **ders günü**, **anlatım**, **uygulama** ve **etkileşim** olmak üzere dört tema oluşturulmuştur. İlk tema **ders günü** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar ders günü sayısının artırılması gerektiğini mümkünse hafta içi günlerine de ders koyulmasını istediklerini belirtmişlerdir. Cumartesi günü okula derse gelen hocalarından ve kendilerinden başka kimsenin gelmediğini ifade etmişlerdir. Ayrıca daha çok verim alabilmek için boş zamanlarındaki ders saatlerinin de arttırılabileceğini ek ders yapabileceklerini belirtmişlerdir. Gerekirse okula bağımlılığında azaltılabileceğini söylemektedirler. Katılımcı yanıtlarından direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“Okula hafta içi mutlaka koyulmalı ve bence 3–4 güne ne kadar arttırılabilirse arttırılabiliyorsa o kadar arttırılması gerekir. ...” [K1]

“... .Ders günü sayısını arttırılabilir. Çünkü ya da şöyle cumartesi günkü mevzusu Perşembe Cuma olabilir diyorum. Cumartesi günü okul diye bir şey yok burada 48 kişi hatta 40 kişi geliyor buraya bir tane hoca geliyor.Ders günü sayısı arttırılabilir çünkü yetişmiyor. ...” [K3]

“Şimdi ben kendim için söylüyorum ama çalışan arkadaşlar da var gün sayısı arttırılsın.Ek ders olabilir. Mesela biz saat 9 da hocamız boş yasemin hoca 10 da bir dersimiz var. 9 da gelsek iki ders yapsak daha mantıklı olmaz mı? Daha çok verim alırız.” [K4]

“... .Buraya bağımlılık azaltılmalı çünkü burada yaşayan arkadaşlarım var sadece 1,5 gün derslere girebilmek için bütün bir hafta burada kalmak zorundalar ve kalan o 5,5 günlerini boşuna geçiriyorlar. ...” [K6]

Alınan cevaplara göre ikinci tema **anlatım** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar farklı anlatım yollarının kullanılması gerektiğini belirtmişlerdir. Derslerin internet üzerinden anlatılması gerektiğini söylemektedirler. Anlatımda çeşitliliği sağlamak için hem eş

zamanlı hem de eş zamansız eğitim uygulamalarının olmasını istediklerini belirtmişlerdir. Bazı öğrencilerse içerik ya da anlatımda değişikliğe ihtiyaç duymadıklarını belirtmişlerdir. Katılımcı yanıtlarından direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“... .İçerik ya da anlatımda değişikliğe gerek yok bence gayet iyi anlatıyorlar. ...”
[K1]

“... .Farklı anlatım yolları kullanılmalı. İnternet üzerinden olandan bahsediyorum. ...” [K2]

“... .Anlatımda çeşitlilik de zaten dediğim gibi olacak eş zamanlı eş zamansız şu şartlar altında çok rahat yapılabilir en basit net ortamı en basit veri tabanı altında bile yapılabilecek bir şeyler bunlar.” [K5]

Alınan cevaplara göre üçüncü tema **uygulama** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar ders günü sayısının arttırılmasına bağlı olarak uygulamanın da arttırabileceğini belirtmişlerdir. Belli günler konu işlenirken kalan günlerde de kendilerinin ödev veya sunum yaparak kendilerini geliştirebileceklerini belirtmişlerdir. Bazı derslerde konuların zor yetiştiğini bu yüzden fazlaca örnek ve uygulama yapılmadığını bunun sonucunda da dersi anlamakta zorluk çektiklerini belirtmişlerdir. Katılımcı yanıtlarından direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“... .Birer derse gelmeleri olmaz. 2 gün ders anlatılır öteki günler biz sürekli ödev ya da sunum yapabiliriz bizi geliştirmesi açısından.” [K1]

“... yetişmiyor, uygulama da yapılmıyor. Belki ders sayısı arttırılsa biraz uygulama da yapılır. ...” [K3]

“... .Hani daha çok matematik adına benim en çok problem yaşadığım ders o daha çok uygulama olsun ek ders olabilir. ...” [K4]

Alınan cevaplara göre dördüncü tema **etkileşim** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar verimin arttırılması konusunda en önemli öğenin etkileşimin sağlanması olduğunu belirtmişlerdir. Kendilerinin anlamadıkları yerleri sorabilecekleri bir ortam sağlanmasını istemektedirler. Etkileşimin internet üzerinden çok daha koordineli yapılabileceğini belirtmişlerdir. Bunun da herkesin katılacağı internette sınıf ortamının oluşturulacağı etkinlikler sayesinde olabileceğini belirtmişlerdir. Katılımcı yanıtlarından direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“... .İnternet üzerinden olandan bahsediyorum ben etkileşimde artmalı evet. ...” [K2]

“... .Matematikte soru sormaya kalksan soru soramıyoruz. Hoca zaten konuları zor yetiştiriyorum soru soramazsınız zaten diyor direk. Etkileşimi de ...” [K3]

“... .Etkileşim çok daha koordineli olmalı belli bir saat konup internet üzerinden belli bir eğitim verilmeli ve zorunlu kılınmamalı devam zorunluluğuna geliyor akabinde. ...” [K5]

“... .Ne olabilirdi internet üzerinden en azından daha etkileşimli dersler verilebilirdi. Böylelikle aradaki açık kapatılabilir. Ben buradaki ders sayısının daha az internet üzerinden hocalarla birebir yine hocaların anlattığı sınıf ortamının yaşatılabildiği ders sayısının fazla olmasını umuyorum.” [K6]

Tablo 39. Araştırma Katılımcılarının Karma Eğitimi Seçme Sebeplerine İlişkin Temalar

Tema	(f)
Meslek	3
Tercih	3
Çalışmak	2

Araştırma katılımcılarına on birinci görüşme sorusu olarak “Karma eğitimi seçmenizin sebebi nedir?” sorusu sorulmuştur. Alınan cevaplara göre **meslek**, **tercih** ve **çalışmak** olmak üzere üç tema oluşturulmuştur. İlk tema **meslek** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar bu eğitimi seçme sebepleri olarak okulu bitirdikleri zaman bilgisayar alanında diplomaya sahip olacaklarını belirtmişlerdir. Bu diploma sayesinde de kendileri için ideal meslek olan öğretmenliği yapabileceklerini belirtmişlerdir. Bu sayede de üretilen, yeni öğrenciler yetiştirebileceklerini söylemektedirler. Katılımcı yanıtlarından direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“Neden bu eğitimi seçtim öğretmenlik. Öğretmenlik benim için güzel ideal bir meslekti. Bilgisayar öğretmenliğini ayrı bir şey çünkü bilgisayara önceden beri gelen bir ilgim var ki mesleğimde web tasarımcılık normal hayatta. Üretmek, yeni öğrenciler kendi çevremi oluşturmak bunlar benim için iyi. ...” [K1]

“... bilgisayar adı altında kendimi sertifikalar ve dil olarak geliştirmek. Bildiğime dair bir resmiyete kavuşturmak. ...” [K5]

“Alacağım diplomayla da öğretmenlik yapabilecektim tabi düşündüğümü şu an yine yapıyorum. ...” [K6]

Alınan cevaplara göre ikinci tema **tercih** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar bu eğitimi seçmelerinin sebebini tercih hatası olduğunu belirtmişlerdir. Kimsenin bu bölüme bilerek gelmediğini, başvuru formunda 2 gün olan devam zorunluluğu durumunu gördüklerini söylemektedirler. Bazı katılımcılarsa okul puanlarının yettiği için bu bölümü tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Yanlış tercih yapanların dışında bu eğitimi seçen katılımcıların hepsinin devam zorunluluğu ve okul günleri hakkında bilgiye sahip oldukları söylenebilir. Katılımcı yanıtlarından direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“... .Ayrıca benim okul puanım buna yetti ben ek yerleştirmeden geldim bir de o yüzden de yazmak zorundaydım. Biliyordum ben buranın dersin günün 3/2 si falan olduğunu bilerek geldim.” [K1]

“Seçmemin sebebi yanlış tercih, tercih hatası.” [K3]

“Tercih hatası kimse bilerek buraya gelmedi zaten hani ÖSYM formunda da sadece 2 gün devam zorunluluğu vardır ama hani sadece onu gördüm ben. ...” [K4]

Alınan cevaplara göre üçüncü tema **çalışmak** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar hem okuyup hem de çalışabilmek için tercih edecekleri tek yerin bu bölüm olduğunu belirtmişlerdir. Bu sayede iki ayrı hayatı düzenli bir şekilde yaşayıp sonunda da istedikleri diplomayı alabileceklerini belirtmişlerdir. Katılımcı yanıtlarından direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“Karma eğitimi seçme sebebim ki kesinlikle benim burayı yazmamdaki tek sebep hem okuyup gerekiyorsa çalışıp... .Eğitim hayatının yaşamam gereken hayatın önüne geçmemesi.” [K5]

Tekrar söylüyorum hem çalışabiliyor olacağım hem de okuyor olacaktım iki işi bir arada yapabileceğim tek sistem buydu. ...” [K6]

Tablo 40. Araştırma Katılımcılarının Ekleme İstedikleri Sözlere İlişkin Temalar

Tema	(f)
Anlam	3

Araştırma katılımcılarına on ikinci görüşme sorusu olarak “Ekleme istediğiniz bir şey var mı?” sorusu sorulmuştur. Alınan cevaplara göre tek tema **anlam** olarak belirlenmiştir. Katılımcılar öncelikli olarak içinde buldukları sistemde bir kavram karmaşası olduğunu belirtmişlerdir. Kendilerine karma eğitim aldıkları söylenmesine

rağmen yüksek öğretim kurumunun kendi sitesinde bu sistemin uzaktan eğitim olarak tanımlandığını ifade etmişlerdir. Hangi eğitimin haklarına sahip olmaları gerektiğini bilmediklerini belirtmişlerdir. Öncelikli olarak bu sistemin gelen öğrencilere adı geçen bütün kavramların açıklanması gerektiğini belirtmişlerdir. Katılımcı yanıtlarından direkt alıntılar aşağıda verilmiştir.

“Karma eğitim değil biz buraya uzaktan eğitim olarak tercih ettik.Bunu düşünerek geldim diyebilirim. ...” [K4]

“... .Öncelikle yapmış olduğum şeyin kavram karşılığını gelmiş olan öğrencileri hepsine anlatırım karma eğitimin ne olduğunu uzaktan eğitimin ne olduğunu eşzaman eğitim nedir asenkron eğitim nedir nasıl yapılır nasıl yapılmalıdır böte de okuyan bir öğrenci uzaktan eğitim ya da karma eğitim alan bir öğrenciyle örgün eğitim alan bir öğrenci arasındaki fark ne olmalıdır. Karma öğretim yapan öğrencilerde mi olmalıdır geride mi olmalıdır? ...” [K5]

“... karşıma gelip sen karma öğretimsin diyorlar ben YÖK’ ün kendi sitesinden baktım direk karşılığımız uzaktan eğitim. Uzaktan eğitim olduğumuz için direk hiçbir hakka sahip değiliz. ...” [K5]

“... .Uzaktan eğitim şu anda yazılmayacak deniyor şu an o kadar çok şey söyleniyor ki burada karma eğitim diye geçiyor ama YÖK de hala aradığımızda uzaktan eğitim yazıyor ama burada karma eğitim diye geçiyor. Yökte de karma eğitim olsa. ... hepsinden yararlanabileceğiz o da bir aldatmaca mı nedir bilmiyorum “ [K3]

SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmanın sonunda aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir:

Katılımcılar karma eğitim sitesinin yüklenirken yavaş olduğunu, sorun çıkardığını ve hız bakımından geliştirilebileceğini belirtmektedir. Site görsel olarak incelendiğinde, sitenin gayet sade olduğu ve sayıca fazla grafik, animasyon gibi özelliklere sahip olmadığı belirtilmiştir. Sitenin daha kullanışlı ve amaca uygun olarak tasarlanabileceği görüşü vurgulanmıştır. Siteyi ilk defa kullanacaklar için yeteri kadar açıklayıcı yönergeye sahip olduğunu belirtmişlerdir.

Sitede yer alan dokümanların tamamen aynı bilgiyi içerdiği, birbirlerinin kopyası olduklarını söylemişlerdir. Sitedeki dokümanlara erişmek için internet bağlantısının yeterli olduğu belirlenmiştir. Siteden not indirmenin hızlı olduğu ancak video aktarımının yavaş olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Karma eğitim sisteminde en önemli eksiğin etkileşim olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Katılımcılar forum, chat gibi uygulamaların olmasının hem etkileşimi hem de verimi arttıracaklarını düşünmektedirler.

Katılımcılar kendilerini derslerin olduğu günlerde izleyici diğer günlerdeyse araştırmacı olarak gördüklerini söylemişlerdir. Daha önceden görmedikleri derslerde zorlandıkları sonucu çıkmıştır. Öğretmenlerinse sadece konuları hızlı bir şekilde anlatıp kendileriyle ilgilenmediklerini belirtmişlerdir. Konuların yüzeysel olarak anlatıldığı görüşü yoğunluk kazanmaktadır.

Katılımcılar tarafından sınavların okulda olmasının, bilgisayar başında olmasından daha iyi olduğunu söylenmiştir. Uygulama özelliği olan derslerde sınavların uygulama olması yönünde görüş bildirmişlerdir. Bu sayede ezberleme ya da kopya ihtimalinin ortadan kalkacağını düşünmektedirler.

Öğrenciler her ne kadar sistemi eleştirseler de mezun olduklarında alacakları diploma ile öğretmenlik mesleğini yapabilecek olmaları onları fazlasıyla memnun etmektedir.

Öğrenciler teknik desteğe büyük bir çoğunlukla ulaşamadıklarını böyle bir durumdaysa ya belediklerini ya da sistemden çıkıp belli bir süre sonra tekrardan girdiklerini söylemişlerdir.

Attıkları maillere ise asla cevap alamadıklarını ifade etmişlerdir. Teknik ve akademik desteğe çevrimiçi olarak ulaşmanın kendileri açısından en iyi çözüm olacağını düşünmektedirler. Danışmanlık işlerinde ise kendileriyle ilgilenen kişilerin derslerin olduğu gün okulda olması gerektiğini belirtmişlerdir.

Öğrencilerin bu programı tercih sebepleri olarak okul günleri ortaya çıkmıştır. Bazı öğrenciler okula daha az, hatta sadece final zamanı geleceklerini düşündükleri için bu bölümü yazmışlardır. Başka bir grup öğrenciyse devam zorunluluğunun olacağını tahmin etmediklerini söylemişlerdir. Az sayıdaki öğrencininse tercih sebebi puanın yetmesi ve tercih hatası olarak ortaya çıkmıştır.

Katılımcılar sistemin verimliliğinin artırılması için ders anlatımının geliştirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Derslerin etkisinin artırılması için etkileşim imkânının ve eş zamanlı eğitimin beraber yapılması gerektiğini söylemişlerdir. Ayrıca hem yüz yüze anlatılan hem de sitede verilen ders içeriklerinin geliştirilmesi gerektiği sonucu ortaya çıkmıştır. Sistemde eş zamansız iletişim uygulamalarının yer almadığını, eş zamanlı uygulamalarinsa gayet iyi uygulandığını söylemişlerdir. Öğrenciler klasik öğrenci modelinde olduklarından dolayı tahta kullanımının önemli olduğu görüşü ağırlık kazanmıştır.

Öğrencilerden bazıları sistemin verimi için ders günü sayısının arttırılmasını istemektedir. Herhangi bir işte çalışmayan öğrenciler bu fikri savunmaktadır. Çalışan kesimse verim için okula bağımlı olmanın azaltılıp internet üzerinden yapılan eğitimin etkisinin arttırılması görüşünü savunmaktadırlar.

Öğrenciler temel olarak uzaktan eğitim ve karma eğitim arasında bir anlam karmaşası yaşamaktadırlar. Tercih ederken kılavuzda bile uzaktan eğitim yazarken okula geldiklerinde karma eğitim olduğunu öğrendiklerini söylemişlerdir.

Bulunan sonuçlara göre getirilebilecek öneriler şu şekilde sıralanmaktadır:

- Karma eğitim sitesi görsel olarak farklı öğelerle geliştirilip daha kullanışlı ve düzenli hale getirilebilir.
- Karma eğitim sitesinden doküman indirimi özellikle video indirimi daha hızlı olabilir.
- Siteye bir derse ait birbirinden farklı bilgiler içeren farklı türdeki dokümanlar eklenebilir.
- Öğrencilerin hem öğretmenleriyle hem de arkadaşlarıyla sorularını ve bilgilerini paylaşabileceği forum ve sohbet odaları siteye eklenebilir.
- Sistemin her aşamasındaki etkileşim artırılarak sistemin verimi artırılabilir.
- Telekonferans sistemi kullanılarak dersler daha verimli ve etkili hale getirilebilir.
- Derslerin işlenmesi sırasında anlatımda çeşitlilik sağlanabilir.
- Derslerde daha fazla ayrıntıya girilip, çözülen örnek sayısı artırılabilir.
- Bir konunun işlenmesi için hem eşzamanlı hem de eş zamansız uygulamalar kullanılabilir.
- Okul günleri ve devamsızlık konuları daha esnek ayarlanabilir ya da çalışan öğrencilere başka haklar tanınabilir.
- Öğrencilere program hakkında bilgi verilebilir. Bu sayede öğrenciler nasıl bir sistemle karşı karşıya olduklarını daha iyi anlayarak kendi rollerini ona göre ayarlayabilirler.
- Öğrencilerin araştırmacı özelliğini gelişmesini sağlayacak ödevler ve projeler verilebilir.
- Teorik olmayan derslerde laboratuvar imkânlarının el verdiği sürece uygulama sınavları yapılabilir.

- Öğretmenlerin öğrenciler ve sistem üzerindeki etkisi artırılabilir.
- Öğrencilerin karşılaştıkları sorunları çözmek amacıyla teknik desteğe birkaç farklı yoldan (mail, telefon ve çevrimiçi) anında ulaşmaları sağlanabilir.
- Danışmanlık işlerindeyse karma eğitim programı ile görevli kişilerin dönüşümlü olarak ders günleri okulda bulunmaları sağlanabilir.
- Yüksek öğrenim kurumuyla iş birliğine girilerek yerleştirme kılavuzlarında da eğitim programının adı karma eğitim olarak değiştirilmelidir. Böylece öğrencilerin yaşadığı anlam karmaşası ortadan kalkacaktır. Aynı zamanda öğrenciler kazandıkları zaman alacakları eğitim hakkında kesin bir bilgiye sahip olacaklardır.

KAYNAKLAR

- AĞIR, Fatma (2007), *Özel Okullarda Ve Devlet Okullarında Çalışan İlköğretim Öğretmenlerinde Uzaktan Eğitime Karşı Tutumlarının Belirlenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- AKBEN, S.Batuhan, Abdulhamit Subaşı ve M. Kemal Kıymık (2009), “Mühendislikte E-Eğitim Uygulamasının Getireceği Sonuçlar”
http://www.yenibirakademi.com/bilisim_okulu/egitimmetod.asp?c=b
<http://www.kocbryce.com/kb.asp> (erişim tarihi:30.11.2009)
- AKÇA, Özlem (2006), *Sakarya Üniversitesi Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin İletişim engelleriyle İlgili Öğrenci Görüşleri*, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- AKPINAR, Yavuz (1999), *Bilgisayar Destekli Öğretim ve Uygulamalar*, Anı Yayıncılık, Ankara.
- ALBAY, Bedia (2007), “Uzaktan Eğitimin Temelleri”, Başkent Üniversitesi, Ankara,
http://mail.baskent.edu.tr/~20393092/kisisel_site/projeler/ogrenim_yonetim.doc
(erişim tarihi:10.01.2010)
- ALKAN, Cevat (1998) , *Eğitim Teknolojisi ve Uzaktan Eğitimin Kavramsal Boyutları*, Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, Ankara
- ALKAN, Cevat (1987), *Açıköğretim: Uzaktan Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırılmalı Olarak İncelenmesi*, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Yayın No:157, Ankara.
- ALKAN, Cevat (1981), “Açık Üniversite”, *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* Sayı 1-2 s.339-352. <http://www.education.ankara.edu.tr/ebfdergi/pdfler/1981-14-1-2/339-352.pdf> (erişim tarihi: 25.12.2009)
- ASLANTÜRK, Oğuz (2002), *Bir Web Tabanlı Uzaktan Eğitim Sisteminin Tasarlanması ve Gerçekleştirilmesi*, Yayımlanmamış Yüksek Mühendislik Tezi, Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü

- AÜ (2009), Anadolu Üniversitesi, <http://www.bde.anadolu.edu.tr> (erişim tarihi:10.12.2009).
- AYCOCK, Alan, C. , Garnham ve R. , Kaleta (2002), “Lessons Learned From the Hybrid Course Project”, *Teaching with Technology Today*, 8(6): March 20, <http://www.uwsa.edu/ttt/articles/garnham2.htm> (erişim tarihi: 15.03.2010)
- AYTEKİN, Çiğdem (2004), *Uydu Üzerinden Dijital Eğitim Platformu*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- BALCI, Meriç (2008), *Karma Öğrenme İle İlgili Öğrenci Görüşleri*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- BARBARA, A., A.B. Lewis ve M. MacEntee, (2005), Learning Management Systems Comparison, Informing Science and IT Education Joint Conference, Flagstaff, Arizona USA.
- BAYAM, Yavuz (2002), “Türkiye’de Uzaktan Eğitim ve Sakarya Üniversitesi Uygulaması”.
- BAYKUL, Y., S. Gelbal ve H.Kelecioğlu (2001), *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*, MEB Yayınları, Ankara.
- BONK, Curtis J. ve Charles R. Graham (2006), *Handbook of Blended Learning: Global Perspectives, Local Designs*, Pfeiffer Publishing, San Fransisco.
- BOYLE T. , C. , Bradley, P. , Chalk, R. , Jones ve P. , Pickard (2003), “ Using Blended Learning to Improve Student Success Rates in Learning to Program” , *Journal of Educational Media*, Vol 28, Issue (2-3), Pages 165-178, <http://staffweb.londonmet.ac.uk/~chalkp/res/Boyle-et-el-2003.pdf> (erişim tarihi: 22.04.2010).
- BÖTE (2006), <http://bote.balikesir.edu.tr/~bote0219/index.html> (erişim tarihi: 20.12.2009).

- BURNHAM, B. R. (1994), A Systemic View of Distance Education Evaluation: Finding Our Bearings, Paper presented at the annual conference on Distance teaching and learning, Madison, WI.
- CAN, Ertuğ (2005), *Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin Uzaktan Eğitim Yönetimini Değerlendirmeleri*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- CLARCK Ruth C. ve Richard E. Mayer (2003), *E-Learning and The Science of Instruction*, 2 nd edition, Pfeiffer Publishing, San Fransisco.
- ÇAĞILTAY, Kürşat (2001), “Uzaktan Eğitim: Başarıya Giden Yol Teknolojide mi Yoksa Pedagojide mi? ” <http://www.teknoturk.org/docking/yazilar/tt000037-yazi.htm> (erişim tarihi: 20.01.2010).
- ÇELİK, Zeynep (2006), *Web Tabanlı Otomasyon Ve Ölçme Değerlendirme Yönetim Sistemi: Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- ÇETİNER, M., Ç. Gencil, Y. Erten (1999), “İnternete dayalı uzaktan eğitim ve çoklu ortam uygulamaları”, 5.İnternet Konferansı Tebliğleri, Ankara, <http://inet-tr.org.tr/inetconf5/tammetin/gencil-egit.doc> . (erişim tarihi:10.12.2009)
- DEMİR, Zeliha (2008), *Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin Akademik Güdülenme Düzeyleri SAÜ örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- DEMİRAY, Uğur (1993), *Açıköğretim Fakültesi Yetişkin-Yaşlı Mezunları*, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, Yay. No: 692/338, Eskişehir.
- DEMİRER, Veysel (2009), *Eğitim Materyali Geliştirilmesinde Karma Öğrenme Yaklaşımının Akademik Başarı, Bilgi Transferi, Tutum Ve Öz-Yeterlik Algısına Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- DRISCOLL, Margaret (2002), “Blended Learning Let's Get Beyond the Hype”, http://www-07.ibm.com/services/pdf/blended_learning.pdf (erişim tarihi:05.04.2010).

- EREN, Erol (1988), *Yönetim ve Organizasyon*, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş. , İstanbul.
- ERSOY, Halil (2003), *Blending Online Instruction With Traditional Instruction in The Programming Language Course: A Case Study*, Yüksek Lisans Tezi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ERSOY, Mustafa, (2008), *Uzaktan Eğitim Öğretimin Yönetimi*, Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- GARNHAM, Carla ve Robert Kaleta (2002) , “Introduction to Hybrid Courses”, *Teaching with Technology Today*, Volume 8(10) , 6. <http://www.associatedcolleges-tc.org/cotf/COTFX/materials/smeatonHybridCoursesnotes.doc> (erişim tarihi: 15.03.2010).
- GRAHAM, Charles, K. Cagiltay, J. Craner, B. Lim ve T. M. Duffy (2000), *Teaching in Web Based Distance Learning Environment: an Evaluation Summary Based on Four Courses*, Center for Research on Learning and Technology Technical Report, Indiana University.
- HEINICH, R., M. Molenda ve J. D. RUSSEL, (1993), *Instructional Media And Technologies For Learning, Sixth Edition*, Macmillan Publishing Company, New York.
- HIZAL, Alişan (1983), *Uzaktan Öğretim Süreçleri ve Yazılı Gereçler*, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Yayınları, Ankara.
- HOLDER, Bruce A., (2007), *An Investigation of Hope, Academics, Environment, and Motivation Predictors of Persistence In Higher Education Online Programs*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Northcentral University.
- HOLMEBERG, Börje (1995), *Theory and Prastice of Distance Education*, Routledge Press, London and New York.
- İBÜ (2009), İstanbul Bilgi Üniversitesi e-mba Web Sitesi, <http://www.bilgiemba.net> (erişim tarihi: 10.12.2009).

- İNTERMEDİA (2010), “Öğrenim Yönetim Sistemi (Learning Management System)”,
http://www.im.com.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=13&Itemid=31 (erişim tarihi: 10.03.2010).
- İPEK, İsmail (2001), “Uzaktan Eğitimde Problem Analizi Süreci (gereksinimlerin analizi), Öğretimi Geliştirme ve Sonuçların Değerlendirilmesi Yaklaşımı”
Akademik Bilişim, 19 Mayıs Üniversitesi: Samsun.
- İŞBULAN, Onur, (2008), *Uzaktan Eğitim Web Sitesinin Kullanılabilirlik Düzeyi (Saü Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- İŞMAN, Aytekin (2008), *Uzaktan Eğitim*, 3. Baskı, Pegem Akademi, Ankara.
- İŞMAN, Aytekin (2005), *Uzaktan Eğitim*, 2. Baskı, Öğreti Yayınları, Ankara.
- İŞMAN, A., D. Karşlı ve B. Gündüz (2002), “Uzaktan Eğitimin Yönetimi: Bir Model Önerisi” Uluslar arası Açık ve Uzaktan Eğitim Sempozyumu, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir http://aof20.anadolu.edu.tr/bildiriler/Aytekin_Isman3.doc (erişim tarihi: 15.12.2009) .
- İŞMAN, Aytekin (1998), *Uzaktan Eğitim*, Değişim Yayınları, İstanbul
- JOHNSON, John (2002), “Reflections on Teaching a Large Enrollment Course Using a Hybrid Format”, *Teaching with Technology Today*, 8(6): March 20, <http://www.uwsa.edu/ttt/articles/jjohnson.htm> (erişim tarihi: 22.04.2010).
- KAYA, Zeki (2002), *Uzaktan Eğitim*, PegemA Yayıncılık, Ankara.
- KAYA, Zeki (1996), *Uzaktan Eğitimde Ders Kitapları (Açıköğretim Lisesi Örneği)*, Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi, Ankara.
- KAYE, Anthony ve Greville Rumble (1981), *Distance Teaching For Higher And Adult Education*, Croom Helm, London.
- KAYNAR, D. (2007), “Blended Learning (Karma Öğrenme)’de Yaklaşımlar ve Modeller”, Bülten, E-Learning Bilgilendirme Postası, http://buelc.boun.edu.tr/ebulten/sayi09/makaleler/blended_learningde_yaklasimlar_ve_modeller.html (erişim tarihi: 30.12.2009)
- KEEGAN, Desmond (1995), *Foundations Of Distance Education*, Routledge, Dublin.

- KEEGAN, Desmond (1993), *On Defining Distance Education, Distance Education: New Perspective*, Croom Helm, London.
- KHAN, Badrul Huda (2005), *Managing E-learning Strategies: Design, Delivery, Implementation and Evaluation*, Information Science Publishing, United States of America.
- KOOHANG, Alex ve Angela Durante (2003), “Learners' Perceptions Toward The Web-Based Distance Learning Activities-Assignments Portion Of An Undergraduate Hybrid Instructional Model”, *Journal of Information Technology Education*, Vol. 2, <http://informingcience.org/jite/documents/Vol2/v2p105-113-78.pdf> (erişim tarihi:22.04.2010).
- KÖKLÜ, Murat, (2005), *İstatistik Derslerinin Uzaktan Eğitimle İstatistiksel Güvenirliliği*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- MORGAN, Chris ve Meg O'Reilly (1999), *Assessing Open and Distance Learners*, Kogan Page, London.
- ODABAŞI, Ferhan ve Zeki Kaya (1998), “Distance Education in Turkey: Past, Present and Future”, *Uzaktan Eğitim Dergisi*, Winter 1998, s. 62-68.
- OSGUTHORPE, R.T. ve Charles R. Graham (2003), *Blended Learning Environments: Definitions and Directions*, The Quarterly Review of Distance Education, Volume 4(3), Pages 227-233.
- ÖZÇELİK, Durmuş Ali (1987), *Eğitim Programları ve Öğretim: Genel Öğretim Yöntemi*, ÖSYM Eğitim Yayınları No:8, Ankara.
- ÖZDİL, İlhan (1986), “Uzaktan Öğretimin Evrensel Çerçevesi ve Türk Eğitim Sisteminde Uzaktan Öğretimin Yeri”, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.
- ÖZEN, Üstün ve Selçuk Karaman (2001), “Web Tabanlı Uzaktan Eğitimde Sistem Tasarımı”, *Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi*, sayı 2, 81102. <http://www1.akdeniz.edu.tr/iibf/dergi/Sayi02/Ozen.pdf> (erişim tarihi:20.12.2009)

- ÖZER, Bayram (2007), *Öğrenci Merkezli Karma Öğretim Yönteminin Öğretimde Planlama ve Değerlendirme Dersinde Akademik Başarı ve Eleştirel Düşünmeye Etkisi*, Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÖZER, Bekir (1990), “Uzaktan Eğitim Sisteminin Evrensel Yapısı” *Kurgu Dergisi*, s. 569–594.
- ÖZKUL, Ali Ekrem (2007), “Mesleki ve Teknik Eğitimde E-Öğrenme Uygulama Örnekleri” , *Bilişim Kültür Dergisi*, Sayı 98 s. 9-12 www.tbd.org.tr/resimler/ekler/e98d81f82173049_ek.pdf (erişim tarihi:25.12.2009)
- RIFFELL, S.K. ve D.H. Sibley (2004), “Can Hybrid Course Formats Increase Attendance In Undergraduate Environmental Science Courses?” <http://www.jnrlse.org/view/2004/e03-16.pdf> (erişim tarihi:22.04.2010).
- ROBINSON, Reid A. (2004), “ Selected Faculty Experiences in Designing and Teaching Blended Learning Courses at Brigham Young University”, <http://digitalcommons.unl.edu/dissertations/AAI3147153/> (erişim tarihi: 15.03.2010).
- SEMERCİ, Çetin (2005). “İnternet Temelli Ölçmelerin Geçerliğini Sağlamada Yeni Yaklaşımlar”, *TOJET*, Volume 4, Issue 1, Article 17. <http://www.tojet.net/articles/4117.pdf> (erişim tarihi: 20.12.2009)
- SENEMOĞLU, Nuray (1997), *Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya*, Ertem Matbaacılık, Ankara.
- SIMONSON, M. , S. Smaldino, M. Albright ve S. Zvacek (2006), *Teaching and Learning at a Distance Foundations of Distance Education*, 3. Edition, Upper Saddle River, New Jersey.
- SINGH, Harvi (2003), “Building Effective Blended Learning Programs”, *Issue of Educational Technology*, Volume 43, Number 6, Pages 51-54.
- SINGH, Harvi ve C. Reed (2001), “A White Paper: Achieving Success With Blended Learning”, www.chriscolleassociates.com/BlendedLearning.pdf(erişim tarihi:05.04.2010).

- SÜ (2009), Sakarya Üniversitesi, <http://www.ido.sakarya.edu.tr> (erişim tarihi: 20.12.2009)
- ŞİMŞEK, Eren (2009), *Karma Öğrenmenin Fizik Öğretmeni Adaylarının Bilgisayar, İnternet ve Web Tabanlı Öğretime Yönelik Tutumlarına Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- TEKİN, Halil (1996), *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*, 10.Baskı, Yargı Yayınevi, Ankara.
- TOPER, Öznur (2010), “Eğitim Yönetim Sistemi Nedir ve Niçin Önemlidir?” , <http://www.enocta.com/web2/ContentShowOne.asp?CType=2&ContentID=182&T=5> (erişim tarihi: 10.01.2010)
- TOPRAKÇI, Erdal (2008), *Sınıfa Dayalı Yönetim*, Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- TURGUT, Mehmet Fuat (1995), *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metotları*, 10. Baskı, Yargıcı Matbaası, Ankara.
- UŞUN, Salih (2006), *Uzaktan Eğitim*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- ÜNAL, Dilşat Peker (2007), “Harmanlanmış – Karma Öğrenme Ortamları”, <http://egitek.meb.gov.tr/EgitekHaber/EgitekHaber/s76/yazarlar/D%C4%B1lsad.htm> (erişim tarihi:20.05.2010).
- ÜNSAL, Haluk (2006), “Yeni Bir Öğrenme Yaklaşımı: Harmanlanmış/Karma (Blended) Öğrenme”, *VII. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi*, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, 7-9 Eylül 2006.
- VALIATHAN, Purnima (2002), “Blended Learning Models”, Learning Circuits ASTD’s Source for E-learnig, http://www.astd.org/LC/2002/0802_valiathan.htm (erişim tarihi: 30.04.2010)
- VARIŞ, Fatma (1988), *Eğitim Bilimine Giriş*, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, No:159, Ankara.

- VAUGHAN, Norm (2003), “Blended Learning Model”, www.ucalgary.ca/~nvaughan/norm/blendeduofs2003.htm (erişim tarihi:05.04.2010).
- VERDUIN, R. John ve Thomas A. Clarck (1994), *Uzaktan Eğitim: Etkin Uygulama Esasları*, Çev., İknur Maviş, Anadolu Üniversitesi Basımevi, Eskişehir.
- YALÇINKAYA, Sinan, (2006), *Web Tabanlı Uzaktan Eğitim Sistemi ve Çukurova Üniversitesi Öğretim Elemanlarının Yatkinlıkları*, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- YAMAN, Erkan (2009). Psiko şiddete (Mobbing) Maruz Kalan Öğretim Elemanlarının Örgüt Kültürü ve İklimi Algıları, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 10(1), s. 547–578.
- YENİAD, Mustafa, (2006), *Uzaktan Eğitimde Kullanılmak Üzere Web Tabanlı Bir Portal Yazılımı Geliştirme*, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- YILDIRIM, Ali ve Hasan Şimşek (2008), *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, Geliştirilmiş 6. Basım, Seçkin Yayınevi, Ankara.
- YÜ (2009), Yesevi Üniversitesi İnternet Üzerinden Eğitim, http://www.yesevi.edu.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=15&Itemid=60 (erişim tarihi: 20.12.2009)
- ZIRHLIOĞLU, Çağatay, (2006), *Türkiye Genelinde Bölgeler Arasında Bilgisayar Kullanımı ve Uzaktan Eğitim İle İlgili İstatistiksel Analiz*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

EKLER

Ek1. Demografik Özellikler

Sevgili Arkadaşlar,

Uzaktan eğitimle ders alan öğrencilerin kendi kullandıkları sistemi değerlendirmelerini amaçlayan bir çalışma yapmaktayım. Bu veri toplama aracı, söz konusu araştırmam için önem taşıyan bir takım kişisel ve genel bilgisayar bilgilerini içeren toplam 11 sorudan oluşmaktadır. Sizden istenilen, veri toplama aracındaki her bir soruyu durumunuzu en iyi yansıtan seçeneği işaretleyerek cevaplamanızdır. Yanıtlarınız araştırma sonuçlarının sağlıklı bir şekilde değerlendirilmesine yardımcı olacak ve yaptığım çalışmaya katkıda bulunacaktır. Gösterdiğiniz ilgi ve değerli zamanınızı ayırdığınız için hepinize teşekkür ederim.

Caner ÇAĞLAR

Ad Soyad:

1. Cinsiyetiniz
 Bay Bayan
2. Doğum Yılıınız 19...
3. Sürekli kullandığınız bilgisayarınız var mı?
 Evet Hayır
4. Kaç yıldır bilgisayar kullanıyorsunuz?
 0-3 yıl 4-6 yıl 7-9 yıl 10 yıl +
5. Günde kaç saatinizi bilgisayarın başında geçiriyorsunuz?
 0-3 saat 4-6 saat 7-9 saat 10 saat +
6. İnternete en çok nereden bağlanıyorsunuz?
 Ev Okul Cafe İşyeri
7. Günde kaç saatiniz internette geçiyor?
 0-3 saat 4-6 saat 7-9 saat 10 saat +
8. İnternette en çok zamanı neye harcıyorsunuz?
 Chat Ders Download Oyun Eğlence
9. Uzaktan eğitim sistemine ne kadar sıklıkla giriyorsunuz?
 Her gün 2 günde 1 Haftada 1 Sadece sınav zamanı
10. Uzaktan eğitim sistemine bağlandığınızda ne kadar zaman bağlı kalıyorsunuz?
 0-3 saat 4-6 saat 7-9 saat 10 saat +
11. Gelir durumunuz?
 0-499 TL 500-999 TL 100-1500 TL 1500 + TL

Ek2. Anket Soruları

Sevgili Arkadaşlar,

Uzaktan eğitimle ders alan öğrencilerin kendi kullandıkları sistemi değerlendirmelerini amaçlayan bir çalışma yapmaktayım. Bu veri toplama aracı, söz konusu araştırmam için önem taşıyan 16 adet açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Sizden istenilen, her bir soruya kendi düşüncelerinizi yazmanızdır. Yanıtlarınız araştırma sonuçlarının sağlıklı bir şekilde değerlendirilmesine yardımcı olacak ve yaptığım çalışmaya katkıda bulunacaktır. Göstermiş olduğunuz ilgi ve değerli zamanınızı ayırdığınız için teşekkür ederim.

Caner ÇAĞLAR

1. Sitenin görsel yönünü değerlendir misiniz? (yüklenmesi, renkleri, düzeni, görünüşü)
2. Sitedeki navigasyon yeterli mi? Eksik olan yönleri var mı?
3. Sistemi ilk defa kullanacak kişiler için site açıklayıcı mı? Yönergeler yeteri kadar bilgi veriyor mu?
4. Sitede bir konuyu öğrenmek için yeteri kadar ve farklı formatta bilgi var mı? (resim, ses, video, animasyon, yazı)
5. Ödevlere konulan süreyi değerlendirir misiniz?
6. Eş zamanlı ve eş zamansız iletişim uygulamaları dersi anlamanıza katkı sağlıyor mu?
7. Yapılan değerlendirmenin sağlıklı ve yeterli olduğunu düşünüyor musunuz? Bu değerlendirmenin güçlü ve zayıf yönleri nelerdir?
8. Kısa sınavların bilgisayar sisteminde olması sizi nasıl etkiliyor?
9. Sitede bir sorunla karşılaştığınızda ne yapıyorsunuz ve teknik desteğe her zaman ulaşabiliyor musunuz?
10. Dosya aktarımı yeteri kadar hızlı sağlıyor mu? (ödev yollama, video yükleme, not indirme)
11. Uzaktan eğitim almanızın sebebi ve uzaktan eğitim olmasına rağmen okula gelmek nasıl bir duygu?
12. Karma eğitim sistemin etkililiğini-verimini arttırmak için neler yapılabilir? (Ne tür stratejiler kullanılabilir)
13. Karma eğitim sistemin aksayan ve iyi yönleri nelerdir?
14. Karma eğitim sistemindeki kendi rolünüzü anlatır mısınız? Değerlendirir misiniz?
15. Karma eğitim sistemindeki sistemdeki öğretmen rolünü anlatır mısınız? Değerlendirir misiniz?
16. Ekleme istediğiniz başka bir şey var mı?

Ek3. Görüşme Soruları

1. Karma eğitim sistemin en önemli eksiği nedir? Siz bu sistemde neyi değiştirdiniz?
2. Karma eğitim sisteminde içinde bulunduğunuz durumu (rolünüzü) nasıl tanımlarsınız?
3. Karma eğitim sisteminde bir konuyu anlamak için yeteri kadar farklı formatta kaynak var mı? Farklı formattaki dokümanlara erişebiliyor musunuz? Hangilerine?
4. Dersin anlatımı, işleyişi şimdiki duruma göre nasıl olmalıdır?
5. Karma eğitim sisteminde en çok zorlandığınız kısım nedir?
6. Karma eğitim sistemindeki sınavlar ve değerlendirme nasıl olursa daha faydalı olur? Nasıl olmasını istersiniz?
7. Karma eğitim sisteminin sizi en çok memnun eden yönü nedir? Neden memnun etmektedir?
8. Karma eğitim sisteminin teknik desteğine hangi yolla ulaşmak sizin için daha iyi olur?
9. Karma eğitim sisteminin akademik desteğine hangi yolla ulaşmak sizin için daha iyi olur?
10. Karma eğitim sisteminin verimliliğini etkisini arttırmak için neler yapılmalıdır?
11. Karma eğitimi seçmenizin sebebi nedir?
12. Eklemek istediğiniz başka bir şey var mı?

Ek4. Anket Cevapları

Öğrencilerin 16 adet açık uçlu soruya verdikleri cevaplar aşağıda yer almaktadır. A ile başlayan ve yanında rakam olan kısım katılımcının araştırmada sahip olduğu kod numarasıdır. Soruların karşısından yer alan * işaretiyse katılımcının o soruya cevap vermediğini göstermektedir.

A1

1. *
2. *
3. Hayır, yeterli değil. Çünkü siteye ilk giren kişi uzaktan eğitim nedir ne değildir diye açıklamamış orada.
4. *
5. *
6. *
7. *
8. Kısa sınavlar okulda oluyor.
9. Teknik servis falan yok. Kimse bizimle ilgilenmiyor. Mail atın diyorlar. Mail atıyoruz danışman hocalara mail atıyoruz. Kimse cevaplamıyor.
10. *
11. *
12. *
13. Aksayan yönleri çok. Sistem sanki yeni sistemi kuranlar iyice hazırlanmamış.
14. *
15. *
16. Bu sistemde okuyan bir öğrenci olarak bu sistemi pek beğenmedim. Nedeni ise mesela matematik dersi hoca oturarak ders anlatıyor ders anlaşılıyor. Ve de sınavlarda örgünlerle aynı soruları çözüyoruz.

A2

1. Genel olarak pek iyi değil. Video ve dersler dışında linkler çalışmıyor. Daha kullanışlı ve amaçlı olabilir.
2. Yeterli değil. Rahat kullanımlı ve hocalarla iletişim kurmak için bir bölüm oluşturulabilir.
3. Hayır. İlk defa görecekler sorun yaşayabilir.
4. Video olarak hocalar kısaca ders anlatıyor. Daha etkili ve öğretici olabilir.
5. Ödevlere konulan süre yeterli. Fakat grup ödevlerinde sorun yaşıyoruz. Ben burada kalmıyorum. Dersler olduğu gün Hendek'e geliyorum. Grup ödevleri için erken geldim ama bunu diğer grup arkadaşlarımdan göremedim. 7 kişilik grup ödevi sadece 3 kişi olarak yaptık. Böyle olunca diğer ödevlerimiz aksadı. Bizim için kötü oldu.
6. *
7. Karma eğitimin ilk öğrencisiyiz. Çoğumuz burayı tercih listesine yazarken 2 gün devam zorunluluğu olduğunu bilmiyordu. Bu yöntemin öğrencileri birçok sorun yaşıyor. Yaşamayan bilmez tabi biraz buna uyuyor. Tam anlamıyla değerlendirmek için okuldaki durumumuzu görmeniz daha iyi olacaktır.
8. Bilgisayar ortamında olmuyor olsa çok daha iyi olur diye düşünüyorum.
9. Her zaman değil hiçbir şekilde ulaşamıyoruz.
10. Ödev yollama diye bir kavram yok. Video yüklemeye, not indirmede sorun yok. Ama videolar çoğu zaman duraksıyor.

11. Bu üniversiteyi tercih ederken okuduğumuz bölümle ilgili uzaktan eğitim bölümünü de yazdık. Bilinçli bir tercih değildi. Formun arkasından aldığımız bilgiler yeterli değildi. Ben 2 gün devam zorunluluğu olduğunu biliyordum. Harcın bu kadar yüksek olduğunu bilseydim ben ve arkadaşlarım eminim tercih etmezlerdi. Uzaktan eğitim olduğu halde okula gelmek kötü. Okula gelmek üniversite eğitimi alıp, öğrencilere karışmak güzel ama sistemin adının uzaktan eğitim olması kötü hafta içi olması daha mantıklı olurdu diye düşünüyordum.
12. Ders günleri arttırılabilir. Öğretmenlerimizle daha çok vakit geçirme şansı olabilir.
13. Belirli bir sınıfımız olmadığı için derslikleri bulma da zorluk yaşıyoruz. Öğretmenler ilk zamanlarda dersleri aksattı. Bu sistemde iyi bir yön göremiyorum.
14. Sadece bir öğrenciyim. Bu yöntemde yapabileceğim pek de bir şey yok açıkçası.
15. İnternetteki videolar olduğu için oradan çalışma imkânımız olduğu için, öğretmenlerimiz sınıfta anlatmadığı konuları sınavda sorumlu tutuyor. Yeterli bilgiyi alamadığımız zaman biz zor durumda kalıyoruz.
16. Bütün sorunları dile getirdiğimi düşünüyorum. Bir kere daha düşünülürse hepimiz ve üniversitemiz adına çok iyi olur.

A3

1. Sitenin görsel durumu iyi sayılabilir. Yükleme uzun süresi ama bu durum bilgisayarından kaynaklanmıyor. Sitede çok sık arıza oluyor ve sisteme ulaşılmıyor. Üstelik açıldıktan biraz sonra yavaşlıyor. Sürekli aynı hızda değil.
2. İdare eder düzeyde. Basit yapılı bir site olduğu kolay
3. Açıklayıcı ve yeterli
4. Sadece pdf ve video formatında bilgiler var. Onlar biraz daha açıklayıcı olsa daha iyi olur.
5. Sitede ödev yok
6. Dersi kampusta işledikten sonra internetten takip ediyorum. Yoksa anlaşılmıyor.
7. *
8. Bilgisayar sisteminde sınav olmuyor.
9. E-maile ulaşılıyor. Telefonla ulaşabiliyorum o da her zaman değil.
10. Yeterli değil, videolar takılıyor. Pdf açılması ve indirmesi kolay fakat sistemdeki slâytlar çok yavaş açılıyor.
11. Açıkçası pek bir fark yok.
12. *
13. Sistem teknolojik yönden zayıf
14. Bu sistemde bizim rolümüz sadece izleyici konumunda
15. Öğretmeninde bu sistemde pek bir rolü olduğunu düşünmüyorum. Sistem ucundaki teknik ekibin elindeki gibi.
16. Siteye canlı dersleri konmalı. Derslerin gerekli olanları tahta üzerinde yazılı olarak anlatılmalı.

A4

1. Yüklemede bazen sorun yaşanıyor. Düzen görünüşte problem yok.
2. İdare eder.
3. Açıklayıcı.
4. Yazı ve sadece hocanın anlattığı video yetersiz. Bize verilen pdf ve videolardaki konu aynıdır. Bu böyle olmamalı.
5. Bütün ödevler bir haftaya sıkıştırılıyor. Bilgisayar sisteminde ödev yok.
6. Böyle bir uygulamanın varlığından haberim yok.
7. *

8. Kısa sınavlar fakültede gerçekleştirilmekte.
9. Hiçbir şey yapamıyorum.
10. Video yüklediği halde donup, kalıyor.
11. Eğer sistemin adı uzaktan eğitimse okula gelmenin mantığı yok ki biz okulda bulunuyoruz. Tüm öğrencilerle eşit haklara sahip olmamız gerekli.
12. Öğretmen-öğrenci etkileşimi artırılmalı.
13. Henüz hiçbir şey oturmuş durumda değil.
14. Kendi özverimize bağlı olarak ilerleyecek bir sistem
15. Öğretmenler, diğer öğretimlerle bizi ayrı görüyorlar.
16. Eğitim fakültesi sitesinde bölümümüze ait çok az bilgi var. Daha açıklayıcı olmalı.

A5

1. Görsel olarak değil de, görünüşte çalışmayan link ve kutular var.
2. *
3. *
4. *
5. *
6. *
7. *
8. *
9. *
10. *
11. *
12. *
13. *
14. *
15. *
16. *

A6

1. *
2. *
3. *
4. *
5. *
6. *
7. *
8. *
9. Benden kaynaklanan sorun olduğunda çözmeye çalışırım. Benden kaynaklanmayan bir sorunsu düzeltilmesini beklerim.
10. Aktarım hızını yeterli bulmuyorum. Derslerimizi indirmekte zorlanıyoruz.
11. İstedğim bölümü okumak için tek şansım uzaktan eğitim olduğundan bu bölümü tercih ettim.
12. *
13. *
14. *
15. *
16. *

A7

1. Hocalarımızın nette ders anlatışını beğenmiyorum. Dersleri anlayamıyorum yetersiz geliyor.
2. Yetersiz
3. Hayır, hatta fazlasıyla yetersiz.
4. Hayır yok. Zaten dersleri anlayamıyorum. Videolar çok fazla yetersiz. Sadece çıktıları alıyorum evde çalışıyorum ve o kadarı ile sınava giriyorum. Bu eğitim sistemiyle bizler hiçbir şey öğrenemeyiz ve mezun olamayız. Olsak dahi boş mezun oluruz.
5. Hocalarımızın videoları zaten yetersiz olduğundan dolayı konudan bir şey anlamadığımızdan dolayı sürenin bir önemi yok.
6. *
7. *
8. Kısa sınavlarımız bilgisayar sistemi ile olmuyor. Olmaması da daha uygun olur.
9. *
10. Evet. Sistemin hızı yeterli
11. Yanlış tercih yaptığımdan dolayı şu anda çok pişmanım. Gerçekten tekrar tercih hakkım olsaydı asla uzaktan eğitimi tercih etmezdim. İki gün okula gelmemiz yetersiz. Okul günleri cuma, cumartesi şeklinde açıklandı. Fakat hocalarımızın çoğu derslerimizi cuma gününe aldı. Derslerimiz fazlasıyla aksıyor.
12. Ders programına uyulabilir. Nette ki eğitim sistemi ile daha fazla ilgilenebilirler. Videolar özellikle hocalarımız dersi daha iyi anlatabilir, daha akıcı götürebilirler.
13. *
14. *
15. *
16. Uzaktan eğitim olduğumuzdan dolayı öğrenim kredisi, katkı kredisi, burs alamıyoruz. Devlet yurdunda kalamıyoruz. Tüm bu olanaklardan mahrumuz. Özellikle bu konularla ilgilenilmesini istiyorum.

A8

1. Renk, düzen ve görünüş yönünden iyi buluyorum. Ama yüklemde çoğu zaman sorun yaşıyorum.
2. Yeterli değil. Uygulama üzerinde çok eksikleri var. Sadece konuyu metinsel olarak anlatılıp geçiliyor. Uygulama yok konuyla ilgili.
3. Site yeterince açıklayıcı ama yönergeler konusuna gelince yeterli bulmuyor.
4. Yok. Çünkü sadece anlatımsal video var. Görsel yöne hitap etmekte eksik kalıyor daha resimli ve daha canlı olabilir.
5. Yeterli buluyorum zaman konusunu.
6. *
7. *
8. Kısa sınavlarımız hepsi sınıf ortamında olduğundan böyle bir şey hakkında değerlendirme yapamam.
9. Teknik desteğe veya arkadaşlardan yardım almaya çalışıyorum.
10. Daha hızlı olabilir diye düşünüyorum. Özellikle video aktarımında çok zaman kaybı yaşıyorum.
11. Uzaktan eğitim olduğunu bilmeden yazdım. Yanlış tercih yaptım. Uzaktan eğitimse okula gelmek istemiyorum. Devam zorunluluğu olmasın veya herkes zorunlu ders saatlerini bulunduğu ilin üniversitesinde bulunan böte bölümünden alsın veya programın örgün eğitim olmasını istiyorum.
12. Daha fazla uygulamalı eğitimin olmasını ve daha fazla resim ve animasyonlu olmasını istiyorum.
13. *

14. Videolardan dersleri dinleyip kendim tekrar etmeliyim.
15. Öğretmenin rolü pek yok. Bilgisayarın rolü daha çok var. Öğretmenler dersi olan günlerde de o kadar hızlı geçiyor ki hiçbir şey anlaşılmıyor.
16. *

A9

1. Kullandığım internet zayıf olduğu için site yüklenmesi falan uzun sürüyor. Diğer düzenler yeterli düzeyde.
2. Yeterince iyi.
3. Her şey ortada yazıyor zaten bilgilendirmeye gerek yok
4. İki farklı format var. Biri pdf biri mpeg dosyaları ama ben yanlış bir bölüme geldiğim için ikisini de anlamıyorum.
5. Sitede ödev yok.
6. Böyle bir uygulama şu an yok ve olmayacak sanırım.
7. Böyle bir değerlendirme yok. Sitede sadece video ve pdf var.
8. Böyle bir sınav yok zaten link yok.
9. Hiçbir destek yok. Zaten videolar çok zor açılıyor.
10. Hayır ders videolarını kendi bilgisayarımıza indirmemiz çok zor. Her yerde denedim indirme çok zayıf ve bazı derslerin videoları bile yok.
11. Zaten başta yaptığım bir hata yüzünden uzaktan eğitim ile hiçbir konuyu anlamıyorum. Benim ders anlama yöntemim okula gelmek. Okula gelmeyince kendimi öğrenci olarak görmüyorum.
12. Benim için fark etmez. Ben örgün eğitim ile ders anlarım.
13. Site çok yavaş, iyi yönü yok. Normal bir site gibi.
14. Kendi bir rolüm yok. Dersleri anlamaya çalışıyorum.
15. Öğretmenin rolü bizlerle görüşmediği için az. İlgi göstermesi lazım ama öyle bir şey yok.
16. Öğretmenlerin az ilgilenmesi. Sitede videolar var ama benim için yeterli değil video üzerinden ders anlamıyorum.

A10

1. Pdf dosyalarını okuyarak bir yere varabileceğimi sanmıyorum. Videolarda çok sıkıcı kenardaki yazıları tek düzende hocalar okuyor.
2. İdeal.
3. Önceden site hakkında bilgilendirme konferansına katıldık onun çok faydası oldu.
4. En önemli olan eksik forum gerekli. Sorunlar oluyor konuyla ilgili onları soramıyoruz.
5. Sitede ödev yok.
6. Hayır. Çünkü forum yok.
7. Böyle bir uygulama yok.
8. Böyle bir uygulama yok.
9. Hayır. Siteyi kapatıp ertesi güne kadar bekliyorum.
10. Pdf dosyaları hızlı ama videolar çok yavaş
11. Siteden verilen eğitimi yeterli bulmadığım için okula daha çok gelmek istiyorum. Çünkü tüm derslerim kalacak geçemeyeceğim.
12. Videolar geliştirilip alıştırmalar eklenmesi daha yararlı olur. Hocalar da tahta da uygulamalı anlatması da faydalı olur.
13. Sorunların çözülmesi için çaba yok. Harçlar çok yüksek
14. Öğrenci.
15. Cumartesi derse gelmek istemiyorlar.

16. Harçlar tam bir problem. Siteden bir şey öğrenmiyorum. Karma olmasaydı tüm sınavlardan sıfır alırdım. Ek olarak bin lira verdim. İnternet üzerinden ders almak için ama verdiğim bin lira boşa gitti. Öğrendiklerim okuldan öğrendiklerim sayesinde.

A11

1. Görsel olarak hoş bir site fakat hız bakımından geliştirilebilir. Kullanılabilirlik kolaylığı açısından idare eder.
2. İdeal. Ben bir web tasarımcısıyım aynı zamanda bu gözle bakınca ideal.
3. Biraz daha üzerine gidilip, daha çok geliştirilebilir, güzel.
4. Evet, yeteri kadar var fakat iletişim açısından sohbet tarzı şeyler eklenebilir.
5. Sitede ödev yok gerçek anlamda yeterli.
6. Hayır, çünkü forum yok.
7. *
8. Kısa sınavlar bilgisayar üzerinde.
9. Bekliyor ve daha sonra tekrar giriyorum.
10. Ödevleri siteden yollayamıyorum video yükleme problem.
11. Benim için güzel öğretmenlik ideal mesleğimdi kısmet böyleymiş eğitim şart.
12. Biraz daha etkileşimli çalışılıp karşılıklı çevrimiçi uygulamalar yapıp değerlendirilip geliştirilebilir.
13. Aksayan yönlerimiz ilgilenilmiyor fazla ve harç.
14. Öğrencilik.
15. *
16. Tüm uygulamalar bir alanda birleşebilir.

A12

1. Site görsel açıdan fazla özelliğe sahip değil. Çok fazla grafik ve animasyon içeriği mevcut değil. Sıradan bir site özelliklerine sahip.
2. *
3. Evet, yeterli oluyor ve bilgi verici içerik mevcut.
4. Videoları izlemekte zorlanıyoruz. Çünkü site ya da bağlandığım ağ hızının düşük olması yüzünden olsa gerek indirirken sorun çıkıyor.
5. Bir an tüm derslerin ödevleri verilince çok sıkışıyoruz ve kısa süre veriliyor.
6. Böyle bir uygulama yok.
7. *
8. Henüz kısa sınavları bilgisayar sistemimde olmadık.
9. Kapatıyorum ve ertesi gün ya da aynı gün bir süre geçmesini bekliyorum. Teknik desteğe ulaşmayı denemedim. Çünkü site açılmadığı için ulaşma imkânım olmuyor.
10. Not indirme çok hızlı fakat videolar çok yavaş iniyor. Ödevleri hocalarımıza okulda teslim ediyoruz.
11. Uzaktan eğitim alma sebebim tamamen puanımla alakalı. Okula daha fazla da gelebilirim. Herhangi bir sorunum yok.
12. *
13. *
14. Sadece derslerimi çalışıp verim almaya çalışıyorum.
15. Öğretmenlerimizin hepsini birden değerlendirmem mümkün değil. Çünkü kimileri ilgilenirken kimilerinin ilgilenmesi mümkün değil.
16. *

A13

1. Yeterli.
2. Yeterli.
3. İlk kullanıcı için site açıklaması yeterli değil.
4. Dokümanlar yeterli ancak verilmiş şekli yanlış.
5. Bu bölümün asıl amacını daha çok çalışan kesim olduğunu düşünürsek ödevlere verilen sürenin yetersiz olduğunu düşünüyorum.
6. Hayır dersin anlaşılmasına katkısı olmuyor. Çünkü teorik eğitim düzensiz.
7. *
8. Kısa sınavları sistemde olmuyoruz.
9. Teknik destekten hiç yararlanmadım.
10. Videolar genelde donuyor ve yürütücüyü kontrol etmek zor.
11. Ben çalışıyorum amacım işle okulu bir arada yürütmektir. Uzak memlekette gel git yapamayacağım için işimden ayrılarak buraya gelmek zorunda kaldım. Tercih sebebim devam mecburiyeti olmadığı için seçtim ama devam zorunluluğu çok kötü.
12. Sistemin verimliliğini arttırmak için öncelikle içerik değiştirilebilir. Dokümanlar çoğaltılmalı. Örnek çözüme daha fazla önem verilmeli.
13. Sistemin aksayan yönleri, derslerin saatinde işlenmemesi ve görsel sistemdeki dokümanların azlığı.
14. Yeni sistemin ilk öğrencisi olarak sistemin hatalarını sorgulayan bir öğrenciyim.
15. Sistemde öğretmenin omuzlarındaki yük azaltılmış ama derslerine saatinde gelmemeleri ve karma eğitim öğrencilerini şapkadandan çıkan tavşan gibi davranmaktalar.
16. *

A14

1. Görsel olarak çok sade ve açıklayıcı değil.
2. *
3. Açıklayıcı değil yeteri kadar bilgi vermiyor.
4. Yok, sadece video var. Onda sadece hocayı görebiliyoruz animasyon yok.
5. Ödevlere konulan süre çok yeterli değil biraz daha uzun olsa daha detaylı ve daha verimli olur bizim için. Daha detaylı araştırmak için.
6. *
7. *
8. Kısa sınavları bilgisayarda olmuyoruz çünkü devam zorunluluğumuz var. Biz bu bölüme gelirken devam zorunluluğu yok sadece sınavlar için kampusta bulunmamamız gerek diye biliyorduk.
9. Hata olunca kapatıyorum. Teknik destek alamıyorum. Mail de atıyorum destek için cevap gelmiyor. Sistem bize yardımcı olmuyor.
10. Devam mecburiyetim olduğu için ödevleri elden teslim ediyoruz. Ders videolarını düzgün seyretemiyoruz ki indirelim indirirken sürekli hata veriyor.
11. Uzaktan eğitimi almamın sebebi maddi durumum olmadığı için çalışıyorum. Uzaktan eğitimin devam zorunluluğu olmadığı için seçtim ama pişman oldum okulu bırakmayı düşünüyorum. Devam zorunluluğu olduğu için.
12. *
13. *
14. *
15. *
16. Devam zorunluluğu olmasın diğer üniversitelerdeki uzaktan eğitim gibi olsun. Sadece sınavlar için kampüse gelelim. Harç paraları çok yüksek maddi durumu olmayanlar için indirim yapılsın.

A15

1. Benim için fark etmez önemli olan içeriği.
2. *
3. Pek bir sıkıntı yaşanacağını sanmıyorum.
4. Sadece video ve pdfler var. Bazı derslerde yeterli olmasına karşın matematik ve bilişim derslerinde yeterli değil.
5. Bazı hocalar kendi istekleri doğrultusunda verdikleri süreden bir hafta önce ödevi isteyerek bizi zor durumda bırakıyorlar.
6. *
7. Yeterince dersleri öğrenme imkânımız olsa ya da bir şekilde yetersiz olduğumuz derslerden takviye imkânımız olsa bizimde gayretimizle en azından bir iki dersimizde daha başarılı oluruz.
8. Öyle bir şey olmadı. Olmasını da istemezdim. Sınav denilen şey bir gözetim altında olmalıdır.
9. Hiçbir şey yapmıyorum düzelmesini bekliyorum.
10. Not indirme hızlı fakat video için aynı şeyi söyleyemem.
11. Okula tabi ki de geleceğiz. Biz öğretmen olacağız. Okula gelmeden okul tozu yutmadan nasıl öğretmen adayı olabiliriz. Okula gelmek bizim için artı bir olanak.
12. Matematik dersi sözel bir ders gibi değil de ÖSS için hazırlanan ders videoları gibi olabilir. Hoca tahtada işlemleri çözerek anlatırsa bizde sınavlardan daha yüksek alırs diye düşünüyorum. Diğer derslerde pek sıkıntı olmuyor. Bir de bilişim teknolojisi dersinin videoları yok ve asıl öğrenmemiz gereken mesleğimizi eksik öğreniyoruz.
13. *
14. *
15. *
16. Asıl öğrenmemiz gereken bilişim derslerindeki yeterliliğimiz çok zayıf. Bu alanda gelişmemiz için üst sınıflarla çalışma içine girip bir şeyler öğrenebiliriz.

A16

1. Site görsel olarak çok uyumlu ve düzenli.
2. *
3. Site açık kullanımı kolay herkesin yararlanabileceği bir site.
4. Video ve yazılar bulunmaktadır. Konuyu öğrenmek için yeterli
5. *
6. *
7. *
8. Bilgisayarda kısa sınav yapılmıyor.
9. Teknik desteğe her zaman ulaşılmıyor.
10. Yeteri kadar hızlı. Bu kullandığımız internet hızına da bağlı.
11. Tercihlerde uzaktan eğitimin bütçesi kısıtlı kişiler için uygulandığı ve iki gün okulumuz olmasından dolayı seçtim.
12. Tamamen öğrencinin çabasıyla artar bu sistemde.
13. *
14. *
15. *
16. *

A17

1. Geç yükleniyor renk ve düzeni normal.

2. Yeterli değil.
3. Hayır, ama açıklanması gerekiyor.
4. Yok, görsellik yok.
5. Değerlendiririm ama yeterli olmuyor. Çünkü istek dışı.
6. İşi kendi kendinize yapmanızı sağlıyor.
7. Zayıf çünkü ne yapacağınız konusunda yönlendirmiyor.
8. Olmuyor ki.
9. Site geç açılıyor. Her zaman destek alamıyoruz.
10. Hızlı değil.
11. Kötü, harç miktarı fazla hem de okulda oluyoruz.
12. Bunun araştırılıp yapılsa daha iyi olur
13. Açıklayıcı değil. Duyurular geç geliyor örneğin.
14. Ben alışamadığım için değerlendirme yapamıyorum. Sistemin gelişmesi ve düzenlenmesi gerekir.
15. İlk olduğu için öğretmenlerde alışık değil. Zamanında gelmemeleri belli saatte ders alamıyoruz.
16. Her şey söylendiği gibi yapılsa ve de yönlendirici bir yapı olsa sorun olmaz. İlgilenmemeler oluyor.

A18

1. Bazı hatalardan yüklenemiyor. Renkleri normal.
2. *
3. Hayır, açık değil çoğu anlaşılmıyor. Bazılarını anlamıyorum.
4. Videolar açılmıyor. Ayrıca çok sıkıcı anlayamıyoruz. Bu yüzden izlemiyoruz. Animasyon yok. Çok sıkıcı.
5. Konulan süre yeterli. Sadece ödevleri biraz fazla veriyorlar.
6. *
7. Hayır.
8. Kısa sınavları internetten olmuyoruz. Hepsini gelip okulda oluyoruz.
9. *
10. Evet, gayet rahat.
11. Puanım buna yettiği için geldim. İyi bir duygu çünkü dersleri okulda almak daha iyi.
12. Animasyon yapılmalı, görsel öğelere yer verilmeli.
13. *
14. Kendimiz derslere çalışıp onları kendimiz yapmaya çalışıyoruz.
15. Öğretmenlerin bazıları yeterince ilgili ki değil onların daha yeteri kadar ilgili olmaları gerekiyor.
16. *

A19

1. Mükemmel.
2. Yeterli.
3. Açıklayıcı.
4. Var.
5. Süreler yeterli.
6. Sağlıyor.
7. Sağlıklı.
8. Etkilemiyor.
9. İnternetin gelmesini bekliyorum.

10. Sağlamıyor.
11. Güzel bir duygu.
12. Her şey yeterli.
13. Aksayan yerleri yok. Her şey mükemmel.
14. *
15. *
16. Yok.

A20

1. Görsel fazla yönü yok. İçerik olarak çok boş.
2. Hayır, yeterli değil. Sitede örnek çözüm yok. Matematik dersini bile hoca konuşarak anlatıyor. Sohbet odası olsun.
3. İdare eder.
4. Yazı ve video var. Sadece animasyonlu olursa daha iyi olur.
5. Boş günümüz çok olduğu için süre önemli değil
6. Bu iki özelliği de fazla kullanmıyorum.
7. Hayır.
8. Kısa sınavları bilgisayar sisteminde olmuyoruz.
9. Hayır. Site açılmadığı zaman herhangi bir bilgi verilmiyor.
10. Herhangi öyle bir şey yapmıyorum.
11. Kötü bir duygu uzaktan diyip okula gidenler bizleriz. Çok acayip oluyor.
12. Sınıf ortamında tahta kullanacak video hazırlanırsa daha verimli olacaktır.
13. İyi yönleri aslında iki gün gelmesi güzel oluyor. Yalnız ücreti fazla olduğu için ve bide burada kalma gibi lüksümüz olduğu için çok zorlanıyoruz
14. Buradaki rolümüz kurbanız ilk olarak bu sistemde biz olduğumuz için.
15. *
16. *

A21

1. Şu anda gayet iyi şekilde.
2. Sitede çevrimiçi olan kişilerle messenger gibi direk görüşme ortamının sağlanması gerekiyor.
3. Kullanıcılar için basit bir şekilde çözülebilecek bir site.
4. Evet var.
5. Evet yeterlidir.
6. Evet sağlıyor.
7. *
8. Kısa sınavlarımız bilgisayar sisteminde değil.
9. Evet ulaşabiliyoruz.
10. Orta derecede bir hıza sahip.
11. Okula gelmek sosyal açıdan iyi. Uzaktan eğitimi yanlış tercih sonucu seçtim.
12. Sınıf ortamında tahta kullanılacak video hazırlanırsa daha iyi olacaktır.
13. Sistemin en çok sıkıntısı diğer öğrencilerle etkileşim sağlayamıyoruz
14. *
15. *
16. *

A22

1. Biraz daha ilgilenilmesi ve derslerin güncel tutulması gereklidir.

2. Yeterli seviyede.
3. Online görüşme olması gerekli.
4. Yüzeysel geçilmiş.
5. Fazlasıyla az örneğin her hafta her konuda ödev isteniyor. Ödevlerin birkaç haftaya yayılmasına şiddetle öneriyorum
6. Sunumların veya videoların yeterliliği gözle görüleceği kadar yok. Açıkçası dersi önce derste anlamaya çalışıyoruz.
7. Biraz daha ilgilenmeleri rica olunur.
8. Kısa sınavları bilgisayar sisteminde görmüyoruz.
9. Ulaşamıyorum.
10. Yeterli zamanında hızlı.
11. Bu zamana kadar ÖSS ye hazırlanmamın amacı uzaktan eğitim değildi. Bölümümün dâhilinde burayı yazdım ve ek yerleştirme sonucunda buraya geldim. Amaçlarımda burası yoktu. Puanım yetmesi ile geldim. Buna göre okula gelme zamanlarımız az bile.
12. Okula geliş günleri arttırılmalı. Harç ücretlerine de bir çare bulunmalı veya bir burs alma olanağımız olmalıdır.
13. Bana göre iyi yönü diplomada uzaktan eğitim olarak yazılmaması. Daha uzaktan eğitimle tam bir bilgiye sahip değilim.
14. Her sistemdeki öğrencilerin rolü ile bir farkımız yok.
15. Videolardaki eksiklikleri öğretmenler tamamlamaz.
16. *

A23

1. Pek hızlı olduğunuz düşünmüyorum. Yükleme konusunda sıkıntı var. Ayrıca ara göz rengi çok soluk. Daha canlandırıcı olmalı.
2. *
3. O konu da sıkıntı yok. Rahat bir şekilde kullanılabilir.
4. Sadece video ve pdfler var. Hocaların direkt önlerindeki okuması anlamamıza yardımcı olmuyor.
5. Süre kısıtlaması yok.
6. *
7. Örgünlerle aynı boyutta sınavlar oluyor ve değerlendiriyoruz
8. İnternette sınav olmuyoruz.
9. Kapatıp tekrar açıyorum. Bazen ulaşmak zor oluyor.
10. Bazen ulaşabilmek zor oluyor. Fakat indirmek hızlı.
11. Okula adapte olamıyoruz. Haliyle, uzaktan eğitimi bilinçli olarak seçmedim fakat pek sorun olduğunu düşünmüyorum
12. Hocaların konuyu derste anlatması gerekiyor. Bu türlü çok sıkıcı ve kesinlikle öğretici değil. O yüzden yalnızca pdflerden yararlanmaya çalışıyoruz. Daha yararlı anlatımlar yapılmalı hocalarımıza daha fazla iş düşüyor. Belirli sürelerle hocalara ulaşabilmeliyiz.
13. *
14. *
15. *
16. *

A24

1. Biraz daha düzenli içerikli ve bol örnekli olabilir.
2. Yeterli ama daha da iyi olmasını bekleriz.
3. Site yeteri kadar açıklayıcı ama daha iyi olabilirdi.

4. Evet, gayet güzel.
5. Süre bazı derslerde iyi ama bazı dersler yetersiz kalabiliyor.
6. Evet sağlıyor.
7. Yeterince sağlıklı ve yeterlidir.
8. Etkilemiyor.
9. Dersin birinde sorun oluştu ama sorunu söyledik ulaştık.
10. Fena değil.
11. İyi ama daha çok gün ve hafta içi olsa herkes için daha iyi olur. Bunu bastırarak söylemek istiyorum. Örgün eğitimlerden bir gün eksik olsa hafta içi olsa süper olur.
12. *
13. Haftalık derslerden bazıları açılmıyor. İyi yönleri ise bize özel olması. Direk not almadan bakabilmemiz.
14. *
15. Öğretmen görevini tüm yükümlülüğü ile yapmalıdır.
16. *

A25

1. Fena sayılmaz. Dersler kısmı özelliklerle ilgilendirdiği için. Kolaylıkla erişim sağlayabiliyorum.
2. Bence yok.
3. Açıklayıcıdır bence. Çünkü ilk girdiğimde zorlandığımız hatırlamıyorum.
4. Var ama olanlara daha çok açıklayıcı bilgiler eklenirse daha iyi olur.
5. Gayet iyi sıkıcı değil.
6. Evet.
7. Fazla kapsamlı değil.
8. Biraz zorluyor. Örgün eğitim gibisi yok tabi.
9. Ulaşmak mümkün ama o anlık sorun olsa da geçici oluyor. Onun için pek sıkıntı olmuyor.
10. İdare eder.
11. Güzel, aslında uzaktan terimi de kullanılmasa iyi olur.
12. Sistem fena değil. Anketin uygulandığı zaman diliminde aklıma bir şey gelmedi.
13. Aksayan yönü yok gibi. İyi yönü derslere kolayca ulaşabiliyorum.
14. Dersleri indirip videoları seyredip çıkıyorum sadece.
15. Sadece videoda görüyoruz hocamızı.
16. Sistemde verilen derslerin en az bir ders saatlik kısmında uygulamalı yüz yüze eğitim olsa daha iyi olur. Matematik dersimiz tamamen yüz yüze olması istiyorum.

A26

1. Site görsel yönü sade ve açıklayıcı.
2. İdare eder.
3. Açıklayıcı, bence yeterince yönergeler bilgi veriyor.
4. Yeterli bilgi var.
5. Yeterli.
6. *
7. Değerlendirme yeterli.
8. Kısa sınavlar bilgisayar üzerinde olmuyor.
9. Sitede bir sorunla karşılaştığımda siteyi bir daha açmaya çalışıyorum.
10. Video hariç yazılı dokümanlar hızlı iniyor.
11. Okulun iki gün olması bizi derslerden uzaklaştırıyor.
12. *

13. *
14. Dersleri iyi takip edip hocalar çok iş bırakmamalıyız ama ilk öğrenciler olarak biraz müsemma istiyoruz.
15. Öğretmen kısıtlı. Ders zamanlarında elinden geldiği kadar hızlı yetiştirmeye çalışıyor.
16. *

A27

1. Aslında site görsel olarak biraz sıkıntılı ayrıca yüklemesinde bazen problem oluyor.
2. Site yeni açıldığı için yeterli değil.
3. Açıklayıcı ama yönergeler yeteri kadar bilgi vermiyor. Mesela mesajlara bakabiliyoruz ama çok geç cevap alıyoruz.
4. Yok, zaten videoların açılmasında sıkıntı yaşıyoruz.
5. Ödevler için verilen süre aslında yetersiz. Biraz daha zaman vermeleri bizim yararımıza olacaktır.
6. *
7. *
8. Bizi fazla da etkilemiyor. Çünkü kısa sınavları biz normal hayatta ki gibi sınıfta yapıyoruz.
9. Sitede bir sorunla karşılaştığımızda siteyi akşama kadar açmamak üzere kapatıyoruz. Teknik desteğe ulaşamıyoruz.
10. Ödev yollama, video yükleme, not indirimi konusunda siteden hiçbir konuda yararlanamıyoruz.
11. Çok kötü bir duygu. Çünkü biz kendimizi tam uzaktan eğitime göre odaklamış durumdayız.
12. *
13. Sistemin aksayan yönleri çok mesela video paylaşımı yok ve tam siteden yararlanamıyoruz.
14. *
15. *
16. Örneğin kendi sitemizde sorularımızı sorabileceğimiz sohbet edebileceğimiz bir form sitesi yapılabilir. Tabi bu dediğimiz site içinde olması lazım.

A28

1. Görsel olarak bir problem yok. Fakat videolar dolmuyor. Yani video kalitesi yok, zayıf. Sinirlenip çıkıyorum.
2. Videoların dolmaması.
3. Evet, bu açıdan sorun yok. Site gayet açık.
4. Bunların hepsi var ama açılmıyor o ayrı.
5. Hepsinin üst üste gelmesi yorucu olsa da geniş bir zamanımız var.
6. Tabi ki.
7. Güçlü yönü hem okulda hem de nette eğitim ve de hem yazı olması hem video olması güzel fakat videolar açılmıyor.
8. Biz gayet okulda oluyoruz. Bilgisayarda olmasını istemezdim.
9. Sinirlenip siteden çıkıyorum.
10. Hiçbir hız yok ki yeteri kadar olsun.
11. Hafta sonu değil de hafta içi iki gün olurdu.
12. Video kalitesi artırılmalı.
13. Videolar açılmıyor takılıyor.
14. *
15. Öğretmenler bu konuya ne kadar yoğunlaşırsa o kadar artar.

16. *

A29

1. Görsel yönden bir sorun yok. Gayet güzel hazırlanması özenle hazırlanmış bir site
2. *
3. Hayır, öncelikle açıklama yapılmalı ki ben bile ilk olarak nasıl girildiğini bilmiyordum.
4. Videolar iyi fakat örneklerle tahtada yazılarak anlatılmadığından dolayı eksik bence.
5. Ödevlere verilen süre gayet iyi sorun olmuyor.
6. Eş zamanlı iletişim uygulanması yok fakat eş zamansız iletişim uygulaması iyi.
7. İyi, en azından uzaktan eğitim hakkında eleştiriye açık bir anketin yapılması da hoşuma gitti.
8. Kısa sınavlarımızın hepsi okulda oluyor. Öyle bir sorun yok zaten.
9. Genelde sitede sorun olmuyor oluyorsa da bilmiyorum karşılaşmadım. Sorun varsa da hemen hallediliyor ki ben sorunu görmüyorum.
10. İyi ama daha iyi olabilir. Özellikle videoların aktarımı daha hızlı olmalı.
11. Tamamen tercih hatası.
12. Böyle iyi ama tahtada örneklerle anlatılması çok daha iyi olur.
13. Aksayan yönü ile pek karşılaşmadım iyi yönü de istediğim zaman ulaşabiliyorum derslere bu da çok iyi.
14. Bu sistemde kendimi öğrenci olarak görmüyorum. Tatile gelmiş ve kazıklanmış bir hava var açıkçası
15. Kampusta verilen dersleri özetle geçiyorlar
16. Öğrenci olarak kendimizi hissetmeyi umuyorum. Ticaret aracı değil de gerçekten öğrenci olarak görülmek istiyorum. Uzaktan eğitim olsak gerçekten insanın zoruna gitmez. Ama zaten harç ayrı üstüne birde ikamet için verdiğim harçlık var iyice belimizi büküyor.

A30

1. Görsel görünümü güzel iyi olacak kadar güzel olmuş.
2. Evet, eksik yönleri var. Konular yüzeysel olarak anlatılıyor ayrıntılara girilmiyor
3. Yeteri kadar açıklayıcı ama görsel açıdan. Ders açısından pek fazla iyi denemez.
4. Yok, sade yazı var.
5. Yeteri kadar süresi var.
6. Sorularımıza hemen cevap alamıyoruz ancak hocalarımıza soruyorum ama geç oluyor işte.
7. İyi olacağını düşünüyorum. Sorunlarımıza derman olacağına inanıyorum.
8. Olmuyor ki.
9. Ulaşamıyorum. Sorunun giderilmesi için bekliyorum.
10. Hızlı.
11. Normal bir duygu derslerin bir daha okulda izlenmesi güzel ama gidip gelme zor oluyor.
12. Konularda ayrıntılara girebilir.
13. İyi yönleri istediğimiz zaman notlara ulaşıyoruz. Kötü yönleri dersler yeteri kadar iyi değil
14. Öğrenci kendini yeteri kadar öğrenmiş hissetmiyor.
15. Öğretmenler iyi anlatıyor ama netten takip edemiyoruz.
16. Harçlar çok fazla.

A31

1. Sitenin yüklenmesi çok yavaş videolar zor izleniyor. Düzen güzel fakat site yavaş.
2. Çok yavaş bir sistemi var.
3. Site bence açıklayıcı. İlk defa kullanan dahi anlayabilir.
4. Bence yeterli formatta bilgi var.
5. Sitede ödev yok.
6. Eş zamanlı uygulama yapılmıyor. Eş zamansız iletişim faydalı olmuyor çünkü siteye ilgi gösterilmiyor.
7. İnternet üzerinden değerlendirme yapılmıyor.
8. Bilgisayar sisteminde kısa sınav olmuyoruz.
9. Sitede özellikle videolarda çok sıkıntı oluyor. Açılması indirmesi büyük bir sorun.
10. Çok yavaş özellikle dosya indiremiyoruz.
11. Ben bilgisayar bölümünü okumak istiyordum. Puanım buna yetti bence okula gelmenin faydaları var. En azından üniversite ortamına giriyoruz.
12. Site daha hızlı olmalı ve forumlara etkin katılım olmalı.
13. Sitenin aksayan yönleri çok yavaş olması özellikle videoların izlenememesi. İyi yönü ise pdfleri kullanabiliyoruz.
14. İnternet sisteminde bilgilerin ve dersleri etkin biçimde kullanıyoruz.
15. Bence bu sistemde öğretmenler forumlara katılmalı ve duyurular etkin biçimde olmalıdır.
16. *

Ek5. Görüşme Cevapları

Katılımcılarla bire bir yapılan görüşme cevapları aşağıda yer almaktadır. Her katılımcı K harfi ve bir rakam kullanılarak kodlanmıştır. Araştırmayla alakası olmadığına karar getirilen bölümler araştırma kapsamından çıkartılmıştır.

K1

1. Eksik değil de benim için değişmesi gerekiyor en azından bir burs bize açılması gerekir. Mesela ben belki de sistemi hala anlamamış olabilirim. Biz daha az ders görmemize rağmen daha fazla para veriyoruz. Ben eğitim açısından hiçbir şey söylemiyorum. Bana göre ilk başta benim anlamadığım konu bu ücreti. Ben devlet yurdundan yararlanmam için bir sürü şeyle uğraşmam gerekiyor. Bence mesela cuma cumartesi değil de tamamen hafta içi olsa daha iyi olur. Gün artsa daha da iyi olur. Aslında çalışanlar varsa sınıfta çalışan çok kişi var onlara göre hafta sonu olması daha iyi ama ben çalışmıyorum üniversite hayatına gelmişim biraz daha üniversitede de aktif olmak istiyorum o yüzden ama eğitim konusunda ben bir şey diyemem çünkü sonuçta iki gün görmemize rağmen bir ayrıca daha fazla internetten ders görüyoruz ya biz oradan dengeleniyor hatta ve hatta bence 1. ve 2. öğretilere göre biz daha fazla yoruluyoruz.
2. İki gün izleyiciyiz biz burada. İki gün boyunca hocalarımız ders anlatıyor 5 gün boyunca da araştırmacıyız. Ben araştırma kısmını yapıyorum evet. En azından İngilizce de özellikle.
3. Farklı formatta kaynak yok. Bu konuda öğretmenlerin faydası oluyor tamam bizimde yapmamız gerekiyor ama. İngilizce öğretmenimiz fazlasıyla bize kaynak açıyor. Aslında erişmeye bizimde çabamız olması gerekiyor. Pdf ve video var sistemde. Video da pdf lerin öğretmenin okuyuşu yani bu bir eksiklik. Sonuçta onu da ben kendim okuyabiliyorum. Hoca sadece şu internetteki pdf ler var ya onu sadece slâyтта koymuşlar hoca da onu yanında sadece okuyor. Başka hiçbir şey yok farkı. Ne zamandan beri çalışıyorum orada videolara bakmıyorum bile direk pdf lerden hallediyorum işimi. En azından soru cevap olabilir hoca der ki video da böyle böyle şunu açıklamamızı istiyorum ödevi yapacaksınız ve ben bunu bu hafta derste istiyorum dese o zaman daha fazla bir bağlılık olabilir o siteye ben bir giriyorum üç kişi çevrimiçi sitede.
4. Dersin ben biraz burada bireysel konuşacağım matematik dersini hiçbir şekilde anlamıyorum. Hocanın belki nasıl diyeyim üniversite formatına göre anlatıyor olabilir bizim lise geçmişimizden de kaynaklanıyor olabilir. Biz şimdi meslek lisesi çıkışlı olduğumuz için matematik-2 falan görmüyoruz ama öbür derslere bakarsak ben çok memnunum yani. Normal herkese yapılan şekilde yapılıyor. İngilizce hocamız mutlaka hazırlamamızı istiyor mesela. Bireysel olsa daha iyi hani nasıl diyeyim hocaya sadece ben kendim etki yapabileyim hocam şu şöyle mi bu böyle mi gibisinden hocanın kitap anlatımı gibi anlatması benim hoşuma gitmiyor biraz daha böyle örnekleri daha çok.
5. Ücret belki bir umut biz değişir diye bekliyoruz yani.
6. Sınavlar böyle gayet iyi internet üzerinden sınav sağlıklı olmaz. Aslına bakarsak ben bu sisteme çok fazla karşı değilim. Okula olacak sınav tipi. Dersine göre değişir. Uygulama sınavı daha iyi olur dene yanıla dene yanıla yapabiliyorsun. İnternet

üzerinde yapıldığında da çok sağlıklı olacağına ben inanmıyorum kopya açısından değil yani sınavlar okul ortamında daha iyidir ne bileyim çalışma şu bu. İnternette kopya biraz daha açık aslında.

7. En çok memnun eden yönü diplomamda aynı şey yazacak. Ben ona çok seviniyorum. Onlarla eş değerde olmak daha iyi tabi. Aslında pek memnun eden yer yok. Tamam, eksileri var ama bana büyük bir artısı nedir benim diplomamda normal yazacak.
8. Direk oradan ulaşıyor. Çevrimiçi destek tabi daha iyi olur ama maille idare ediyoruz artık. Geçen tam sınav zamanı vize mi final zamanı olsa gerek sistemdeki bütün dokümanlar silindi. Biz hemen ulaşmaya falan çalıştık. Öbür ki gün sınavdayken hocamızın adını hatırlamıyorum ona söyledik. Bir sorun var zaten ulaştıracağız akşamına sağlandı zaten. O esnada biz mail attık hemen döndüler mi hayır dönülmedi. Online destek olsa tabi daha iyi olur.
9. Online mutlaka. Danışmanımıza nasıl ulaşmak isteriz biz okulda olduğumuzda onların okulda olması gerekir mesela. Ama cuma günleri galiba yoklar ve cumartesi günü okulda kimse olmuyor. O yüzden de hafta içi mutlaka buraya gelmesi ya da maille internet yoluyla ulaşılması gerekiyor.
10. Okula hafta içi ders mutlaka koyulmalı ve bence 3-4 güne ne kadar arttırılabilirse arttırılabilir o kadar arttırılması gerekir. İçerik ya da anlatımda değişikliğe gerek yok bence gayet iyi anlatıyorlar. Mutlaka 4 güne yaydıklarında da her gün birer derse değil yani. Birer derse gelmeleri olmaz. 2 gün ders anlatılır öteki günler biz sürekli ödev ya da sunum yapabiliriz bizi geliştirmesi açısından.
11. Diploma ve ayrıca benim okul puanım buna yetti ben ek yerleştirmeden geldim bir de o yüzden de yazmak zorundaydım. Biliyordum ben buranın dersin günün 3/2 si falan olduğunu bilerek geldim.
12. Ben hala yine ücretteyim en azından bize bir burs açılın harç parasında indirimi olmuyorsa bile en azından bir burs hadi ben neyse az buçuk idare ettirebiliyorum da benden daha kötü durumda olanlarda var. Herkesin şikâyeti Serdivan'a ana kampüse gitmek isteriz. Başka türlü de okul hani birkaç gün olsa daha fazla en azından cuma cumartesi değil de perşembe cuma olsa hocalar falan daha çabuk. Bir derdimiz olduğunda hafta içi gelmek zorundayız hadi ben buradayım gelebiliyorum da eve gidip gelenlerde var.

K2

1. Çok açık bir sürü soru aslında karma eğitim sisteminin en önemli eksiği dışarıdaki diğer karma eğitim sistemleriyle aynı statüde değerlendirilmemiz mesela hafta içi uzaktan bilgisayar üzerinden eğitim almamız gerekiyor. Birincisi bu eğitimler kanımca yetersiz çünkü videolar üslup yanlış gibime geliyor. Şu şekilde anlatayım kullanılan teknoloji eksik yani maliyete göre teknoloji kullanılmamalı daha güzel teknoloji olmalı. Mesela canlı bir ders olabilir hoca karşımızda biz bilgisayardan bağlanmışız çevrimiçi olarak herkes aynı şeyi bilgisayarlarımızın ekranlarına belli şeyler getirilebilir ne demek istediğimi anladınız mı bilmiyorum yani bu şekilde ama kameralı görsel olarak birebir görebilmeli
2. Kendi rolüm ben burada öğrenciyim. Klasik öğrenci tarzında hissetmiyorum kendimi uzaktan yani eksik gibiyiz. Kabul edici değilim araştırmacı olabilirim. Genel anlamda

kendi mesleğimde çalıştığım iş yeri de web tasarımıyla uğraştığım için o konuya dâhil kalıyorum. Yani duyuyorum dinliyorum konuşuyorum.

3. Bu bizim eğitim sistemi için mi aslında var. Biz biraz cahil ilerliyoruz web sitesindeki içeriklere erişebiliyoruz ama dediğim gibi yetersiz. Pek etkin bir şey olmuyor. Şunu söyleyeyim girip de onları indirip de izleyesi gelmiyor benim. Benimle hem fikir olan çok arkadaşım olduğunu tahmin ediyorum. Yani teşvik edici bir şeyler olmalı. Bunu biz dışarıdan da bulabiliriz internet üzerinden araştırma yaparak da dersler edinebiliriz. Yani bizim hocalarımızın anlatması bir şeyi değiştirmiyor.
4. Söylediğim gibi işte bir kamera karşısında hoca tahta da dersi anlatıyor. Telekonferans olmalı internet üzerinden. Buraya da gelmeliyiz bire bir eğitimi de almalıyız. Video yerine belli saatlerde girilmeli buraya gelmek gibi bir şey. Bir zorunluluk olarak düşünün bunu yani mantiken internet üzerinde oraya girmek zorunda olalım yoklama alınsın mesela orada da ders orada anlatılsın ya. Yani hem teşvik edecek hem farklı bir şey olacak bizi çekecek ilgi çekici olacak.
5. En çok zorlandığım kısım bu konuda şu ayrıntıyı belirteyim düz liseden gelenlerde var Anadolu lisesinden gelenler de var meslek lisesinden gelenlerde var. Biz meslek derslerinde mesela bilgisayar derslerinde ön plana çıkıyoruz çünkü meslek sınıfından gelmişiz meslek derslerini biliyoruz ama matematik derslerinden o derslerde ya da ne bileyim diğer derslerde daha önce görmediğimiz için o derslerde eksik kalıyoruz. Hocalarda biz biliyormuşuz gibi anlatıyor hepsinde. Yani onlar matematik-2 de biliyormuş gibi anlattıklarında düz liseden gelenler dahi anlıyor biliyorlar konuya hâkimler diğer bilgisayar derslerini de hoca bilenlere göre anlatıyor bu da bizim için rahat oluyor. Bence karmaşık bir sistem. En çok zorlandığım kısım diyebileceğim şey dersi pek kapamıyorum.
6. Okulda olması iyi o atmosferi paylaşmak ve sınav ortamında hissetmek kendimi güzel. Test oluyor test daha iyi aslında şöyle bir dezavantajı var testin bizim için söylüyorum. Biz bilgisayarı anlıyoruz biliyoruz ileriye bilen bir öğretmen olarak gideceğiz fakat bilmeyen arkadaşlarda var bilgisayarı bunlar şu şekilde mezun olacaklar ezberleyecekler sınavda paşa paşa bizden daha iyi notları alıp dolduracaklar ileriye vasıfsız öğretmen olarak çıkacaklar. Biz de vasıflı ama sınav girip sınavdan kötü aldığımız için. Uygulama olsun isterim tabi. Böyle ezber herkes geçecek ama bilmeyerek geçecek yani ileriki neslin geleceğini düşünerekten bunu söylüyorum.
7. Bu eğitim sisteminin beni en çok memnun eden yönü aslında ileride öğretmen olacak olmam. Benim için esprisi bu. Alacağım diploma oluyor çünkü ben burada doğru eğitimi alacağımıza inanmıyorum daha geliştirilebilir yani çok güzel eğitimler alabiliriz ben şunu söylemek istiyorum biz buraya gelirken bu harç konusu biraz sıkıcı bir konu.
8. Teknik destek dediğim gibi böyle herkesin çevrimiçi olabileceği chat bir şey söylediğiniz gibi o tarz bir şey olsa. Online destek. Tabi ki herkes aynı platformda bulunuyor sonuçta herkes birbirinin sorularını cevaplayacak her zaman beraber bilgi akışının olacağı maillleşme yöntemi değil tamamen böyle dinamik.
9. Aynen internet üzerinden iyi olmaz mı sizce de. Olabilir tabii dersimin olduğu gün okulda olması.

10. Söylediğim ilk sistemde artırabiliriz artı şu şeylere oralar en son kısma bırakıyorum. Farklı anlatım yolları kullanılmalı. İnternet üzerinden olandan bahsediyorum ben etkileşimde artmalı evet. Birbirimizle hiç kaynaşmış durumda değiliz yani. Birbirine tamamen uzak öğrenci arkadaşlar gibiyiz diğer bölümlere bakıyorum ya da üniversite deyince benim aklıma bu hiç gelmiyordu. Yani böyle bir şey nasıl üniversite diye de düşündüğüm oluyor bazen kendi kendime soruyorum.
11. Neden bu eğitimi seçtim öğretmenlik. Öğretmenlik benim için güzel ideal bir meslekti. Bilgisayar öğretmenliğini ayrı bir şey çünkü bilgisayara önceden beri gelen bir ilgim var ki mesleğimde web tasarımı normal hayatta. Üretmek, yeni öğrenciler kendi çevremi oluşturmak bunlar benim için iyi. Seçerken okula geleceğimi bilmiyordum ama seçtikten hemen sonra telefonla konuştuğumuzda birileriyle onlar beni aydınlatılar bende itiraz etmedim yani.
12. Belli başlı şeyleri ekleyeceğim. Bize uzaktan eğitim diyorlar uzaktan eğitim olduğumuz için çalışabilir durum gözüyle bakıyorlar ki biz çalıştığımızda alacağımız para burada ki öğrencilik işi bunu tam olarak karşılamıyor. Bu sistem tamamen şöyle bir kenara bırakılabilir. İkincisine geleceğim eğitim anlamında diğeriyle tam onlar mezun olduğunda bizden daha çok şey bilmiş olarak mezun olacaklar biz kısa zamana sıkıştırılmış derslerle daha az şey öğrenmiş olacağız. Söylediğim bu etkileşimli eğitim olursa ama bu değişebilir. İnternet üzerinden konferans şeklinde. Başka ben Erasmus'a gitmek istiyorum yani normal öğrencilerin kullanabildiği bütün hakları ben istiyorum. Ben burs almak istiyorum mesela ihtiyacım var benim. Eğer bu haklarımın elimden alınması benim 4-5 puan az almamsa ben hiç gelmeyeyim tekrar sınava hazırlanayım diye düşünürüm yani.

K3

1. Dersler çok düzensiz. Ders anlatımı zaten hani en önemli eksiği değil her şeyi eksik. Ders anlatımı da mesela uygulama yetersizliği de aynı şekilde. Zaten cuma cumartesi okul örneğin en önemli dersimiz meslek dersimiz bilişim teknolojileri uygulama yetersizliği var. Onun mesela hocasına göre değişiyor ders anlatımı güzel ama uygulama yetersizliği var. Ders anlatımında temelimiz de yok gerçi özellikle matematikte çok zorlandık bütün sınıf neredeyse kaldı. İnternet pek sorun yok uygulama yetersizliği işte şu an şöyle düşünüyorum mezun olacağız ama nasıl öğretmen olacağız. Ders anlatımı ve uygulama ikisi de.
2. Burada kalıyorum ben. Yani şöyle yapıyorum böte porttan dokümanları indiriyorum. Zaten bulunduğu evde internet yok. Ondan sonra eve gidip çalışıyorum çıktılarla. Zaten videolardan pek bir şey anlaşılıyor hatta hiçbir şey anlaşılıyor.
3. Video sorunlu mesela bilişim teknolojileri dersinin videosu yok. Böte portta sorun yok sitede pek bir sorun yok. Erişebiliyorum.
4. Dersine göre değişiyor da. Örneğin hani ders anlatımı daha çok benim en çok zorlandığım ders meslek çıkışlı olduğum için matematik hani onun anlatımı nasıl olur bilmiyorum. Ders saati yetersiz zaten. Hocaya internet üzerinden soru sorma imkânımız olsa zaten derste soru soramıyoruz ders saati kısıtlı olduğu için ders anlatılıyor geçiliyor. Soru sormaya teşebbüs olmalı.

5. Okula gelmek değil de sınavlarda zorlanıyoruz zaten ders olması gereken gibi işlenmediği için bir de hani öğrenim kredi falan benim asıl söylemek istediğim. Sınavlarda zorlanıyoruz zaten o da dersi anlamadığımız için.
6. Okulda olsun. Yani ben bilgisayar başında sınava gireceğimi ben bilmiyorum bilgisayar başında sınav elinin altında zaten bir sürü kaynak var çalışan da yapar çalışmayan da yapar çan diye de bir şey var zaten yani bizim puanlarımız düşer o zaman gibi düşünüyorum ya da hak eden hak ettiğini almaz ki bilgisayar başında sınav olursa. Uygulama bazı dersler için çok böyle üzerine basa basa söylemek istediğim iki gün cuma cumartesi okula geliyoruz ya gerçi 1. ve 2. öğretimlerde aynı şekilde aynı şeyi söylüyorlar ama hani şu bir yıl geçti neredeyse topu topu 1,5 ay kaldı ama ben lisede daha iyi eğitim almıştım. Hani 3 yılda mı böyle olacak bilmiyorum mezun olunca nasıl bir öğretmen olacağım atandığımda öğrencilere ne vereceğim bilmiyorum. Sistemde en çok zorlayan kısım verilen eğitim çok çok yetersiz verilmeyen eğitim.
7. Yok ki. Yani ben karamsarım belki ama okulda az kalmak hiç de memnun etmiyor. Ben daha çok okulda bulunmak isterim. Tabi diploma o konuda memnun ediyor ama şey daha sonra değişme gibi bir sorunu olmaz. Uzaktan eğitim şu anda yazılmayacak deniyor şu an o kadar çok şey söyleniyor ki burada karma eğitim diye geçiyor ama YÖK de hala aradığımızda uzaktan eğitim yazıyor ama burada karma eğitim diye geçiyor. YÖK de karma eğitim olsa biz öğrenim kredisi burstur hepsinden yararlanabileceğiz o da bir aldatmaca mı nedir bilmiyorum.
8. Mail atmak olmaz maile cevap gelir gelmez. Zaten benim internet erişimim şöyle çok fazla internette bulunamıyorum kaldığım yerden dolayı telefonda değil. Mesela o gün o an bir dersi indiremedim bir sorun çıktı o an geçiyorum artık. Ertesi gün indirmeye çalışıyorum. O an ne yapmak isterim telefon değil ya telefonla ilgilenmezler çevrimiçi destek olabilir. Zaten mail atılsa maile destek gelmez telefon edilse tamam öyle böyle oraya yönlendiriyor ama hiçbir çözüme ulaşılmıyor çevrimiçi destek daha iyi.
9. Cevap veremiyorum çünkü onlara dahi ulaşamıyorum. Yine aynı ikisi de aynı mail atılır ama cevap gelmiyor maile okulda da sürekli bulunmuyoruz. Bir sorun oldu mesela ben Adapazarı'nda oturuyorum şimdi okula gelmek saçma mail atsam maile hayatta cevap gelmez yani telefonla da danışmanlık zaten berbat. Danışmanlık işleri deniyor ya cumartesi günleri biz okuldayız o gün mesela buradaki danışmanların Onur İşbulan'ın ya da bölüm başkanımızın okulda olması gerek bizimle ilgilenen sadece Onur İşbulan gözüktüyor onun okulda olması gerek cumartesi günü onu bırakın hocalar bile okula gelmiyor doğru dürüst yani mesela 1. dönem derslerimiz ne oldu Cuma cumartesi programımız yayılmış. Birkaç saat cumaya birkaç saat cumartesiye ama bütün hocalarımız ne yaptı cumartesi deki bütün dersleri alıp cumaya aktardılar yani cumartesi günü hocalar dahi gelmiyor ki danışmanlar gelsin. Danışmanların okulda olması gerekiyor.
10. Bu sistemin iyi olacağını zannetmiyorum da. Ders günü sayısını arttırılabilir. Çünkü ya da şöyle cumartesi günü mevzu Perşembe Cuma olabilir diyorum ya cumartesi günü okul diye bir şey yok burada 48 kişi hatta 40 kişi geliyor buraya bir tane hoca geliyor okulda in cin top oynuyor kimse yok yani. Ders günü sayısı arttırılabilir çünkü yetişmiyor uygulama da yapılmıyor. Belki ders sayısı arttırılsa biraz uygulama da yapılır. Matematikte soru sormaya kalksan soru soramıyoruz. Hoca zaten konuları zor yetiştiriyorum soru soramazsınız zaten diyor direk. Etkileşimi de ders günü sayısını da.

11. Seçmemin sebebi yanlış tercih, tercih hatası.
12. Öğrenim kredisi yani şu an diğer öğretimlerden bir farkımız yok gibi gözüküyor yok işte bütün dersler aynı diploma aynı ama onların aldığı öğrenim kredisi burs ya da devlet yurdunda kalma imkânı onların hiç birisi yok. Onlardan özellikle yararlanmak istiyoruz bir de harç miktarımız aşırı derece de fazla. Aslında mantıklı olan da o.Sonuçta ben İzmir den buraya kalkıp geldim sevmediğim bir yere geldim. Tercih hatasıyla geldim bir de böyle durumu görünce iyice hayal kırıklığı bırakıp gitmeyi bile düşünüyorum ya da seneye kaydımı dondurup tekrar hazırlanmayı düşünüyorum bir de şey var harç miktarı. ---*araştırmacı tarafından çıkarılmıştır.*---

K4

1. Karma eğitim değil biz buraya uzaktan eğitim olarak tercih ettik. Bir kere sistemi uzaktan eğitim yapıyorsam kesinlikle devam zorunluluğu koymazdım ya da kim nerden kazanıyorsa mesela ben İstanbul'dan geliyorum. İstanbul da bir üniversite de derslere girmem zorunlu olsun ben sınavlara gene burada Sakarya da geleyim hani Sakarya üniversitesinin yaptığı bir uygulama bu. Bunu düşünerek geldim diyebilirim. Devam zorunluluğu hani burada olması mesela daha uzaklardan gelenler için çok büyük bir sorun haftada iki gün diğer günleri bomboş.
2. Takip edemeyen bir öğrenciyim çok takip edemiyorum. Videoları her hafta düzenli olarak izleyemiyorum. Derse çok adapte olamıyorum İstanbul'dan geldiğim için burada haftanın diğer günleri boş kalacağım için İstanbul'dan gelip gidiyorum haftanın iki günü diğer günlerde kendi evimde olduğum için çok adapte olamıyorum sisteme. --*araştırmacı tarafından çıkarılmıştır.*---
3. Farklı kaynak yok sadece anlatıyorlar o kadar yani oturduğun yerden. Mesela bir matematik dersini bile öğretmen oturduğu yerden bire bir yüz yüze gibi anlatıyor. Her dersin dokümanını indirebiliyoruz siteden sadece pdf. Birbiriyle aynı bilgiyi içeriyor.
4. Matematikte bir tahta olsa hoca bol bol örnek çözerek anlatsa öyle daha iyi anlayabiliriz ama sadece kitaptan okuyup yazıp. Canlı bilmiyorum nasıl olur ama bir tahta kullanmaları daha iyi olur. Telekonferans daha iyi olur ama zaten geliyoruz buraya onu yapacaklarını pek saçma olur gibi geldi bana. Haftada iki gün derse geliyoruz mesela şunu ekleyeyim o zaman videoları çok düzenli takip edemiyorum dedim orada şöyle bir olsa herkes o saatte çevrimiçi olsa o şekilde hoca canlı canlı ya da izlese hep beraber bir de yoklama alsalar mesela internetten o şekilde bütün videoları zamanında izleyebiliriz.
5. Verilen eğitim. Dediğim gibi hani matematik dersi biz meslek liseliyiz mat-1 i görmedik lisede burada direk mat-2 den başladık hani sadece hoca burada konuyu anlatan iki cümle bir örnek geçtik öyle anlamıyoruz yani kendi çabalarımızla da anlamıyoruz çünkü bizde hani bir şey bilmiyoruz çalışsan da bir şey kazanmıyorsun.
6. Okulda olması daha mantıklı gibi geliyor bana en azından buraya geliyoruz diğer uzaktan gelen arkadaşlarımızda bazıları birkaç haftada bir geliyor hep bir araya gelince bazen çalışma imkânımız oluyor bilenler bilmeyenlere anlatıyor. Bilişim teknolojileri sınavları uygulama olabilir ama diğerlerinin test olması daha mantıklı.
7. Öyle bir yönü var mı? Sadece bir diploma almak herhalde.

8. Sitede öyle çok sorunla karşılaşmadık belki ilk haftalarda hani olmamıştı rayına oturdu sonradan videolar açılıyor bir tek mail yoluyla ulaşabiliyorum İstanbul'da iken. Online destek çok daha mantıklı olur.
9. Hocadan bilgi almak mesela maile cevapla mesela bir şey anlamadın nasıl maille cevap verse yine anlamayacaksın yani yüz yüze olması lazım. En azından okulda olduğumuz zaman ulaşırsak çok daha iyi olur.
10. Şimdi ben kendim için söylüyorum ama çalışan arkadaşlar da var gün sayısı arttırılsın ve hani daha çok matematik adına benim en çok problem yaşadığım ders o daha çok uygulama olsun ek ders olabilir mesela biz saat 9 da hocamız boş Yasemin hoca 10 da bir dersimiz var 9 da gelsek iki ders yapsak daha mantıklı olmaz mı daha çok verim alırız.
11. Tercih hatasın kimse bilerek buraya gelmedi zaten hani ÖSYM formunda da sadece 2 gün devam zorunluluğu vardır ama hani sadece onu gördüm ben. Katkı payı mı diyorlar küçük bir miktar öyle bir şey yazıyordu açıklamasında da zaten.
12. Eklemek istediğim kesinlikle harç bizden aldıkları bu harç nerelere gidiyor. – *araştırmacı tarafından çıkarılmıştır.* --- .Diğerlerini de söyledim zaten.

K5

1. Sistemde neyi değiştirim öncelikle sistemin üzerine oturup düşünürüm sırf mali kaynak yaratmak açısından bir sistem yaratıyım da birilerini perişan edeyim ama benim cebim dolsun diye düşünmem amacım birilerini eğitmek ve eğittiğim kişileri de eğitimi olarak kamuoyuna sunmaksa mutlaka ciddi bir şekilde düşünürüm üstünde. Öncelikle yapmış olduğum şeyin kavram karşılığını gelmiş olan öğrencileri hepsine anlatırım karma eğitimin ne olduğunu uzaktan eğitimin ne olduğunu eşzamanlı eğitim nedir asenkron eğitim nedir nasıl yapılır nasıl yapılmalıdır böte de okuyan bir öğrenci uzaktan eğitim ya da karma eğitim alan bir öğrenciyle örgün eğitim alan bir öğrenci arasındaki fark ne olmalıdır. Karma öğretim yapan öğrenci ilerde mi olmalıdır geride mi olmalıdır ya da en basitinden şöyle söyleyeyim ders programı üzerinde ciddi bir oluşum yarattım ve o üçte birlik bir sistem var biliyorsunuzdur işte derslerin üçte biri veriliyor örgün eğitimden falan o dahil bile tam oturmamış durumda şu an. En azından onları tam anlamıyla oturturum. Okul günleri değişmeli değiştirilmeyecekse dahi 4 haftanın hepsi zorunlu olmamalı bu tamamen karma öğretime de aykırı uzaktan öğretime de aykırı. Örgün öğretim gören öğrenciler bazında görülüyor fakat hiçbir şekilde hiçbir hakka sahip değiliz. Devam zorunluluğu kesinlikle opsiyonlu tutulmalı şu haftalar şu günlerde geleceksiniz haftanın iki günü burada olacaksınız tarzında bir şey olmamalı özellikle kültür dersleri internet üzerinden internet ortamında gelme durumu olmayanlara ya da çalışanlara ekstradan verilmeli fakat gelmek isteyenler burada oturanlar Sakarya da ikamet edenler gelebilir tarzında bir açıklık bırakılmalı. Özellikle kültür dersleri uygulama dersleri kesinlikle hani bilişim teknolojileri dersi ve şu an görmüş olduğumuz eğitim psikolojisi dersini yüz yüze görme kanaatindeyim bende. Chat forum olayı kesinlikle olmalı o olmazsa zaten karma öğretimin hiçbir anlamı yok.
2. Ben şu an tamamen bir başlık altında olan ama rolü olan biri değilim tamamen izleyiciyim tamamen dış etken tamamen nasıl diyeyim bir amaç doğrultusunda toplanmış insan grubunu yöneten biri var onun kuklaları gibi hissediyorum. Kendim bilgisayar üzerine herhangi bir yerde çalışma planım vardı Mersin de böyle bir

ortamım vardı. Elektrik elektronik üzerine satış yapan bir akrabamın mağazasında çalışıyordum donanım anlamında kendimi sürekli güncel tutmaya çalışıyordum diğer taraftan bu karma öğretimi ve uzaktan öğretimi son 2 yıldır takip ediyorum. Gazi Üniversitesi'ni bıraktım geldim bu buraya ve o 2 yıllık süreçte o uzaktan eğitim keşke lisans düzeyinde açılrsa da ben kendimi burada görebilsem diye çabalıyordum. Hiç bir şekilde etken durumumuz yok yani edilgeniz.

3. Asla yok. Şunu da fark ettim bize gönderilmiş olan pdf ler o kadar komik ki internet sayfalarında çok rahat aynısını görebiliyorum. Direk kopyala yapıştır olayı kullanılmış. Bazı derslerimizde pdf i alıyor karşınıza hoca onu okuyor. Pdf e bakıyorsun hoca aynı sırayla gidiyor yetersiz olduğu dersler var pdf e bağımsız kalınarak anlatılan derslerde de yeterli olduğunu düşünmüyorum. Erişebiliyorum erişimde bir sıkıntı yok internet olduğu her ortamda erişebilme durumum var. Her ne kadar sistemimiz çok yavaş olsa da.
4. Dersin anlatımı kesinlikle senkron ve asenkron olarak ayrılmalı yani yüz yüze öğretim ve uzaktan yani eş zamanlı olmayan olarak mutlaka ayrılmalı. Bu kadar çok kavram kargaşası yapılmamalı yani bana şu zorunlu olunmamalı bana yurt vermiyorlar kredi vermiyorlar ve karşıma gelip sen karma öğretimsin diyorlar ben YÖK'ün kendi sitesinden baktım direk karşılığımız uzaktan eğitim uzaktan eğitim olduğumuz için direk hiçbir hakka sahip değiliz. Hem chat hem de görüşme babında bir program olması gerekiyor bizim için diğer bölümlerde olduğu gibi neden böte de uygulanmıyor onu da anlamış değilim tabii ki.
5. Okula gelmek benle beraber sınıf ortamında belki de yüzde 70-80 salt çoğunluğu geçen arkadaşlarımı mutlaka etkiliyor. Çünkü ben 13 saatlik yoldan geliyorum harcamış olduğum para eğer ben her hafta gelirsem ekstra 660 TL para harcamam gerekiyor. Uzaktan eğitim ve karma öğretimin açılma sebebi binalar kurulmasın insanlar bir yerlere erişmek zorunda kalmasın bulunmuş olduğun yerden eğitimine devam etsin diye yapıldı ama amacından tamamen sapmış durumda. Okula gelme olayı azaltılmalı tamamen kesinlikle. Gelme olayı olacaksa da 4 hafta zorunlu kılınmamalı çok saçma.
6. Sınavlar ve değerlendirme şöyle olmalı kesinlikle klasik yapılmamalı. Çünkü örgün öğretim bazında eğitim almadığımız için klasikler bize çok ağır gelebiliyor ve bizim dahilinde olan birçok şeyi sergileyemeyebiliyoruz. Test şeklinde olmalı ve mümkünse sınavlardaki puanlarımız değerlendirilirken çan eğrisi uygulanmamalı. Yapılabilecek dersler bilgisayar başında da yapılabilir. Eğer ki teknolojileri akıllı tahta ya da benzeri bir program kullanıp da ben çizimleri benzeri uygulama sorularını matematik olarak yapabileceksem bunu bana sağlamışlarsa yapılmalı ama uygun olmayan şu anki duruma teknolojiye uygun olmayan dersleri çıkartıp bunu çok aza indirgeyip okula da gelebilirim yani sorun yok.
7. Hiçbir yönü memnun etmiyor beni.
8. Birçok kez ulaşmak istedim ve hatta göndermiş olduğum mailleri bir ara kaydetsem mi diye düşündüm hiçbirine cevap alamadım. Online teknik desteğin 24 saat olmayacağını göz önüne alırsak kesinlikle net üzerinden eş zamanlı olması sorun değil eş zamanlı olması ben göndereyim bir gün sonra gelsin cevabı iki gün sonra gelsin ama mutlaka gelsin cevabı. Net ortamında olsun bu işler telefonla falan olmaz bu işler. Online destek eğer yapılabilirliği olabilirliği varsa kesinlikle desteklerim. Karma öğretim altında örgünden bambaşka ve örgünün üstüne çıkması istenilen bir sistemde okuyorsam ben

daha çok aktif olmam lazım net ortamında internetle tanışmayan arkadaşlarımız var bu sınıfta olup.Nasıl uzaktan eğitim ya da karma öğretim kavramını yapıştırabiliyorsun ki buraya.

9. İnternet üzerinden yapılması benim için makul. İnternette uzak olmayı yeğlemiyorum. 21 yüzyıldayız herkes internette. Kısmı teknik destek. Yine ulaşılabilirlik hocaya ulaşabiliyor musun ya da ulaşmak ister misin? Eğer onu genel olarak anlatmayacaksam soru üzerinden tabii ki benim bulunduğum günlerde ben çok iyi hatırlıyorum bu şeye başladığımda uzaktan eğitim sistemi diyorum bastıra bastıra çünkü karma öğretimde değiliz biz bu tamamen bize uydurulmuş bir hikâye hatta tamamen bir yalan diyebilirim. Ben geldiğimde özellikle ilk 7-8 hafta ciddi ciddi bizimle alakalı sorumlu olan hiçbir kişiyi bulamadım hepsinin kapıları kapalı özellikle cuma ve cumartesi günleri. Saçma sapan yapılan anketler hocalara ulaşmamak falan vs. Zaten anketleri şöyle görüyorum birçok anket tekrarı yapılıyorsa o sisteme olan güvensizliği gösterir ve bu yüzden bize sürekli anket yaptırıldılar çocuklar gibi bir şeyler işaretledik bir getirisi oldu mu kesinlikle olmadı neden yapıldı ya arkadaşlar biz düzeltmeye çalışıyoruz zaman kısılcacını genişletmek için kendilerine zaman bulmak için ama tamamen kandırıldık.
10. Harç olayı göz önünde bulundurulmaksızın bizim cebimize girecek para aylık olarak şu kadar fazla olmalı tarzında hocaların bize bakmaksızın yeterli programları kullanmaları gerekiyor yeterli yazılım veri tabanlarını kullanmaları gerekiyor yani yapmış oldukları web sayfasını ben 10 günde 15 günde yapacak kıvamda görmek istemiyorum. Anlatımda çeşitlilik ve etkileşim. Etkileşim çok daha koordineli olmalı belli bir saat konup internet üzerinden belli bir eğitim verilmeli ve zorunlu kılınmamalı devam zorunluluğuna geliyor akabinde. Anlatımda çeşitlilik de zaten dediğim gibi olacak eş zamanlı eş zamansız şu şartlar altında çok rahat yapılabilir en dandik net ortamı en dandik veri tabanı altında bile yapılabilecek bir şeyler bunlar.
11. Karma eğitimi seçme sebepim ki kesinlikle benim burayı yazmamdaki tek sebep hem okuyup gerekiyorsa çalışıp ama önceliğinde bilgisayar adı altında kendimi sertifikalar ve dil olarak geliştirmek. Bildiğime dair bir resmiyete kavuşturmak okula daha az gelmek. Eğitim hayatının yaşamam gereken hayatın önüne geçmemesi.
12. Söylemek istediğim şeyler aslında saatleri alabilir çok uzun ama özet çıkaracak olursak müşteri gibi görülmek istemiyorum ben. Sonuçta hepimizi belirli bir ham puan çekerek kendimizi kanıtlayarak geldik buraya müşteri gibi görülmeksizin hani bunlar öğrenci biz bunları eğitelim bunların eğitimleri ön planda olmalı işte bunlar birer işlenecek hamur tarzında görülmek istiyorum artık benim burayı yazma sebepim gerekiyorsa okurken çalışmak çalışırken sertifikalarımı almak aynı zamanda dil kurslarına gidip 4 sene sonunda aaa bak görüyor musun branşını okuduğu halde kendi branşında ders veremeyecek öğretmenler ordusuna katılmak istemiyorum. Sırf bu yüzden karma öğretimin örgün öğretimden çok daha iyi olabilir inancıyla yazdım – *araştırmacı tarafından çıkarılmıştır*- Ayrıca şunu da söylemek istiyorum bizim adımıza yetkili olduğunu söyleyen bizim sitemizle sürekli ilgilendiğini söyleyen hocamız bir gün derse geldi ve aynen şöyle söyledi “arkadaşlar teknik destek ve sorunlarla alakalı mailleriniz olursa ben haftada bir siteye giriyorum oradan cevaplarım “ bu kadar aciz bir cevap olamaz. Ben kendimce web tasarımı forum hazırlayan bir insanım ki bunu buraya gelmiş olan karma öğretimi seçmiş olan birçok insanın yapmış olması gerekiyor neden diyeceksiniz çünkü meslek çıkışlı ya da teknik lise çıkışlı olması gereken insanlar burayı yazmalı çok daha büyük sorunlarla karşılaşabilir düz liseden çıkan arkadaşlarımız. Ben bile kendi forumuma kendi web

sayfama ki çok dandiktir bunlar kendi kişisel çabamla yaptığım şeylerdir ben bile en az 2 günde 1 birkaç saatimi ayırarak bakıyordum yani bu kadar çok yoğun işlerin olduğu ve bu kadar çok insanın geleceğinin olduğu sayfaya sadece haftada bir kez giriyorum demek ne kadar komiktir.

K6

1. Bence bu sistemin en önemli eksiği öğrencileri yeterince dikkate almıyor oluşları öğrenci eksenli çözümler bulacakları yerde buradaki okul ve buradaki ilgili kişiler eksenli çözümler bulunuyor örneğin ben çok basit bir şey söyleyeceğim ben aynı zamanda çalışıyorum ve o nedenle bu bölümü tercih ettim fakat birçok şey de çözüm aramaya gittiğimde öğrenci eksenli değil buradaki kişiler yani ilgililer kendi eksenli düşünüp o yüzden çözüm bulmuyorlar ben buna çok takılıyorum bizim için çözüm değil nasıl olsa bunlar burayı tercih etti bu okulu bitirecekler biz neyi nasıl istersek ona uyup uymak zorundalar deyip öyle sorunlarımıza çözüm bile bulunmuyor. Uzaktan eğitimi tercih etme ben kendi adıma söyleyeyim bu bölümü tercih ettim çünkü aynı zamanda çalışabiliyordum aynı zamanda başka bir şeyle meşgul olabilirdim o yüzden tercih ettim o yüzden okul günleri bence birçok kişinin durumuna göre değerlendirilip ona belirlenebilirdi. Ders anlatımıyla ilgili çok fazla sıkıntım yok ama şu olabilirdi uzaktan eğitim yapan arkadaşlarım var daha önceden onlardan biraz bilgim olduğu için bu bölümü tercih ettim onlar şu şekilde yapıyorlardı. Hocalar dersleri internetten anlatıyordu orada bir konferans oluşturuluyordu öğrencilerde o saatte girip internete o dersi takip ediyorlardı ve bire birmiş gibi sanki aynı ortamdaymış gibi okula bağlı olmaksızın dersleri görebiliyordunuz yani ders anlatımına bunlar eklenebilirdi yani buradaki bu devam zorunluluğu biraz daha azaltılıp buraya bağımlılık biraz daha azaltılıp internet teknolojilerini kullanarak dersleri internet üzerinden hoca bire bir anlatabilir bizim sorularımıza cevap verebilir karşılıklı çünkü o an iletişim kurabilecektik ki ben böyle diye düşündüm zaten buraya başlama sebebim buydu fakat böyle değil. Bizi de buraya bağımlı kılmalarının sebebini ben anlayamıyorum eğer biz uzaktansak uzaktan eğitimde adı değiştirildi karma eğitim yapıldı bu bile sanki okul okul mu demeliyim böte bölümünde bu konuyla ilişkili kişiler mi demeliyim burada da eksenlerinde düşünüyorlar. Biz yokuz çözüm yok yani.
2. Benim içinde bulunduğum durum aslında kabul edemiyorum kabul edemediğim içinde çok ciddi sıkıntılar yaşıyorum zaten. Kabul etmiyorum bana da çok zorluklar yaşıyor zaten. Çalışanım ve buraya cuma günleri gelebilmek için inanın çok ciddi sıkıntılar yaşıyorum ben izin alabilmek için hatta şu an vizeler yaklaşıyor vizelere bile girebilmek için iş yerinden nasıl izin alacağımı düşünüyorum ki giremeyeceğim rapor alacağım sonra gireceğim işimi kaybedersem bu okula gelmenin bana yarattığı maliyeti karşılayamayacağım. Çünkü ciddi bir maliyet diğer öğrencilerle kıyaslısam özel okulda okuyor gibiyiz. Yani ben derslerle ilgiliyim fikir yürütüyorum soruyorum edilgen değil etken bir öğrenciyim. Buradan çıktığım zaman quizler vizeler finaller onlara elbette ki hazırlanıyorum onun haricinde çok böyle anlayamadığım takıldığım bir yer olursa arkadaşlarla destekliyorum yani eksik kaldığım noktaları gidermeye çalışıyorum. Araştırmacı derken ancak bana verilen dokümanlar üzerinden eksik kalan yerleri tamamlıyorum bu araştırmacılıksa.
3. O sistemde sadece pdf dokümanları var hoca dersi anlatıyor ama tabii ki burada monolog bir anlatım var hiçbir şekilde takıldığımız bir yeri sormuyorsunuz acaba şurada ne demek istedi dediğinizde size cevap verebilecek biri yok. Hayır, içermiyor hocanın anlattıklarıyla dokümanlar zaten paralel gidiyor bunu dersi izleyen her öğrenci her birey çok rahatlıkla görebilir benden bir önceki arkadaşımın da söylediği gibi

matematik hocasının bunu bir herhangi bir sözel ders gibi anlatıyor olması bize hiçbir şey katmıyor. Bunu herkes bilsin. Orada verilen matematik eğitimi eğer daha önceden o dersi görmemiş bir öğrenci iseniz size hiçbir şey katmıyor çok gereksiz boşuna yorulmuşlar hatta onu yapmak için keşke yapmasalardı. Rahat erişebiliyoruz ama o erişim sağladığımız sitenin inanın hiçbir özelliği yok çok basit lise öğrencisi bu işlere düşkün bir lise öğrencisi bile öyle bir forum sayfası hazırlayabilir iletişim yok yani orada hani forum diye bir bölüm var içi boş bir şey yok oradan bir şey yapamıyorsunuz telefonla arıyorum ben bütün sorunlarımı telefonla arayarak hallediyorum çünkü o site yetersiz.

4. Bence şöyle olmalıydı derslerin bir kısmı internet üzerinden ve belli günlerde belli saatlerde bire bir verilmeliydi ben %70'lik kısmın böyle olacağını düşündüm kendi kitabı açıp okuyacağım değildi ya da verilen dokümanları açıp okuyarak değildi zannettim ki hocalar internet üzerinden bize bunları anlatacaklar bizim zaten farkımız şuydu mekâna bağlı kalmamak farklı bir mekânda bu dersleri yine alabilmektir. Öyle düşünmüştüm ben hoca anlatacak internetten ben onu göreceğim kamera olacak işte mikrofon olacak birbirimizin konuştuklarını duyabileceğiz diğer katılan arkadaşlarımızı görebileceğim onların da bir soru sorduğunda bende duyabileceğim sınıf ortamını kısacası onların olması gerekirdi bu sistemde. Kesinlikle internet üzerinden etkileşimin daha çok olduğu hocayla öğrencinin iletişim kurabildiği bir eğitim olmalıydı bu hocanın okuduğu değil.
5. Çalıştığım için buraya gelip gitmek beni çok zorluyor. Burada ben barınma ihtiyacını inanın çok ciddi şartlarda zorluklarla karşılıyorum çünkü hiçbir buradaki özel yurt sizi bir günlüğüne oraya kabul etmiyor ediyorsa da diğerlerine göre yine aynı ödemeyi yapmanızı istiyor örneğin çok azdır yani gel günü birlik parayı ver diyen ben hatta bir dönem bunu bile bulamadığım için öğretmen evinde kaldım o da zar zor öğrenci olduğunuz için sizi oraya almıyorlar hani otelde kalman gerekiyor onu da bir bayan olarak çok güvenli görmüyorsun nerede kalacağımı bile her geldiğimde düşünüyorum devlet yurtları bizi almıyor bence üniversite böte bölümümdeki ilgili kişiler bizim için şunu yapabilirlerdi diyebilirlerdi ki bu öğrenciler uzaktan eğitim yapıyor buraya geldikleri günlerde en azından biz devlet yurduyla konuşalım anlaşalım bu çocukları gelsin bir günlüğüne misafir etsinler hiçbir şeyde kaybetmezlerdi. Biz her hafta kalacağımız yerin sıkıntısını yaşamazdık oraya vereceğimiz parayı düşünmezdik en azından derdik bizi önemiyorlar ve dikkate alıyorlar. Dokümanları alabiliyoruz onunla ilgili bir sıkıntımız yok internet üzerinden sürekli veriliyor oradan o hizmet onun dışında da kaynak derken farklı kaynakları hocalar veriyorlar şu kitabı alın diyorlar.
6. Bence sınavlar bu quizlerde bu ödevlerde biz buraya bağlı kalmadan uzaktan yapılabilirdi. Örneğin quiz gibi basit sınavlar çünkü bir quiz oluyor mutlaka burada bulunmalısın olmadığın vakit giremiyorsun vizeler yani bence internette bilgisayar başında olabilirdi çünkü bulunduğun ortamda kamera olabilir ve seni görebilir nasıl soru çözdüğünü çünkü hani kopya durumu da düşünülerek böyle bir şey yapılabilirdi ama tamam finaller biraz daha farklı o zaman da burada olmak gerekiyor ona katılıyorum ama final dışındaki değerlendirilmelerin internet teknolojilerini kullanarak yapılmasını beklerdim böyle bu bölümden böyle bir sistemden. Dersine göre değişir her ikisi de olabilir.
7. Bu sistemin beni memnun eden yönü çok zor da olsa hem çalışıp hem okuyabiliyor olmam çok sıkıntı çeksem de en azından eğitim alıp bitirdiğimde o diplomayla öğretmenlik yapabiliyor olacağımı düşünüyorum olmam.

8. Teknik desteğe şu an internetteki o böte porttan yeterince bilgi alamadığım için ben şu an telefonla bilgi alıyorum. Telefonla aldığım bilgilerde zaten bir bilgiyi alabilmek için 3-5 defa aramam gerekiyor bizim ilgili kişinin de bu konuda yeterince bilgiye sahip olduğuna inanmıyorum ben. Nasıl olabilmeliydi yine bu telefonla olabilir internet yoluyla erişim olabilir örneğin şey olabilir yani msn gibi bir sistem olurdu sorumu sorardım hemen bana cevap verilirdi online destek olabilirdi en önemlisi de bu biz böte öğrencisiyiz online desteğimiz çok az online eğitimimiz bile yok uzaktan eğitim olmamıza karşın.
9. Ben okulda olduğumda burada olmayan kişiye ne danışabilirim ki bire bir bir şey anlatamayacaksa benimle ilgilenmeyecekse burada olmamasını çok saçma buluyorum ben burada olmalı o kişi bu anlamda da yeterli bulmuyorum her aradığımda da zaten yeterli olmuyor telefonla birkaç defa aramam gerekiyordu zaten sorduğum soruya da bulabildiysem bir defa da cevap alamıyorum öncelikle onunda bir yerlere sorup bana öyle cevap vermesi gerekiyor konusunda hakim olduğunu hiç düşünmüyorum kendini geliştirmeli bu anlamda o kişi. Elbette ki mail olarak ders seçimi gibi basit bir şey için buraya gelmemize gerek yok.
10. İnternet üzerinden etkileşimi arttırarak bence dersler işlenebilir. Buraya bağımlılık azaltılmalı çünkü burada yaşayan arkadaşlarım var sadece 1,5 gün derslere girebilmek için bütün bir hafta burada kalmak zorundalar ve kalan o 5,5 günlerini boşuna geçiriyorlar ki buradaki diğer öğretilerin derslerine de giremiyorlar derslerdeki yoğunluktan dolayı fazla kişi olduğu için hocalar derslere almıyorlar. Ne olabilirdi internet üzerinden en azından daha etkileşimli dersler verilebilirdi. Böylelikle aradaki açık kapatılabilir. Ben buradaki ders sayısının daha az internet üzerinden hocalarla birebir yine hocaların anlattığı sınıf ortamının yaşatılabildiği ders sayısının fazla olmasını umuyorum. İnternet teknolojilerinin kullanıldığı bir eğitim sisteminde olabilirdi. Hoca anlatırken yan tarafta onu anlatan bir video oynatılabilirdi anlamamız daha kolay olurdu çünkü.
11. Tekrar söylüyorum hem çalışabiliyor olacağım hem de okuyor olacaktım iki işi bir arada yapabileceğim tek sistem buydu ve sonrasında da alacağım diplomayla da öğretmenlik yapabilecektim tabi düşündüğümü şu an yine yapıyorum ama bir öğrenci olarak ciddi sıkıntılar yaşıyorum.
12. Umarım bu yaptığımız çalışma sizin ve bizim adımıza sizin adımıza bir şeyler çıkaracağı ortada da bizim adımıza bilmiyorum burada boşuna nefes tüketmiş olmayız. Birilerinin bu söylediklerimizi dikkate almasını istiyorum ben. Burada sanki biraz dayatmacı bir ortam var biz bunu uyguluyoruz siz zaten görmüştünüz kılavuz da diyerek her şeye sorumuza bile cevap vermeden kestirip atmalarına ben çok üzülüyorum. Üniversitedeyiz ama sorularımıza bile doğru düzgün cevaplar verilmiyor ki geçen dönem bile bizimle ilgili olan kişi bizim dersler ilgili olsun herhangi sorunlarımızı soracağımız kişi danışmanımız haftanın bir günü hafta içi cuma günü burada olmamıza rağmen onu bile düşünmemişler böyle bir sistem kuruyorlar bu çocuklar cuma günü burada danışmanları da cuma günü burada olsun diye bir şey düşünmemişler hiçbir sıkıntımıza çare bulamadık çünkü bizimle ilgili bir kişi yok vuruyoruz kapıyı arıyoruz yok diyor bugün yok demiyor ki sen gel neyse sıkıntın benimle konuş benimle hallet diyen yok kimse elini biraz taşın altına koymuyor.

Ek6. Anket İzin Belgesi

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü

Sayı : B.30.2.SAÜ.0.41.72.00.771.01-244

27.01.2010

Konu :Anket izni

BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞINA

İlgi : 14.01.2010 tarihli ve B.30.2.SAÜ.0.12.82.00.608.01-059 sayılı yazı

İlgi yazı ekte sunulmuş olup, bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof.Dr. Recai COŞKUN
Enstitü Müdürü

EK:
İlgi Yazı (1 sayfa)

Esentepe Kampüsü 54187 SAKARYA
Telefon : (0 264) 295 55 65 - 69 Faks : (0 264) 295 55 62
e-posta : sbe@sakarya.edu.tr Elektronik Ağ : www.sakarya.edu.tr

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Fakültesi

Sayı : B.30.2.SAÜ.0.12.82.00 608.01/059

14/01/2010

Konu : Anket Uygulama İzni

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi:11/01/2010 tarihli ve B.30.2.SAÜ.0.41.72.00.771.01-84 sayılı yazı.

İlgi yazıda adı geçen yüksek lisans programı öğrenciniz Caner ÇAĞLAR'ın Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Karma Eğitimi Programı öğrencilerine "Uzaktan Eğitim Sisteminin Değerlendirilmesinde Öğrenci Görüşleri" konulu anket çalışması yapma isteği Dekanlığımızca uygun görülmüştür.

Gereğini bilgilerinize arz ve rica ederim.

Prof. Vahdettin SEVİNÇ
Dekan

ÖZGEÇMİŞ

Caner ÇAĞLAR,16.09.1982 tarihinde İstanbul'un Kartal ilçesinde doğdu. İlköğretimini Derince Turgut Reis İlköğretim Okulu'nda tamamladıktan sonra ortaöğretimini Sabancı Anadolu Teknik Lisesi'nde tamamladı. 2003 yılında Kocaeli Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Elektronik Eğitimi Bilgisayar Öğretmenliği bölümünü kazandı ve 2007 yılında bu bölümden mezun oldu. 2007 yılında Arifiye Çok Programlı Lisesi'nde bilişim teknolojileri öğretmeni olarak göreve başladı. 2008 yılında Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Anabilim Dalında yüksek lisans eğitimine başladı. 2009 yılında Arifiye Çok Programlı Lisesi'nde bilişim teknolojileri alan şefi oldu. Halen Arifiye Çok Programlı Lisesi'nde bilişim teknolojileri alan şefi olarak görev yapmakta ve yüksek lisans eğitimine Sakarya Üniversitesi'nde devam etmektedir.